

Yesugât den sinji âlipnâ Lukanâ kulemguiip.

Lukanâ Yesugât den sinji kulemgum Teopilo pindip.

¹ A donbep, zen kut nâi nâi bonnâ osetniñan âsageip, zorat den sinji kulemguwe.

² Yesugât arâpnâ, zen zâk sot tapnâ kut nâi nâi zo ek nanğâmñâ dâzângone kulemguwe.

³ Oi nânğoot yatik topñan gâbik kut nâi nâi muyagem gâip, zo mulunâk sâmpitinkum nânğâm nanğâm, Teopilo a patânâ, gâgât den sinji zo kulemgubâman.

⁴ Oi zo sâlâpkum itâ nânğâm kwâtâtiban. Den sinji otgiwe, zo bonnâ.

Anutugât sumbem a nâinâ Sakariagâren âsageip.

⁵ Herodenâ Yuda hânân a kutâ ândeip, narâk zoren Anutugât tirik namâ galem a nâi ândeip, kutnâ Sakaria. Zâk Abia zâkkât kâmurân goknâ. Ambinnâ Elisabete zâk Aaronğât kiurâpnâ zengâren goknâ.

⁶ Zet Anutu mâteñan târârak ândiwet. Anutugât gurumin den aksik lum târâraknâ ândiwet.

⁷ Elisabete zâk kâpin ândeipkât murarâ buñ ândim a ambân sombâ urâwet.

⁸⁻⁹ Oi hilâm dâp tirik namâ galem a nâi tirik namin bagimñâ nalemp wârânğoot kârâbân oi sei kâbak hitom âlipnâ zâimâip. Oi Sakaria ândei ko

zâkkât a kâmut zo zen tirik namâ galem upigât narâknâ mâte oi tirik namin baginam wenzu pane muyageip dâp namin zâimarâwe.

¹⁰ Sakaria zâk tirik namin zâi om tâi a ambân donbep zen âknan tap Kembangâren ninâu sâm tarâwe.

¹¹ Kembangât sumbem a nâinâ zâkkâren âsageip. Sumbem a zo nalem kâbak uunâ kândâtñan bongen âsagem kirip.

¹² Âsagem kiri Sakaria ekñâ pârâkpam kenngât oip.

¹³ Yatâ oi ko sumbem a zorânâ itâ sâm dukuip, “Sakaria, gâ mân kenngât ot. Kembunâ ninâugâ nângipkât ambingâ Elisabete kâmbonâ op nangâ mimbap. Zâkkât kutñâ Yohane sâban.

¹⁴ Umgâ sâtâre upan. Âsagei a ambân donbepñâ umâlep nângâbi.

¹⁵ Zâk Anutu mâteñan patâ opñâ ândibap. Oi zâk mamñangât kâambo kâligen zeï Tirik Kaapumñâ topkwap umñan piksâbap. Zâk wainj sot too kâtikñâ mânâk nimbap.

¹⁶ Zâknâ den dâzângoi Isirae a donbep zen umziñ melânj Kembangât a upi.

¹⁷ Zâknâ Propete Elia yatâ Kaapum sot imbanânjoot op Kambu kore okñangâbap. A patâ zenngât umziñâ melânji katép zenngâren âi gâsubap. Oi a um kâtik zen umziñ melânji târârak zenngât holi yatâ op ândibi. Zo yatik Kembangât sinji a ambân kubikziñji ândibi.”

¹⁸ Sumbem anâ yatâ sâi Sakaria itâ mâburem dukuip, “Nâ sot ambinâ, net a ambân sombâ, zorat dap op gâgât den nânga bonñâ upap?”

19 Sâi sumben anê itâ sâm dukuip, “Nângâ. Nâ kutnâ Gabirie. Nâ Anutu mâtenjan kinman. Zâknê sângonnogi gem ga sinji den âlipnê zi dâgogan.

20 Zorat nângâ. Dinnâ nângâna mân bon uapkât zorat hâuñê kopa op diñgâ buñ op ândina den dâgogan, zo bonñê muyagibap.”

21 Sakaria zâk tirik namin narâk kêrep tâi a ambân zen âkñan mambât tapnê nângâm kwâkâm tarâwe.

22 Yatâ utne Sakaria zâk gemnê den dâzângobam kwagip. Kwagi ekñê itâ nângâwe, “Zâk tirik namin sen mârât eksap.” Yatâ nângâne Sakarianê bikñandik dâp otziñgip. Oi diñê buñ op ândeip.

23 Yatâ op ândim gâi nep tuutuun narâknê âki kamânân puriksâm arip.

24 Oi bet ambinñê kâmbonê oip. Oi kâin bâtnâmbut tik ândeip.

25 Oi itâ sâip, “Kembu zâk sâi narâk ziren a ambân mâteziñan anunnê buñ upap.”

Sumbem a nêiñê Maria muyagenangip.

26 Kâin bâtnâmbut âki Kembunê sumbem a Gabirie sângongoi Galilaia hânân, Nasarete kamânân arip.

27 Zoren ambân sigan nêi ândeip, kutnê Maria. Maria zâkkât a sinji zo Dawidigât kiunnê Yosepe. Zâkkât sinji sâne ândeip.

28 Oi sumbem a zo Mariagâren muyagem itâ sâm dukuip, “Kembunê umâlip otgibap. Gâ zorat sâtâre ot. Kembunê gâ sot ândiap.”

²⁹ Sumbem anjâ yatâ sâm dukui nângi kwakmak oip. Umñan itâ nângip, “Den zo topñâ dapkât sap?”

³⁰ Yatâ nângi sumbem anjâ itâ sâm dukui, “Maria, gâ mân kenğât ot. Anutuñâ gegi âlip uat.

³¹ Nângâ. Gâ kâmbogâ op nangâ mimban. Zâkkât kutñâ Yesu sâban.

³² Zâkñâ patâ oi sumbem mariñangât nanñâ sâbi. Kembu Anutuñâ sâkunñâ Dawidi, zâkkât gebâkñan pâmbap.

³³ Oi Isiraegât kiurâp, zengât a kutâ op ândibap. Op ko zâk narâk buñâ ândim zâibap.”

³⁴ Sâi Marianjâ itâ sâm dukui, “Nâ a buñâ ândianân den sat, zo dap op âsagibap?”

³⁵ Yatâ sâi sumbem anjâ den itâ mâburem pindip, “Tirik Kaapumñâ gâ sot gei tâpap. Oi sumbem mariñangât imbanandâ mamñâ tatgibap. Zorat nangâ zo Anutugât nanñâ sâbi.

³⁶ Oi ñâi dâgoga nângâ. Bukugâ Elisabete, zâk ambân sombânñâ nanñâ mimban. Elisabeteñâ kâmbonjâ tâi kâin nâmburân kânok âkip. Zâk kâpin ambânñâ yatâ uap.

³⁷ Anutu zâk kut ñâi ñâi tuubam mân kwakmap.”

³⁸ Yatâ sâi ko Marianjâ itâ sâm dukui, “Nâ Kembangât kore ambân. Zorat ko den sat, zo âlip otnibap.” Yatâ sâi sumbem anjâ birânangâm arip.

Marianjâ Elisabetegâren âi egip.

³⁹ Maria zâk mâik ñâi ândim zaatñâ Yuda zengât barin kamân ñâi tâip, zoren arip.

⁴⁰ Âi takâm Sakariagât mirin zâim Elisabete sâm sâtâre okñangip.

41 Yatâ mângari nângi umņan katep seroņkoip. Oi Tirik Kaapumņâ Elisabete umņan piksâi den kâtikņâ sâm itâ sâip,

42 “Bukunâ, Anutuņâ măsop mingibap. Ambân nâmbut zenġât măsop yatâ buņâ. Walâm mingibap. Oi kâmbogâ kâligen muyagem ziap, zâk yatik măsop miņaņġâbap.

43 Opoņ, Gâ kembunaņġât mamņandâ nâġâren gaat.

44 Gâ mângannina kâmbonan katep sâtâre op âim ġâi nâņgan.

45 Gâ Kembangât den nâņġâna bon oip, zorat ġâġât nâņġa sâtârenoot uap.”

Mariaņâ mâpâmâpâse den sâip.

46 Oi Mariaņâ itâ sâip, “Nâ umnandâ Kambu sâm âlip kwâkņaņgan.

47 Um dâpnandâ Anutu kubikkubiknâ sâm sâtâre okņaņgan.

48 Nâ zâkkât kore ambân ġiġiņâ ua ko nâ mem zâi kwatņigap. Zorat a ambân zen sâm bâbâlaņ kwatnibi.

49 Kambu zâk kâwaliņootņâ nâġâren kulem mârâtņoot kuap. Kutsiņġiņâ hâlâluyâk ziap.

50 Hurat kwâkņaņġâme, zen um lumbenaņġât opņâ kisâņgoit, sâkurâpniņ zenġâren ġâbâ on galem otziņġâm ġâip.

51 Imbaņâņaņġât opņâ a umziņaņġât zâizâiņâ op ândime, zo zâņgom kâbakņei siņsururuņ âime.

52 A kutâ zen ko kâbakņeziņġi ġinetâ a ġiġiņâ minziņġâm zâi zâmbanmap.

53 A ambân kâbâ kanpitâ, zo kâbâ kwatziŋgâmap. Oi sikumziŋ patâ, a zo kâbakŋeziŋgi bet bâsaŋ âime.

54 Oi Isirae kore a ambân gakâŋâ um lumbeŋaŋgât op tânzâŋgoip.

55 Sâkuniŋâ Abaram sot kiurâpŋâ ândibi, zen um lumbeŋaŋgât den dâzâŋgoip. Zorat yatâ otŋiŋip.”

56 Oi Maria zâk kâin karâmbut Elisabete sot ândim kamânŋan âburem arip.

Yohane âsageip.

57 Elisabete zâk katep mimiŋ narâk oi nanŋâ meip.

58 Katep âsagei ko kamârâpŋâ sot torerâpŋâ, zen Kembu umâlepŋaŋgât bonŋâ zâkkâren muyageipkât umâlip nâŋgâwe.

59 Katep âsagei sirâm nâmburân zagât tapŋâ karâmbuŋan a ambân zen mindumŋâ katep kwabâ kwâkŋaŋgâwe. Oi ibâŋâ Sakariagât kutŋâ pindânam sâwe.

60 Sâne mamŋandâ kwâkâziŋgâm sâip, “Buŋâ. Kutŋâ Yohane sânat.”

61 Sâi itâ dukuwe, “Torerâp zeŋgâren kot yatâ zo mân ziap.”

62 Sâm kwâkâyaŋgâm Sakaria zâk nanŋaŋgât kutŋâ sâbapkât betŋâ dâp okŋaŋgâwe.

63 Okŋaŋgâne ekap nibigât bikŋandâ dâp tuugi pindâne zitâ kulemguip, “Kutŋâ Yohane.” Yatâ kulemgui zen ekŋâ pârâk parâwe.

64 Oi zorâŋak nâmbâlamŋâ puriksâi den sâm Anutu mâpâseip.

⁶⁵ Oi ko kamân toren toren a ambân tap âiwe, zo den zo nângâne imbanjâ oip. Oi Yuda zengât barin ândiwe, zo zen sinji âragum nângâwe.

⁶⁶ Oi zen den zo nângâm itâ sâwe, “Katep zo lâmbatjâ dap upap?” Sâne Kembuñâ katep zo galem oi ândeip.

Sakariañâ den sâm Kembu mâtâseip.

⁶⁷ Ibânjâ Sakaria zâkkât umñan Tirik Kaapum piksâi mâtâmâtâse den itâ sâip,

⁶⁸ “Isirae a ambân nen Kembuniñâ Anutu mâtâsinâ. Zâkñâ arâpñâ nen niñgitñâ tâbanij miap.

⁶⁹ Oi kore añâ Dawidi, zâkkât kiurâpñâ nenğâren gâbâ a ñâi bâliñan gâbâ mâkâniñgâbapkât sâi âsagiap. A zo zaat betniñan mimbap.

⁷⁰ Mârumñan sâi Propete gakârâp den kânñan sâwe, zorat dâp yatâ âsagiap.

⁷¹ Zâkñâ kâsa otningâme, zengât bitziñan gâbâ betniñan mimbap. Um kâlak otningâme, zengât bitziñan gâbâ gâbâreniñgâbap.

⁷² Sâkurâpniñâ zen sot um lumbegât târotâro oip, zo nângâmñik otningâbapkât sâip.

⁷³ Kâsarâpniñâ zengâren gâbâ mâkâniñgâbapkât sâkuniñâ Abaram sâm kâtigenañgip.

⁷⁴⁻⁷⁵ Yatâ otningi sâkniñ sânduksâi um hâlâlu, um salek ândim ninâu sâm ândim munat.

⁷⁶ Oi katep, gâ sumbem mariñangât Propete a op ândiban. Oi Kembu kândom okñangâm mâtâp kârâm kubikpan.

⁷⁷ Oi Kembangât a ambân kâmut kubikkubik den dâzângona nângâm unziņ melâņne Kambu zâk tosaziņ gulipkubap.

⁷⁸ Anutu zâk umņâ patâ neņgâren ziapkât sâi nâtâtigân gâbâ haņsâbap.

⁷⁹ Mârum nâtâtigân ândim munam urâwen. Irak ko âsakņâ niņgâbap. Âsakņâ âsagei lumbeņangât mâtâp ekņâ lâņnat.”

⁸⁰ Oi katep zâk um sâkņâ lâmbarip. Oi mirâ kamân âtâņan ândei nep narâk mâte oi Isirae a ambân zeņgâren âsageip.

2

Yesu katep âsageip.

(Mt 1:18-25)

¹ Narâk zoren Roma zeņgât a kutâ Augusto zâkkât den itâ zeip, “A ambân hân dâp kutziņ kulemgum sâlâpkubi.” Nep zo mârumņan mân tuuwe.

² Kwirinio zâk Siria hânân a kutâ op ândei nep zo topkwarâwe.

³ A ambân ândiwe aksik kutziņâ kulmegunam utne kamân topziņan âiwe.

⁴ Yosepe zâk Dawidigât kiun, zorat Galilaia hânân Nasarete kamân birâm Yudaia hânân Dawidigât kamân Betelem, zoren zariņ.

⁵ Oi ambân siņgiņâ Maria, zâk zot kutzikņâ kulemgubâ sâi kâmboņoot diigi âiwet.

⁶ Âi takitâ Maria katep mimiņ narâkņâ oip.

⁷ Narâk oi kândom nanņâ memņâ sâņgumņâ kâpimņâ bâu patâ makaugât waņgâyân pâi gei

zeip. A ambân zen zâk lomba mirâ piksâwegât kian kârumņâ makaugât waņgâyân pâitâ gei zeip,

⁸ Oi nâtik zoren kamân naņgâmņan a nâmbutņâ râma galem tarâwe.

⁹ Galem tatnetâ Kembangât sumbem a nâinâ zengâren âsagei Kembangât âsakņandâ âsageziņgi keņgât doņbep urâwe.

¹⁰ Oi sumbem a zorâņ itâ sâm dâzâņgoip, “Zen mân keņgât utnek. Nâņgânek. Nâ zengât den siņgi âlip mem gaan. A ambân zen zo nâņgâmņâ sâtâre upi.

¹¹ Itârâņ sirâm ziren kubikkubik mariņâ, Kambu Kristo, Dawidigât kamânân âsageziņgap.

¹² Oi sâm mânâņgât ziņga nâņgânek. Zen katep mâik nâi sâņgumņâ kâpimņâ makau zengât nalem ninij waņgâyân ziap, zo âi ikpi.”

¹³ Den yatâ sâi zorenâk sumbem a kâmut patâ bukuziņaņgâren gemņâ Anutu itâ sâm mâpâsiwe,

¹⁴ “Anutu u sumbemân sâm âlip kwâkņaņgânâ. Zâkņâ hânân a buku otziņgap, zengâren um lumbe muyagibap.”

Râma galem a, zen Yesu âi igâwe.

¹⁵ Sumbem a, zen âburem zâine galem a zen itâ sâm âraguwe, “Nen Betelem kamânân zâim Kambuņâ den sap, zorat bonņâ iknâ.”

¹⁶ Yatâ sâm kek zâimņâ Maria sot Yosepe muyagezikâm katep mâik makau waņgâyân zeigâwe.

¹⁷ Oi âimņâ a ambân sumbem aņâ den sâip, zo dâzâņgowe.

¹⁸ Oi galem a zengât den nâņgâwe, zo nâņgâne imbânâ oip.

19 Marianâ ko den zo nângâm kwâtâtem ândeip.

20 Râma galem a, zen âburem âim sumbem agât den sot Yesu katep igâwe, zorat Anutugâren sâiwap sâm mâtâsiwe.

Simeon sot Hana, zekât den.

21 Yesu katep âsagem zeî sirâm nâmburân karâmbut oi kwabâ kom kutnâ Yesu sâwe. Mârum Maria mân kâmbon oi ko kot zo sumbem a nâinâ sapsun dukui.

22 Mosegât den zeip, zo luwe. Marianâ kendon ândimnâ Yosepe sot Yesu katep mem Yerusalem kamânân zâim mamnâ sot nannâ, zet Mosegât den lum sâkzik salek upapkât Anutugâren lâmban uwet.

23 Zorat Kembangât ekabân gurumin den nâi itâ ziap,

24 “Kândom narâpzinâ âsagine Kembangât sinji sâbi. Sâmnâ kembâ patâ zagât mo mâik zagât, zo mem Kembangât sinji sâm kom umbi.”

Oi zet Kembangât gurumin den zo wâratkum urâwet.

25 Oi Yerusalem kamânân a nâi ândeip, kutnâ Simeon. Zâk a târârak ândim Isirae a zenngâren lumbenâ muyagibapkât mambât ândeip. Oi Tirik Kaapumnâ umnan gei piksâm den itâ sâm muyagem pindip,

26 “Gâ mân mona Kembu Kristo muyagei ikpan.”

27 Oi Tirik Kaapumnâ oknangi tirik namin zarip. Zari Maria sot Yosepe, zet Mosegât den lum Yesu katep mem zâiwet.

28 Mem zaritâ Simeonâ katep zo lumñâ Anutu itâ sâ m mâpâseip,

29 “O Kembu, den sâin, zorat bonñâ âsagiap. Zorat umnâ âlip oi mumbat.

30 Sinnandâ kubikkubik a zi eksan.

31 Kubikkubik a zi hân dâp anñâ ambânñâ ziñâ ikpigât muyagiat.

32 Zâkñâ kwakmak a ambân kamân nâin nâin ândie, zen âsakñâ ziñgâbap. Isirae a nenğât kutsiñginiñâ lum zaatpap.”

33 Yesu katepkât yatâ sâi ibâ mamñâ zikñâ nânğitâ imbanñâ oip.

34 Oi Simeonâ Anutu âlip otziñgâbapkât sâ m Maria itâ sâ m dukui, “Katep zirânñâ Isirae a nâmbutñâ zâmbari gine nâmbutñâ ko lum za-atziñgâbap. Yatâ oi a nâmbutñandâ sâ m bâliñ kwâkñanğâbi.

35 Zo yatâ âsagei a donbep nânğânânğâziñanğât topñâ muyagibap. Oi gâ ko sâknam kâlakñâ nânğâban.” Simeonâ Maria den yatâ zo sâ m dukui.

36 Oi ambân nâi ândeip, kutñâ Hana, Panuegât bâratñâ. Aseregât kiurâp zenğâren gokñâ. Katepñan gâbâ a mem zâk sot ândei kendon nâmburân zagât âki moip.

37 Malâ ândim zari kendonñâ 84 oi sombâ oip. Ambân zo Propete ambân. Zâk tirik namin âsâbânğ ândimñâ nalem birâm Anutugâren ninâu nep tuum ândimâip.

38 Ambân zorânñâ narâk zoren tirik namin zâim katep ekñâ Anutu sâ m âlip kwâkñanğip. Yerusalem kamânân Kristo muyagibapkât

mambât ândiwe, zen Yesu katepkât sinji dâzângoip.

³⁹ Maria sot Yosepe zet Kembangât gurumin den sâsânâ, zo op nanngâm Galilaia hânân, Nasarete kamânân puriksâm âiwet.

⁴⁰ Zoren ândeitâ Anutuņâ kâtep galem okņanņgi lâmbatņâ kâtigem nânngânânngânâ patâ oip.

Yesu katep kendongât Yerusalem kamânân zarip.

⁴¹ Maria sot Yosepe zet kendon patâ dâp Yerusalem kamânân zâimarâwet. Yuda zeņgât kendon patâgât zâimarâwet.

⁴² Oi Yesu katep kendonņâ kiin zagât oi kendongât zâizâiņ narâk mâte oi diigitâ ârândânj zâiwe.

⁴³ Zâi ândine kendon âki Maria Yosepe, zet Yesu katep mân nânngâm Yerusalem kamânân paitâ ândei zikņâ puriksâwet.

⁴⁴ Puriksâm a oserân mârûm ariap sâm âi mâtâbân buku torerâpzik zeņgâren kârûm ândeitâ ñâtiksâip.

⁴⁵ Zeņgâren mân muyagemņâ âburem Yerusalem kamânân kârûm âiwet. Kârûm ândeitâ sirâm zagât âkip.

⁴⁶ Âki ko sirâm karâmbuņan tirik namin tâi muyagiwet. Zâk zoren Kembangât gurumin den zorat galem a, zeņgât oserân tap dinziņâ nânngâm topņanņgât mâsikâziņgip.

⁴⁷ Oi a tarâwe, zen aksik nânngânânngânņgât sot diņanņgât nânngâmņâ imbaņâziņ buņ oip.

48 Zengât oserân tâi ibâ mamņâ zet eknâ pârâk parâwet. Oi mamņandâ itâ sâm dukuiip, “Katep, gâ wangât yatâ otnikat? Oi ibâgoot, net umbâlâ op kârugim ândiet.”

49 Sâi Yesuņâ itâ sâm dâzâkoip, “Zet wangât kârunim ândiabot? Nâ Ibânangât nebân ândibatkât sâm nigip. Zet zo dap yatâ mân nângabot?”

50 Yatâ sâi den zo nângâm kwagâwet.

51 Oi ibâ mamņoot Nasarete kamânân âburem arip. Zoren sâtzik lum kore otzikâm ândeip. Mamņâ mârûm zâkkât diņâ nângip, zorat nângâmņik ândeip.

52 Yesu zâk nângânangâ sot sâkņâ ârândân lâmbat ândei Anutu sot a, zen ek nângâne âlip oip.

3

Yohane nep topkwâip

(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Yo 1:19-28)

1 Tiberia Sisa zâk kendonņâ kiin bâtnâmbut Roma a kutâ op ândei Yohaneņâ nepņâ topkwâip. Narâk zoren Pontio Pilatonņâ Yuda hânân a kutâ ândeip. Herodeņâ Galilaia hânân a kutâ op ândeip. Zâkkât munņâ Pilipo, zâk Ituraia sot Trakaniti hânân a kutâ op ândeip. Lisania zâk Abilene hânân a kutâ ândeip.

2 Narâk zoren Hanasi sot Kaipa, zet tirik namâ galem a zengât patâziņâ op ândiwet. A zo a kutâ sot a sâtnâ ândiwe. Narâk zorenâk Sakariagât nanņâ Yohane mirâ kamân âtânjan ândei Anutuņâ nep diņ sâm pindip.

³ Nep diñâ sâmb pindi Yodañ too nâmbut nâmbut âim gam ândim a ambân umziñ melânje too sañgonziñgi tosaziñâ buñ upapkât dâzângom ândeip.

⁴ Propete Yesaiñâ mârumb ekabân den ñai itâ sâmb kulemgi ziap, zorat bonñâ muyageip. Den zo itâ,

“Mirâ kamân âtânjan a ñaiñâ âsagem den patâ itâ sâmb muyagem ândiap, ‘Kembugât mâtâp kârâne târârak oik.

⁵ Sin dâwe, zo kârâm kwâarakune gânduñ oik. Bak patâ sot mâik kârâm kubikne kelâlun oik. Mâtâp gâñgonâ, zo târârak op nañgâbap. Bakñâ sinñâ kâpunñâ kârâm kubiknek.

⁶ Oi a ambân aksik Anutugât kubikkubikñâ, zo ikpi.’ ”

Yohanenâ a den girem dâzângoip.

⁷ Oi a ambân kâmut patâ Yohanegâren âi too sañgonziñgâbapkât sâne dâzângom sâip, “Mulumgât kiurâp zen. Bâliñâziñangât hâuñâ takâziñgâbam uap, zo ñaiñâ dâzângoi bâliñâziñâ birâbi?”

⁸ Zen umziñ melân orot mâme âlipñâ utnek. Oi umziñan itâ mân nângâbi, “Nen Abaramgât kiurâp, zorat kârâpñoot mân otiñgâbap.” Nâ dâzângua nângânek. Anutu zâk sâbâ sâmb sâi kât zirân âlip Abaramgât kiurâp upi.

⁹ Zorat sa nângânek Nak ñai bonñâ âlipñâ mân upap, zo ko mariñandâ kârâm kârâbân umbamap. Nânga zo mârumb nak topñan pâi taap.”

¹⁰ Yatâ sâmb dâzângoi a ziñ mâsikâm sâwe, “Nen dap utnat?” Sâne dâzângoip,

11 “A n̄ai h̄amb̄a z̄âgât mem ândim a n̄ai h̄amb̄a buŋ ândei n̄ai pindâbap. A n̄ai nalemgât yatâ upap.”

12 Oi kât mimiŋâ a, zen yatik gamŋâ too sanŋonziŋgâbapkât mâsikâm s̄awe, “Patâ, nen dap utnat?”

13 S̄âne d̄âzâŋgoip, “A kutâŋâ s̄aip, yatik mimbi. Walâmŋâ mân mimbi.”

14 Oi k̄awali a zen yatik gam s̄awe, “Nen dap utnat?” S̄âne d̄âzâŋgoip, “Zen a laŋ mân z̄âŋgom s̄âkziŋanâk s̄âm kut n̄ai n̄aiziŋâ mân mimbi. Patâziŋandâ k̄âtziŋâ ziŋgâbap, zorik n̄aŋgâne âkâbap.”

Yohanenâ Yesugât topŋâ s̄âm muyageip.

15 A ambân zen Yohanegât um zagât opŋâ umziŋan itâ s̄awe, “Zâk Kristo mot n̄ai.”

16 S̄âne Yohanenâ itâ s̄âm d̄âzâŋgoip, “Nâ tooyâk sanŋonziŋgan. Ka k̄ândâtnan n̄ai gam taap. Zâk k̄awali n̄ai zemŋâŋgap. Zâk patâ. Nâ yatâ zorâŋ irâ sikumŋâ laŋaŋga mân dap upap. Zâkŋâ gamŋâ Tirik Kaapum sot k̄ârâp sanŋonziŋgâbap.

17 Zâk sombem gâbâgâbâriŋoot gamŋâ nalemm gwapgwapŋâ gâbârem mindubap. Oi nalemm bonŋâ kubikŋâ mirâ umŋan pâi tâpap. Iisâk ko gâbârem k̄ârâbân pâi simbap. Oi k̄ârâp zo mân bâpsâbap.”

18 Yohanenâ girem den zo sot den n̄ambutŋâ d̄âzâŋgom ândeip.

19 Den yatâ d̄âzâŋgom ândimŋâ a kutâ Herode kwâkâŋaŋgâm dukuip. Wangât, zâk munŋaŋgât ambân Herodia beŋan meip sot bâliŋâ n̄ambutŋâ oip, zorat op ko yatâ dukuip.

²⁰ Zorat kwâkņan Herodenâ bâliņâ târokwap Yohane tâk namin pâip.

Yohaneņâ Yesu too sanġorip.

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Yohane tâk namin mân tâip, narâk zoren a donġep patâ Yohanegâren gane too sanġonziņgi ko Yesu zâk yatigâk ari sanġonņanġip. Sanġori kin ninâu sâm tâi sumbem pâronșâi Tirik Kaapumņâ tobatņâ nii kembâ yatâ op zâkkâren gem gam kwâkņan pâip.

²² Oi sumbemân gâbâ den ñai itâ âsagem gâip, “Nannâ, gâ umnandâ gâsugim biranņmap. Gekņâ umnâ âlip opmap.”

Yesugât sâkurâpņâ.

(Mt 1:1-17)

²³ Yesu zâk kendon 30 upâ sâi nepņâ topkwâip. Oi a ziņâ zâkkât nânġâne Yosepegât nanņâ oip.

²⁴ Yesugât âseņâ Eli, zâk Matatagâren gâbâ âsageip. Matata zâk Lewigât kiun. Lewi zâk Melikigât kiun. Zâk Yanaigât kiun. Zâk Yosepegât kiun.

²⁵ Zâk Matatiagât kiun. Zâk Amongât kiun. Zâk Nahumgât kiun. Zâk Esiligât kiun. Zâk Nagaigât kiun.

²⁶ Zâk Maatagât kiun. Zâk Matatiagât kiun. Zâk Simeiņġât kiun. Zâk Yosegât kiun. Zâk Yudagât kiun.

²⁷ Zâk Yoanaņġât kiun. Zâk Resagât kiun. Zâk Serubabegât kiun. Zâk Salatiegât kiun. Zâk Nerigât kiun. Zâk Melikigât kiun.

²⁸ Zâk Adigât kiun. Zâk Kosamgât kiun. Zâk Elimadamgât kiun. Zâk Eregât kiun.

²⁹ Zâk Yosuangât kiun. Zâk Eliesegât kiun. Zâk Yoringât kiun. Zâk Matatagât kiun. Zâk Lewigât kiun.

³⁰ Zâk Simeongât kiun. Zâk Yudagât kiun. Zâk Yosepegât kiun. Zâk Yonamgât kiun. Zâk Eliakimgât kiun.

³¹ Zâk Meliagât kiun. Zâk Menagât kiun. Zâk Matatagât kiun. Zâk Natangât kiun. Zâk Dawidigât kiun.

³² Zâk Yesegât kiun. Zâk Obedegât kiun. Zâk Boasigât kiun. Zâk Salagât kiun. Zâk Nasongât kiun.

³³ Zâk Aminadabagât kiun. Zâk Adamingât kiun. Zâk Aranigât kiun. Zâk Hezorongât kiun. Zâk Peresegât kiun. Zâk Yudagât kiun.

³⁴ Zâk Yakobogât kiun. Zâk Isakagât kiun. Zâk Abaramgât kiun. Zâk Teragât kiun. Zâk Nahogât kiun.

³⁵ Zâk Serukkât kiun. Zâk Reugât kiun. Zâk Pelekkât kiun. Zâk Ebergât kiun. Zâk Selagât kiun.

³⁶ Zâk Kenangât kiun. Zâk Apaksatkât kiun. Zâk Semgât kiun. Zâk Noagât kiun. Zâk Lamekkât kiun.

³⁷ Zâk Metuselagât kiun. Zâk Henokkât kiun. Zâk Yeretkât kiun. Zâk Malaleligât kiun. Zâk Kenangât kiun.

³⁸ Zâk Enosigât kiun. Zâk Setkât kiun. Zâk Adamgât kiun. Adam, zâk Anutugâren goknâ.

4

*Satanâ Yesu mâsikip.
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)*

¹ Tirik Kaapumñâ Yesu umñan piksâm okñanji Yodañ too birâm barin mirâ kamân âtânñan âi ândeip.

² Oi zoren ñâtik sot sirâm 40 ândei Sataññâ mâsikâm ândeip. Oi narâk zoren nalem bun ândimñâ tepñanğât oip.

³ Tepñanğât oi Sataññâ itâ sâm dukuip, “Gâ Anutugât nanñâ ândiat oi ko kât zirân sâna nalem oi ne.”

⁴ Yatâ sâi ko Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Kembugât ekabân den ñâi itâ ziap, ‘Anñâ nalemâk nem mân ândinat.’ ”

⁵ Sâi ko Sataññâ bak kêrep ñâin diim zâim hân dâp a kâmut kâmutñâ sot sikum kut ñâi ñâi âkñâlenjoot, zo tirâpkoip.

⁶ Oi itâ sâm dukuip, “Imbañâ sot kutsingiziñ patâ zemziñgâm ariap, zo gâ gibat. Zo nâgât bitnan pâipkât ñâi mo ñâi pindâbâ sâm âlip pindâbat.

⁷ Zorat gâ umnâ topñan ga pindiñsâna gâgât op nanğâbap.”

⁸ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Den kulem ñâi itâ ziap, ‘Gâ Kembu Anutugâ kânok mâpâsiban. Zâk kânok kore okñanğâban.’ ”

⁹ Sâi Sataññâ Yerusalem kamânân tirik namân pum kwâkñan pâi kiri itâ sâm dukuip, “Gâ Anutugât nanñâ ândiat oi ko zibâ pâtan gei.

¹⁰ Den kulem ñâi itâ zo ziap, zo nanğâ, ‘Anutu zâkñâ sumbem arâp zenğât bitziñan gâbanbap.

¹¹ Ziñâ bitziñandâ mingim geine kâtñâ mân gobap.’ ”

12 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukui, “Den ñâi itâ ziap, ‘Kembu Anutugâ zâizâiñ mân okñanğâban.’ ”

13 Sataññâ den top topñâ sâm mâsikamñâ birâm narâk ñâigât mambât ândeip.

Yesuñâ Nasarete kamânân den dâzânğoi.

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Tirik Kaapumñâ Yesu mam okñanği Galilaia hânân âbureip. Âburei den sinğiñâ kamân dâp nânğâm nanğawe.

15 Oi kamân dâp mâpâmâpâse namin zâimñâ sinği âlip dâzânğomâip. Dâzânğoi a ambân ziñâ sâm bâbâlañ kwâkñanğawe.

16 Ândim âimñâ kamânñâ Nasarete, zoren âi yatik kendon ñâin mâpâmâpâse namin zari. Zâk kendon dâp yatâ opmâip. Namâ kâligen zâim den sâlâpkum zinğâbam zaarip.

17 Zaari ko Propete Yesaia, zâkkât ekap pindâwe. Pindâne mâbâlakñem den itâ zeip, zo muyageip.

18 “Kembugât Kaapumñâ nâgâren ga tap nep itâ sâm nigip, ‘A giginâ sinği âlip dâzânğoban. Tâk namin zâmbarâwe, zo olañzinğâban. Sinziñ bâpsâsâñ sinziñ mem kubikzinğâban. A kâbakñezinğawe, zo luzinğâban.

19 Kembu betniñan mimbapkât narâkñâ mâte uap, zorat dâzânğoban.”

20 Den yatâ sâlâpkumñâ Yesuñâ ekap namuñ ekap galem a pindâm ge tâip. Tâi ko a mâpâmâpâse namin tarâwe, zen aksik patâ zâkkâren sen kwap Yesu igâwe.

21 Oi den itâ topkwap dâzângoip, “Kembugât den sâlâpkua nânge, zo itârâñ bonñâ âsagiap.”

22 Sâi zen diñâ nânge kelâkñoot oi imbanâziñ buñ oip. Oi ko itâ sâwe, “A zi Yosepegât nanñâ, zo ka.”

23 Sâne itâ sâip, “Zen nâgât den sumbuñâ kom itâ sâbi, ‘Gâ sisi mâsek kubikkubik a ândiat oi ko gikâ sâkkâ kubikpan. Kapenaum kâmânân a ambân kubikziñgâna singigâ nângeawen. Zo yatik kamângan tuuna iknâ.’ ”

24 Yatâ sâmñâ sâip, “Nâ perâkñak dâzângobâ. Propete ñai zik kamânñan nep tuugi nângeawen yennâ opmap.

25 Oi perâkñak dâzângobâ. Propete Elia ândei maa patâ kendon patâ karâmbut sot kâin nâmburân kânok yatik kiri pu patâ âsagem hân dâp op zeip. Oi narâk zoren Isirae hânân ambân malâ donbep ândiwe.

26 Ka Anutuñâ Elia sângongoi Sareta kamân Sidon hânân ambân malâ ñai ândeip, zâkkâren arip.

27 Oi Propete Elisa ândeip, narâk zoren Isirae hânân sâk bâlâ a donbep ândiwe. Oi zeñgâren gâbâ ñainâ mân âlip oi Naemañ, Siria hânân gok, zâk kânok âlip oip.

28-29 Yatâ sâm dâzângoi a ambân mâpâmâpâse namin tarâwe, zen kuk opñâ Yesu gâsum diim kamân kândâtñan âim bakñâ sim ñai kiribân pânâ urâwe.

30 Pânâ utnetâ zâkñâ puriksâm osetziñan gâbâ arip.

*Yesuñâ Kapenaum kamânân nep tuugip.
(Mk 1:21-28)*

³¹ Galilaia hânân kamân ñai tâip, kutñâ Kape-naum. Yesu zâk zoren âi takâm kendonân den sâm dâzângoip.

³² Den dâzângoi a ambân zen diñâ nângâmñâ itâ nângâwe, “Zâk siñgi âlip mariñâ yatâ den imbanñâñoot sâm dâtnâñguap.” Yatâ nângâm im-banñâziñ buñ oip.

³³ Oi mâpâmâpâse namin a wâkeñoot ñai tâip. Wâkeñâ Yesu ekñâ den yu kambânj sâm sâip,

³⁴ “Yei, Yesu Nasarete gokñâ, wan otniñgâbam gaat? Gâ tâmbetnângobam gaat? Nâ topkâ nângan. Gâ Anutugât tirik a.”

³⁵ Yatâ sâi Yesuñâ den okñanğâm sâip, “Gâ hiriñsâmñâ ayân gâbâ takâm âi.” Yatâ sâi wâkeñâ a lañ kâbakñei a ambân mâteziñan gei zeï arip. Oi a zo mân tâmbetkoip.

³⁶ Oi a zen ekñâ imbânñâziñ buñ oi âragwârâgu op sâwe, “Den zi dap dap? Zâk imbanñâ patânñâ wâke den dâzângoi takâm âime.”

³⁷ Oi siñgiñâ kamân dâp lañ kârâm arip.

Yesuñâ Simoñ sibunñâ sot a nâmbutñâ ku-bikziñgip.

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Yesu zâk zaat mâpâmâpâse namin gâbâ gemñâ Simoñgât mirin zarip. Zoren Simoñ si-bunñâ mâsek okñanği sâkñâ kârâp op zeip. Oi zâkkât opñâ Yesu dukuwe.

³⁹ Oi Yesuñâ gootñan âi kinñâ mâsek den dukui birânñanğip. Oi ambân zo zorenâk zaat nalem om ziñgâziñgâ oip.

⁴⁰ Mirâsiņ giari a ambân ziņâ bukurâpziņ sisi mâsek, zo Yesugâren diizingâm gane bikiņâ kâukziņan pam mâsek mem sânduķņan kwatziņip.

⁴¹ Oi a ambân doņbep wâkeziņâ molizingip. Wâke zen a zeņgâren gâbâ gam den kambâņâ sâm itâ sâwe, “Gâ Anutugât nanņâ.” Yatâ sânam utne mân sâbigât dâzâņgoip. Zen topņâ nâņgâne Kristo oip. Zo sapsubegât sâip.

⁴² Mirâ haņsâi mirin gâbâ gemņâ a mân ândiâdiņan, zoren arip. Oi a ambân zen kârûm âim muyagem zen sot ândibapkât aņņan kârâne itâ sâm dâzâņgoip,

⁴³ “Kamân toren toren zie, zoren âi Anutugât um topņan ândiândigât den siņgi âlipņâ dâzâņgobat. Nâ nep zo tuubatkât saņgonnogi gewan.”

⁴⁴ Yatâ sâm Yuda zeņgât mâpâmâpâse namâ tap arip dâp den siņgi âlip dâzâņgom ândeip.

5

*Yesugât sâtņâ lum sarugât zuu doņbep miwe.
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)*

¹ Narâk nâin Yesu Genesarete saru sâtņan âi kiri a ambân Anutugât den nâņgânam ga minduņagâwe.

² Minduņaņgâne kiri waņgâ zagât saru sâtņan tâitâ egip. Waņgâ mâirâp, zen waņgâyân gâbâ gem irâ too saņgon kirâwe.

³ Yesuņâ waņgâ zo egip. Nâi Simoņgât siņgi, zorâņ zâim dukui waņgâ zo mâik nâi aline ari

zoren kin sinji âlip sâm dâzângoip. Oi a ambân zen sagân tapnâ nânghawe.

⁴ Dâzân gomnâ Simonj itâ sâm dukuip, “Saruyân âimnâ zuu sâmbubigât irâ pane giarik.”

⁵ Sâi Simonj itâ sâm dukuip, “Patâ, nen nâtik nep tuum ândim zuu nâi mân mien. Lanj gâgât sâtkâ lum âi irâ dum pâmbat.”

⁶ Oi irâ pane giari zuu donbep piksâne sâmbum osine irâ ânânghâtpam oip.

⁷ Sâmbum osimnâ bukurâpzinj wanğâ nâin tarawe, zengât kwâbâlap tuune gam betziñan miwe. Zo sândune wanğâ zagât piksâm saruyân geibam oip.

⁸ Simonj Petero, zâk zo eknâ kenğât op Yesugât um topñan âi pindiñsâm sâip, “Kembu, nâ bâlinj mâme a, zorat gâ birânim âi.”

⁹ Zuu imbanjâ zo eknâ imbanjânjâ buñ oi ko yatâ sâip.

¹⁰ Oi bukuzatnâ Zebedaioğât nanzatnâ Yakobo sot Yohane sot a nambutnâ, zen yatik imbanjâzinj buñ oip. Oi Yesunâ Simonj itâ sâm dukuip, “Gâ mân kenğât ot. Gâ saru zuugât nep tuum ândein, yaticgâk ayân nep tuum ândiban.”

¹¹ Yatâ sâi zengât wanğâ sagân sâmbune zari kut nâi nâi zo birâm Yesu molim âiwe.

Yesunâ sâk bâlâ a nâi kubigip.

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Yesu zâk kamân nâin âi ândei sâk bâlâ a nâinjâ eknâ ga kinj topñan pindiñsâm zem itâ sâm mâpâseip, “Kembu, gâ imbanjâgâ ziap, zorat gâ kubiknibâ sâm âlip kubikniban.”

13 Sâi Yesuñâ bikñandâ sâkñan weemñâ sâip, “Nâ nângâgigan. Bâi, sâkkâ âlip oik.” Sâi zorenâk sâkñâ âlip op useñâ sogeip.

14 Oi Yesuñâ den itâ sâm dukuip, “Gâ âlip uat, zorat den sinji a ambân mân dâzângom âim sâkkâ tirik namâ galem a tirâpkuna ikpap. Oi âlip uat, zorat Mosegât den zo lum nii mo zuu ñâi mem ko Kembugât sinji sâm tirik namâ galem a pindânan. Usegâ sogiap, zo a ambân ek nângâbigât yatâ otnan.”

15 Oi a âlip oip, zorat den sinji kamân dâp ari a zen nângâm Yesugât diñâ nângâbigât sot kubikziñgâbapkât zâkkâren mindum gawe.

16 Ka Yesu ko barâ katikñâ mirâ kamân âtâñan âim ninâu sâm ândimâip.

Yesuñâ a kiñ bik mumuñâ kubigip.

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 Sirâm ñâin Yesuñâ a den sinji âlip dâzângom tâi Galilaia hânân gâbâ, Yuda hânân gâbâ sot Yerusalem kamânân gâbâ Parisaio a sot Kembugât gurumin den zorat galem a, zen ga a osetziñan tarâwe. Tatne Kembugât imbanandâ Yesu mam okñangi a kubikziñgip.

18 A nâmbutñandâ a kiñ bik mumuñâ helân aam pam mem gawe. Oi mirâ kâligen baginam utnetâ a donbep mindum tatne kwagâwe.

19 Yatâ opñâ mirâ kwâkñan zâim ogep kwâsat pane a zo helânoot pane Yesugât sângânñan geip.

20 Yatâ utnetâ Yesuñâ nângâm pâlâtânziñangât topñâ ekñâ a zo itâ sâm dukuip, “Arâ tosgâ biran.”

21 Sâi Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen den zo nângâm itâ nângâwe, “A zi dap yatâ? Zâk Anutu hutkum sap. Tosa birâbirân, zo Anutu zik kânok.”

22 Yatâ nângâne Yesuñâ umziñan den zo nângâm itâ sârn dâzângoip, “Umziñan wangât den yatâ zo nânge?”

23 Zen dap nânge? Nep ikâ zorân bâbâlân? Tosa birâbirân mo sâk kubikkubik?

24 A bonñâ nâ hânân ândim tosa birâbatkât imbanñâ zemnigap, zorat topñâ ikpigât den zo dukuan.” Yatâ sârnñâ a kiñ bik mumuñâ itâ sârn dukui, “Nâ dâgoga zaat isen koremgâ mem kamângan ai.”

25 Yatâ sâi zorenâk mâteziñan zaatñâ isenñâ mem âim Anutu mâtêseip.

26 Oi a zen zo ekñâ nângâne imbanñâ oi Anutu mâtêsem kenngât op sâwe, “Itârân sen pup muyagei iksen.”

Yesuñâ Mataio gâsui.

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 Oi Yesu mirin gâbâ gemñâ arip. Âimñâ kât mimiñ a nâi, kutñâ Lewi, kât pâpan mirânjan tâi ekñâ itâ sârn dukui, “Gâ nâ sot pâlâtân op molini.”

28 Sâi Lewi zâk zaatñâ kut nâi nâiñâ birâm Yesu molim arip.

29 Lewiñâ mirânjan Yesugât sii nalem om kât mimiñ a donbep sot a nâmbutñâ sâi ârândân ga niwe.

30 Parisaio a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen gamñâ nângâne mân dâp oi Yesugât

arâpñâ itâ sârn mäsikâziñgâwe, “Zen wangât kât mimiñ a sot bâliñ mâme a, zen sot nalem nie?”

³¹ Sâne Yesuñâ nânğâm itâ sârn dâzânğoi, “Sisi mâsek kubikkubik a zen a sâk gwâlâ zengâren nep mân tuume. A mâsekziñoot zengâren âimñâ nep tuume.

³² A ziiñanğât sâme, ‘Nen âlipñâ.’ Nâ zengât buñâ. Bâliñ mâme a diiziñga umziñâ melânğigât gem gâwan.”

*Nalem birâm kendon ândiândiñanğât den.
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)*

³³ Yesuñâ den yatâ sâi zen itâ sârn dukuwe, “Yohane arâpñâ, zen nalem birâm ninâu sârn ândime. Parisaio zengoot yatik upme. Ka gâgât arâpkâ, zen ko nalem too lañ nime.”

³⁴ Yatâ sânetâ itâ sârn dâzânğoi, “A kutânâ arâpñoot ândei zen nalem mân birâm ândibi.

³⁵ Ândimñâ a kutâ betziñan mine kârubi, narâk zoren ko umbâlâ op nalem birâm ândibi.”

³⁶ Yatâ sârnñâ den sumbuñâ torenñâ itâ sârn dâzânğoi, “Nâiñâ hâmbâ uñakñan gâbâ mânânğât hâmbâ sânğinñan gâribap? Nâi zo yatâ op sâi hâmbâ uñakñâ zo tâmbetkubap. Oi hâmbâ irakñandâ sânğinñan ari tobat nâi opap.

³⁷ Oi waiñ too uñakñâ hâkop sânğinñan mân gune geimap. Yatâ upi, zo ko waiñ too uñakñâ zorânâ hâkop sânğinñâ kunziri waiñ sot hâkop ârândân buñ upabot.

³⁸ Zorat waiñ too uñakñâ hâkop uñakñan giari dâp upap.

³⁹ Oi ñai zâk wainj sângiñjâ nemñjâ umñjâ oip, zâk unjakñjâ nem birâbap. Oi zâk itâ sâbap, ‘Sângiñjâ nia naam uap.’ ”

6

Kendongât den.

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Kendon ñain Yesu sot arâpñjâ, zen kâlamân obândiwe. Âimñjâ arâp zen segoñ bonñjâ kânok kânok kwâkâm niwe.

² Yatâ utne Parisaio a ziñjâ ziñgitñjâ sâwe, “Zen wangât kendonân mân orotñjâ ue?”

³ Sâne Yesuñjâ itâ sâm dâzân goip, “Dawidi sot arâpñjâ nalemgât mom urâwe, zo sâlâpkume mo buñjâ?”

⁴ Dawidi zâk Kembugât namâ zoren zâimñjâ Anutugât nalem hâlâlu sâsânj, zo mem nemñjâ arâp ziñgi niwe. Zo mân orotñjâ. Nalem zo tirik namâ galem a ziinjik nimbigât sâsânj. A nâmbutñjâ mân nimbigât sâsânj. Dawidi sot arâpñjâ zen nalem zo lañ niwe.”

⁵ Yatâ sâmñjâ sâip, “A bonñjâ nâ kendongât mariñjâ ândian.”

Yesuñjâ kendonân a ñai kubikñangip.

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Oi kendon ñain Yesuñjâ mâpâmâpâse namin zâim den sinji âlip dâzân goip. Oi zoren a ñai tâip, zâk bikñjâ bongen humutñjik.

⁷ Oi Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen kendonân a ñai kubigi ekñjâ denân pânat sâm ek tarâwe.

⁸ Oi Yesuñâ nânġânġânġâziñan ek a bik humutñik itâ sâm dukuip, “Zaat mâteyâk kin.” Sâi zaat kirip.

⁹ Oi Yesuñâ a itâ sâm dâzânġoip, “Nâ mâsikâziñga sânek. Kendonân nep ikâ zorân âlip tuutuñ? A kubikziñġâziñġân mo a tâmbetzânġozânġoñ?”

¹⁰ Yatâ sâm purikgurik op kin ziñgitñâ a zo itâ sâm dukuip, “Bikâ târârak pa.” Sâi a zo yatâ oi bikñâ âlip oip.

¹¹ Oi zen zo ek nânġâm kuk opñâ dap mo dap okñânġânâ sâm âraguwe.

Yesuñâ a kiin zagât ġâsuziñġip.

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Narâk zoren Yesu ninâu sâbam bâkñan zarip. Njâtik Anutu ninâu dukum tâi hañsâip.

¹³ Hañsâi arâp minduziñġâm zeñġât oserân ġâbâ a kiin zagât ġâsum sâlâpziñġoip. Oi kutziñâ Aposolo sâip.

¹⁴ Kutziñâ itâ, Simoñ, kutñâ ñâi Petero pindip. Zâk sot munñâ Andrea, Yakobo, Yohane, Pilipo, Batolomaio.

¹⁵ Mataio, Toma, Yakobo Alipaiogât nanñâ sot Simoñ Zelote.

¹⁶ Oi Yuda Yakobogât nanñâ sot Yuda Karioto kamânân gok. Yuda zâk ândim Yesu tirâpziñġoi ġâsuwe.

¹⁷ Yesuñâ a zo diiziñġâm gem hân ġânduñan ga kin Yesuġât a ambârâpñâ donbep sot Yuda hânân ġâbâ sot Yerusalem kamânân ġâbâ sot Tiro Sidoñ saru sâtñan zeñġâren ġâbâ a ambân donbep, zen takâm diñâ nânġâbigât sot mâsekziñ kubikziñġâbapkât zâkkâren minuwe.

18 Oi wâkeziņoot zo kubikziņgip.

19 Yesugât imbaņâņandâ zengâren ari kubikziņgip, zorat a ambân aksik sâkņan gâsunam urâwe.

Hâuņâ minatkât den.

(Mt 5:1-12)

20 Yesuņâ arâpņâ ziņgit itâ sâip, “Kanpitâ ândime, zengât nânga sâtâreņoot uap. Zen Anu-tugât kiņ topņan ândibigât siņgi ue.

21 Narâk itârâņ tepkât op ândime, zengât nânga sâtâreņoot uap. Zo zen gâtâm nalemmem âkon upi. Narâk ziren isem wenj ândime, zengât nânga sâtâreņoot uap. Zen gâtâm sâtâre op girâņ ândibi.

22 A ziņâ zen a bonņâ nâgât op um kâlak otziņgâm kâbakņeziņgâm sâmm bâliņan kwatziņgâbi, zorat zengât nânga sâtâreņoot uap.

23 Yatâ otziņgâne narâk zoren umâlep op sâtâreyân kep kumbi. Wangât, gâtâm sumbemân sâņgân patâ mimbi, zorat. A mârumņan ândiwe, zen yatik Propete sâmm bâliņ kwatziņgâwe.

24 Ka narâk ziren sikumziņ patâ ândime, yei, zen wanņâ mem sândukņan kwatziņgâbap?

25 Narâk itârâņ sii nalemmgom sambe ândime, yei, zen gâtâm tepkât op ândibi. Narâk ziren umâlibân girâņ ândime, yei, zen gâtâm âigirâp muyagem ândibi.

26 A ambân zen aksik sâmm âlipņan kwatziņgâme, yei, zen dap upi? A mârum ândiwe, zen propete sarâņâ yatik sâmm âlip kwatziņgâm ândiwe.”

Zen kâsarâpziņ buku otziņgâbi.

(Mt 5:38-48)

27 “Dinnâ nângâm te, zen dâzângobâ. Zen kâsarâpziņ buku otziņgâbi. Um kâlak otziņgâme, zo ziņâ âlip otziņgâbi.

28 Sâm bâliņan kwatziņgâme, zo ziņâ sâm âlipņan kwatziņgâbi. Bâliņ otgime, zenġât op ninâu sâban.

29 A ņâi pâlomgâ kunziri toren pindâban. Nâiņâ hâmbâgâ kwâkņan mei kâligen mân aņġân kârâban.

30 Oi a ņâiņâ wan mo wangât sâi pindâban. Nâiņâ kut ņâi zo bekan mei mâburem nibangât mân sâban.

31 A torenņâ ziņ âlip otgibigât nâņġamat, yatiġâk ġaņġoot a torenņâ otziņġâban.

32 Zen a toren umziņâ ġâsâzâņgone zenġoot umziņâ ġâsuziņġâmap. Zen yatâ upi, zo ko Anutuņâ sâņġaņņâ mân ziņġâbap. Bâliņ mâme a, ziņ yatâ upme, zo ka.

33 Zen buku otziņgâme, zorik otziņgâbi, zo ko Anutuņâ sâņġaņņâ mân ziņġâbap. Bâliņ mâme a zen yatâ upme, zo ka.

34 Kut ņâi ņâi a ziņġâm zorat hâuņâ sâne ziņġâbi, zorat Anutuņâ hâuņâ mân ziņġâbap. Bâliņ mâme a zen bukurâpziņâ itâ sâm otziņgâme. ‘Ġâtâm ġaņġoot hâuņâ mâburem niban.’

35 Zen ko walâm itâ upi. Zen kâsarâpziņ umziņandâ ġâsâzâņgom buku otziņgâbi. Kut ņâi ņâi ziņġâm zorat hâuņâ mân mimbî. Yatâ utnetâ Anutuņâ sâņġaņņâ patâ ziņġâbap. Ziņġi ko zen Kembuġât nan bârat op ândibi. Kembuņâ a gulipņâ sot bâliņ mâme a, zo âlip otziņġâmap.

36 Sumbem Ibâziņandâ um lâklâk ândiap, yatiġâk zenġoot hânân um lâklâk ândibi.

³⁷ A torenjâ zengât top likuliku mân utne Anutugoot zengât topziñâ mân likubap. Gâ a torenjâ mem ge kwâkwat mân otziñgâna ko Anutugoot gâ mem ge kwâkkwat mân otgibap. Zen a zengât tosa birânetâ Anutuñâ zengât tosa yatik birâbap.

³⁸ Zen a kut nâi nâi ziñgâne Anutuñâ yatigâk kut nâi nâi donbep patâ ziñgâbap. Oi zorat dâp buñâ, walâm ziñgâbap. Zen a otziñgâne Anutuñâ zo yatik zen otziñgâbap.”

Den sumbuñâ dâzângoip.

(Mt 7:1-5)

³⁹ Den sumbuñâ nâi itâ târokwap dâzângoip, “A sen nâtâtik nâiñâ a bukuñâ sen nâtâtik mâtâp tirâpkubap? Buñâ. Zet mâtâbân âim ârândân simân geibabot.

⁴⁰ Ekap namin katep nâiñâ kwâkâm pindâmap, zo mân walâbap. Ka katep zâk nângâm nângâm ândim kwâkâm pindâm ândibap, zâkkât holi yatâ upap.

⁴¹ Gâ wangât bukuganjât siñan gwapgwap zo ek gikâ siñan nak sâmbañâ mân ek nângat?

⁴² Nak sâmbañâ siñan zeidabângen bukugâ itâ dukuna dâp upap, ‘Buku, nângâna siñan gwapgwap ziap, zo mem pambâ.’ Gâ sarâ a. Gikâ siñan nak sâmbañâ ziap, zo mem pam ko bukuganjât siñan gwapgwap mem pâna dâp upap.”

Nakkât topjâ.

(Mt 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ “Nak âlipñan bonjâ bâliñâ mân muyagemap. Nak bâliñan bonjâ âlipñâ mân muyagemap.

⁴⁴ Nakkât bonḡandâ sapsuḡap. Sâḡerân boleḡ bonḡâ âsagei minat mo? Zâlâliyân sam bonḡâ muyagei mimbi mo?

⁴⁵ A âlipḡandâ umḡan ḡâbâ den âlipḡâ sâḡap. A bâliḡandâ umḡan ḡâbâ den bâliḡâ sâḡap. A umḡan kut ḡâi ḡâi ziap, zo yatik lâuḡan ḡâbâ kopḡap.”

Mirâ tuutuḡât den.

(Mt 7:24-27)

⁴⁶ “Zen wangât lâuziḡandik Kembuniḡâ, Kembuniḡâ sâḡḡâ den dâzâḡgoman, zo mân lume?

⁴⁷ Nâḡâren gam dinnâ nâḡḡâm lume, zen mirâ tuutuḡ a ḡâi, zâkkâren dâḡkwap sa nâḡḡânek.

⁴⁸ A zorâḡ mirâ tuubam tandâ kârep esi giari kât muyagem kwânâḡḡâm sâratkui kirip. Oi mirâ tuum naḡḡi kiri ḡap narâk oi pibâ patâ koi mirâ zo kâtikḡâ tuuḡipkât kom osei kirip.

⁴⁹ Ka a dinnâ nâḡḡâm birâḡe, zen a ḡâi mirâ lolot tuuḡip, zo yatâ. A zo mirâ tuubam tandâ sarâ sarâ esi giari ko mirâ tuuḡip. Oi ḡap narâkḡâ oi pibâ patâ ḡamḡâ mem sânsân tuuḡi kom giligâlak meip.”

7

Yesuḡâ kore a ḡâi mâsekḡoot kubigip.

(Mt 8:5-13)

¹ Yesu zâk a ambân den dâzâḡgomḡâ Kapenaum kamânân bageip.

² Zoren kâwali a patâziḡâ zâkkât kore a mâsek op mumbam op zeip. Kâwali a patâ, zâk kore a zorat eluḡ okḡaḡip.

12 Kamânân baginam utnetâ a mumuñâ ñâi lum gawe. Ambân malâ ñâigât nanñâ kânok, zâk moip. Zâk hangunam kamânân gâbâ a ambân donbep gem gawe.

13 Oi Kambuñâ ambân malâ zo ekñâ umñâ nângâmñâ sâip, “Mân ise.”

14 Yatâ sâmñâ âi omboñan gâsui mem kine itâ sâip, “Katep, dâgoga zaat.”

15 Yatâ dukui mumuñandâ zaatñâ den den oip. Oi Yesuñâ mamñâ pindip.

16 Oi a ambân, ziñâ zo ekñâ kenğât op Anutu mâtâsem itâ sâwe, “Propete patâ osetniñan âsagem ândiap.” Oi nâmbutñandâ itâ sâwe, “Anutu, zâk a ambân gâkârâp galemniñ opmap.”

17 Oi zorat den sinğiñâ Yuda hânân sot kamân toren toren dâp op arip.

Yesuñâ Yohanegât den sâip.

(Mt 11:2-9)

18 Yohane zâk tâk namin tâi arâpñâ zen Yesugât den sinği zo âi dukuwe.

19 Den zo nângâm azatñâ zagât Kambu itâ sâm mâtâsâbabotkât sângonzâkoip, “Mârumñan Propete a ziñâ a ñâi gâbapkat sâwe, zo gâ mo ñâi gâbapkat ek ândinat?”

20 Sângonzâkoi Yesugâren âim itâ sâwet, “Yohane too sanğonziñgip, zâk itâ sâm sângonnâkuap, ‘A gâbapkat sâsânâ, gâ mo ñâigât mambât ândinat?’”

21 Narâk zorenâk Yesu zâk a sisi mâsekziñoot sot sinziñ bâpsâsân a donbep kubikziñgip. A wâkeziñoot zo wâke moliziñgip.

22 Oi Yohanegât azatnâ itâ sâmb dâzâkoip, “Zet âimnâ kut nâi nâi ek nângabot, zorat den sinji Yohane dukuit. Sinziñ bâpsâsân, zen ikme. Kinziñ bâlinâ, zen obândime. Um sâk bâlâ, zen âlipziñ upme. Kindapziñ bâpsâsân, zen den nângâme. Mumunâ, zen zaatme. A ambân kanpitâ, ziñâ den sinji âlipnâ nângâme.

23 Nâi zâk nâgât nângi mân âkon opmap, zâkkât nânga sâtârenjoot upap.”

24-25 Oi Yohanegât azatnâ zet aritâ Yesunâ a amban ândiwe, zo Yohanegât topnâ itâ sâmb dazangoip, “Zen barâ kâtiknâ mirâ kamân âtânwan wan iknam âiwe? Zen gerâ nâi pibânâ kom kâbaknei iknam âiwe? Mo a nâi hâmbânâ neulenjoot iknam âiwe? Nânge. A hâmbâ neulenjoot mem ândime, zen a kutâ namin tâtat mâme âlip tapme.

26 Mo Propete nâi iknam âiwe. Zorat nâ dâzângua nângânek. A igâwe, zo Propete nâmbutnâ zen yatâ bunâ. Zâk Propete a nâmbutnâ walâziñgap.

27 Zâkkât den kulem nâi itâ ziap,
‘Nângâ. Nâgât kore a nâi sângongua kândom otgibap. Zâknâ mâtâpkâ kârâm kubikpap.’

28 Nâ perâknak dâzângua nângânek. Ambânân gâbâ âsagiwe, zen gâren gâbâ a nâinâ Yohane mân walip. Ka Anutugât kiñ topnân a ândibi, narâk zoren a gigiñâ ândibi, ziñâ ko walâbi.”

29 A ambân aksik sot kât mimiñ a, zen ârândân Yohanegât den nângâmñâ Anutugât den nângâne bon oi Yohaneñâ too sanjonziñgip.

³⁰ Parisaio a sot Kembangat gurumin den zorat galem a, zen ko Yohanegat too biram Anutugat den kandatkune zengaren bon buj oip.

³¹ Yesunja ita saip, "A narak ziren andie, zen ikâ zo zengaren dapkwap saba? Zen dap yatâ?"

³² Zen katep yatâ ek birâ, nangam birâ upme. Katep zen kamân sombemân tapna bukurapzina ita sam dazangome, 'Nen kep meinda zen wangat man kue? Nen umbala kep mem iseinda wangat man isie?'

³³ Yohane too sanjonjip, zak wainj sot nalem man nem andei ekna sawe, 'Zak wakenoot andiap.'

³⁴ Ka a bonja, naja gamja nalem sot wainj nem andia nekna same, 'Zak kat mimiñ a sot balinj mame a zengat buku. Nalem sot wainj nem man biramap.'

³⁵ Ka sa nangane. Anutugat nanganganja ko a ambarapna zina topna nangam lum zaatne bonja asagemap."

Amban najna Yesu kinja sanjorip.

³⁶ Parisaio a najna Yesu diim miranan zari nalem ninina tataran taip.

³⁷ Oi kamân zorat amban laj man amban nai, zak Yesu Parisaiogat mirin zari sinjina nangamna too hitom alip nai belonoot mem zari.

³⁸ Oi Yesugat kandatnan kin isei sinja toonanda Yesugat kinan giari kauk samotnanda sanjori aron oip. Kinan manganna too waranna alip, zo sanjonjip.

³⁹ Amban zo yatâ oi Parisaio a Yesu diigip, zakna ekna umnanda ita saip, "Amban zirat orot mame

bâliņâ. Yesu zâk Propete ândim sâi ko ambân zirat topņâ ek nânġâbap.”

⁴⁰ Yatâ nânġi ko Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Simonġ, den nâi dâgoga nânġâ.” Dukui sâip, “Patâ, sâna nânġâbâ.”

⁴¹ Oi Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Sikum a nâi a zagât kât tosa zikip. A nâi kât 5 handeret pindip. A nâi ko kât 50 pindip.

⁴² Oi hâuņâ pindârat sâm kâtzikņâ buņâ, zorat ko tosazik birip. Oi zekâren gâbâ nâiņâ sikum patâ a zorat umņandâ gâsum biranġbap? Gâ nâigât sat?”

⁴³ Mâsiki Simonġ itâ sâip, “Kât donġbep pindip zâkkât san.” Sâi Yesuņâ itâ sâip, “Gâ âlip sat.”

⁴⁴ Yatâ sâm ambângâren puriksâm Simonġ itâ sâm dukuip, “Ambân zi eksat? Mirâġan kopga ki sanġon too nâi mân gum paat. Ambân zâkņâ ko kinnâ siņ tooņandâ giari sanġonnim kâuk sâmotņandâ sanġori âron uap.

⁴⁵ Gâ mân mânġannigat. Ka ambân zâkņâ ko kinnan narâk kêrep mânġannim taap.

⁴⁶ Gâ kâuknan kelâk mân sanġonnigat. Ka ambân zorâņâ ko kinnan too hitom âlip sanġonsap.

⁴⁷ Zorat dâġobâ. Ambân zâk umņâ gâsunim yatâ otnigapkât topņâ itâ nânġâ. Zâk tosaņâ patâ ândeip, zo biran. Nâi zâk tosaņâ mâik nâi birâbirâņâ, zâk âkņâlem mâik nâi tâkņanġâbap.”

⁴⁸ Yatâ sâmņâ ambân itâ sâm dukuip, “Tosagâ biran.”

⁴⁹ Yatâ sâi a naLEM ârândânġ nem tarâwe, ziņ umziņandâ itâ nânġâwe, “Zâk a dap dap yatâ, gât ko tosa birâbirâņanġât sap?”

⁵⁰ Oi Yesuñâ ambân zo itâ sâmb dukui, “Nângâm pâlâtân kwatnigat, zorat âlip uat. Umgâ diim gei âi ândi.”

8

Ambân nâmbutñâ Yesu moliwe.

¹ Narâk zorat kwâkñan Yesuñâ kamân patâ sot kamân mâik, zengâren obândim Anutu um topñan ândiândigât den siñgi âlipñâ dâzângom ândeip. Arâp kiin zagât, zen molim âiwe.

² Oi ambân nâmbutñâ mârumb wâkeziñoot sot mâsekziñoot zo kubikziñgip, zen molim âiwe. Zengâren gâbâ ambân ñâi kutñâ Maria, Madala kamânân gok. Zâkkât wâke nâmburân zagât moliziñgip.

³ Oi ambân ñâi kutñâ Yoana. Herodegât galem a Kusa, zâkkât ambinñâ. Zet sot ñâi kutñâ Susana sot ambân nâmbutñâ donbep, zen kât sikumziñgip, zo zâk sot arâpñâ ziñgâne nalem kwâlâm nem ândimarâwe.

Keet pâpangât den.

(Mt 13:1-23; Mk 4:1-20)

⁴ Kamân kamânñâ a ambân Yesugâren mindunetâ den sumbuñâ ñâi itâ sâmb dâzângoip,

⁵ “A ñâi keet pâmbam nebân arip. Âimñâ keet maandenji nâmbutñâ mâtâbân gei ze i zinj lân kunzirâwe. Oi nii zinj ga nem nanğawe.

⁶ Keet nâmbutñâ hân siñitñan gei zeip. Oi hân toonâ buñangât kâmñâ takâm moip.

⁷ Keet nâmbutñâ hibuk osetñan gei zeip. Oi kâmñâ takâm kopgâi hibunâ takâm langi moip.

⁸ Keetnâ nâmbutnâ hân kelâknan gei kâmnâ takâm zâim bonnâ imbanâ âsageip. Topnâ nâigât keetnâ 1 handeret. Topnâ nâigât keetnâ 1 handeret. Bonzinâ yatâ muyageip.” Den zo sâm kwâkâm den kâtiknâ sâip, “Nâi zâk kindapnootnâ den zi nângâbap.”

⁹ Arâpnâ den sumbuñâ zorat topnâ mâsikâne itâ sâm dâzângoip,

¹⁰ “Anutu um topnan bagibaginâ, zorat den sumbuñâ zo zinâ nângâm kwâtâtibigât sâsâñ. Ka a nâmbutnâ zen topnâ mân nângâbigât den sumbuñâ dâzângoman. Zorat ko, ‘Senñâ igiknâ, zo ikpi, ka mân ek kwâtâtibi. Kindapzinandâ den nangâm mân nângâm kwâtâtibi.’

¹¹ Den sumbuñâ san, zo topnâ itâ. Anutugât dennâ keet yatâ uap.

¹² Keetnâ mâtâbân gei zeip, a nâmbutnâ zo yatâ ândime. Den sinji âlip, zo nângâne Satannâ ga nângâm pâlâtân kwâknanngâm sumbengât sinji upegât betzinan memap.

¹³ Keetnâ hân sinjitnan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Zen den sinji âlip nângâm âknâlem ândibi. Oi ko umzinan ândânâ mân gâsuapkât narâk pânkânok mem ândine mâsimâsikâ gâbabân birâbi.

¹⁴ Keetnâ nâmbutnâ hibuknan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Den sinji âlipnâ, zo nângâbi. Oi sâkkât kut nâi nâi zorat nângâne zâizâinâ oi kât sot sikungât sambe muyagezinji den sinji âlipnâ, zo bonnâ mân opmap.

¹⁵ Keetnâ nâmbutnâ hân kelâknan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Zen den sinji âlipnâ

nângâm umziņ kubik mem ândim kâtigem bonņâ muyagime.”

Kârâp âsakņangât den.

(Mk 4:21-25)

¹⁶ “Zen kârâp sâumņâ âmaņ umņan pam kwârakume mo tâtatņâ gobetņan pâme? Zo buņâ. Âsakņâ zo kian tâtatņâ kwâkņan pane mirâ umņan âsakņâ âsagei a kopga mirâ umņan âlip ikpi.

¹⁷ Kut ñâi ñâi tik ziap, zo zem mân zim-bap. Zo gâtâm âsagem naņgâbap. Kut ñâi ñâi kwârakwârakuņ ziap, zo zem mân zim-bap. Zo mâbâlakņibap. Zo mâbâlakņem kagibap.

¹⁸ A ñâi, zâk den nâņgâm kwâtâtibap, Anutuņâ zâk nâņgânâņgâ âlip târokwap pindâbap. Ka a ñâi mân nâņgâm kwâtâtei bekņan mem naņgâbap. Zorat den siņgi zi kindap kwap nâņgâm birañbi.”

Yesugât mamņâ murâpņâ.

(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Narâk ñâin a ambân kâmut patâ Yesu haamgum kine Yesugât mamņâ sot murâpņâ, zen gam Yesugâren âinam a ambân zeņgâren kwakņâ âkņan kirâwe.

²⁰ Yata utnetâ a ñâiņâ ziņgitņâ Yesu itâ sâm dukuip, “Mamgâ murâpkâ giknam âmbi ga sombemân kinze.”

²¹ Sâi Yesuņâ a ambân itâ sâm dâzâņgoip, “Mamnâ murâpnâ, zorat sa nâņgânek. Anutuğât den nâņgâm lume, zen nâgât mamnâ murâpnâ.”

Yesuņâ sâi pibâ sot saru hiriņsâwet.

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 Hilâm nâin Yesu sot arâpñâ waŋgâyân zâiwe. Yesuñâ waŋgâyân zâim itâ sâm dâzânngoip, “Nen saru nâmbutken âinâ.” Sâi nângâne âiwe.

23 Âimñâ Yesu umangât okñanji ge zeip. Uman zem tâi pibâ patâ koi saru bâliñ op toonñâ waŋgâ kâligen giari saruyân geinam urâwe.

24 Oi Yesu mângim itâ sâm dukuwe, “Patâ, nen saruyân geinamen.” Sânetâ zaatñâ saru sot pibâ den dâzâkoi hiriñsâm ziwet.

25 Oi keŋgât op imbañâziñ buñ oi sâwe, “Opon, pibâ sot saru sot kut nâi nâi den dâzânngoi diñâ lume. Zâk a dap yatâ?”

*Yesuñâ wâke moliziñgi bâu umziñan geiwe.
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)*

26 Galilaila hân birâm saru nâmbutken âim Gerasene a zeŋgâren takâwe.

27 Zoren âimñâ kârâkñan zari a nâi zâkkâren gâip. A zorat umñan wâke doŋbep ândine narâk kêrep sâk bârak ândeip. Oi mirin mân zemâip. A zeŋgât kwak kât kiyân zânzeku op ândimâip.

28 A zo Yesu ekñâ den kâtik sâm hânân gei Yesu kiñ topñan zem den itâ sâip, “Yesu, Anutu sumbem mariñanğât nanñâ, gâ wan otnibam gaat? Narâk mân mâte uapkât sâknam patâ mân niban.”

29 Yesuñâ wâke itâ sâm dukuip, “Wâke, gâ ayân gâbâ takâm âi.” Zorat op ko sâip. Wâkeñâ narâk dâp a zo mem âbabibi kwâkñanji a ziñ gâsum tâk kâtikñâ kiñ bikñâ saam galem op ândiwe. Oi wâkeñâ okñanji tâk tiriktâruk mem barâ kâtikñan âi ândimâip.

30 Oi Yesuñâ mäsikâm sâip, “Gâ kutkâ ñâi?” Mäsiki sâip, “Nâgât kutnâ kâmut patâ.” Wangât, wâke donjeb zen a umñan ândiwe, zorat.

31-32 Hân zoren bâu kâmut patâ zen bâkñan gendâk nem ândiwe. Wâke zen molizingi simân geibegât wâke zen bâu umziñan geibigât Yesu dukuwe. Dukune nângâzingi wâke zen ayân gâbâ takâm âiwe.

33 Wâke zen a umñan gabâ takâm bâu umziñan geine bâu kâmut patâ zo sârârâk kârâm simân geim saru denğânân gei mom nanğâwe.

34 Bâu galem a zen zo ekñâ sârârâk kârâm kamânân sot nebân a ambân ândiwe, zorat den siñgi dâzângowe.

35 Dâzângone a ambân zen a wâkeñoot ândeip, zo iknam gawe. A wâkeñoot ândeipñâ hâmbâñoot sot nângânângâñoot Yesu kiñ topñan tâip. Oi ekñâ kenğât op kirâwe.

36 Kinetâ a ek nângâweñâ a wâkeñoot ândeipñâ âlip oip, zorat den siñgi dâzângowe.

37 Oi Gerasene hânân kamân dâp a ambân, zen kenğât op Yesu zâk kamânziñâ zo birâm âibapkât dukune wanğâyân âburem zarip.

38 A wâkeñoot ândeip, zâkñâ Yesu sot âibapkât sâi Yesuñâ itâ sâm kwâkânğip,

39 “Gâ kamângan âimñâ torerâpkâ Anutuñâ kubikgigap, zorat siñgi dâzângom ândiban.” Sâi a zo puriksâm Yesuñâ kubikñanğip, zorat siñgi kamânñan a ambân dâzângom nanğip.

*Ambân katep ñâi moi Yesuñâ mângeip.
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)*

40 A zen Yesugât mambât ândine gâi ekñâ sâtâre urâwe.

41 Oi mâpâmâpâse namâ galem a ñâi kutñâ Yairo, zâk gamñâ Yesugât kiñ topñan ge tap itâ sâm dukuip, “Gâ mirânan gâban.”

42 Zâkkât bâratñâ kânok, kendonñâ kiin zagât, zâk mumbam op zeipkât Yesu dukuip. Oi Yesuñâ nângâm ari a ambân donbep mem oset kwâkñangâne âiwe.

43 Osetziñan âmbân ñâi ândeip. Ambân zâk gilâm gem ândei kendon patâ kiin zagât oip. Oi kubikkubik a ziñâ kubik osiwe.

44 Ambân zorâñâ Yesu kândâtñan âim hâmbâ murukñan weegip. Weegi zorâñak gilâmñâ kârâksâip.

45 Oi Yesuñâ mâsikâzingâm sâip, “Ñâiñâ weeni-gap?” Sâi a ambân kwâimbâne Peteronâ itâ sâip, “Patâ, a ambân ziñâ mem oset kwatgim weegige, zo ka.”

46 Yesuñâ itâ sâip, “Ñâiñâ weenigi imbanânâ ari nângan.”

47 Ambân zorâñâ topnâ muyagiap sâm ken bet sânsân opñâ Yesugât kiñ topñan gei pindiñsâm tap mâsekñangât den sot hâmbâ murukñan gâsum âlip oip, zorat den siñgi sâm muyagei nângâwe.

48 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Bâratnâ, nângâm pâlâtân kwatnigat, zorat op âlip uat. Umgâ diim gei âi.”

49 Yesu yatâ sâm kiri mâpâmâpâse namâ galem a, zâkkât mirin gâbâ a ñâi ga itâ sâip, “Bâratkâ muap, gât ko sâna patânâ mân gâbap.”

⁵⁰ Yesuñâ den zo nângâm galem a itâ sâm dukuip, “Mân kenğât ot. Nângâm pâlâtân kwâtnina bâratkâ âlip upap.”

⁵¹ Yatâ sâmñâ mirin takâmñâ nâmbutñâ sâi kinetâ ko Petero sot Yohane sot Yakobo sot katep ibâ mamñâ, zenğak zâk sot zâiwe.

⁵² Oi a ambân âgirâp patâ donbep isem zem tatne itâ sâm dâzânğoip, “Mân isenek. Ambân katep zâk yen uman zem taap.”

⁵³ Sâi zen moip zo nângâm kâtigem girânğangâwe.

⁵⁴ Oi Yesuñâ ambân katep zo bikñan gâsum konsâm sâip, “Ambân, gâ zaat.”

⁵⁵ Sâi zorânğak dâpñâ puriksâi zaarip. Zaari nalem pindâne nimbapkât den dâzânğoip.

⁵⁶ Ibâ mamñâ, zikñâ ek nângâm imbanğazikñâ buñ oip. Yesuñâ zorat sinği a ambân mân dâzânğobigât dâzânğoip.

9

Yesuñâ arâpñâ nep diñ sâm zingip.

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Yesu zâk arâpñâ sâi gane wâke moliziñğâbigât sot mâsek kubikziñğâbigât imbânğâ zingip.

² Oi a ambân Anutugât um topñangât den dâzânğom mâsekziñğoot kubikziñğâbigât sânğonzânğoip.

³ Den itâ sâm sânğonzânğoip, “Zen mâtâpkât tân sot irâ, nalem, kât mân mem âibi. Hâmbâ umñan sâkñan buñâ. Kânogâk mem âibi.

⁴ Kamân nâin âimñâ mirâ tapi, zorenâk tâtat mâme op gem âibi.

⁵ Kamân nâin âine zingit mân nângâne kinziñan gwapgwap lân gâbârine gei topziñâ ek nângâbi. Zen yatâ opñâ kamân zo birâm âibi.”

⁶ Yatâ sâm dâzâñgoi zen âiwe. Kamân toren toren âim a ambân den sinji âlip dâzâñgom a ambân sisi mâsekziñoot kubikziñgâm ândiwe.

Herodenâ Yesugât sinji nângip.

(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)

⁷ A kutâ Herode, zâk Yesuñâ kut nâi nâi oip, zorat den sinji nângâm kwagip. Wangât, a nâmbutñandâ itâ sâwe, zorat, “Yohane, zâk mu-muñan gâbâ zaatñâ ândim kut nâi nâi zo uap.”

⁸ Nâmbutñandâ Elia zaat ândiap sâwe. Ka nâmbutñandâ sâwe, “Zâk Propete sâñginâ nâinâ zaatñâ ândiap.”

⁹ Sânetâ Herodenâ itâ sâip, “Nâñâ sandâ Yohane gânduñâ mânâñgârâwe, zo ko zi nâinâ oi sinjinâ nângâman?” Yatâ sâm Yesu ikpatkât nângâm ândeip.

Yesuñâ a 5 tausen nalem zingip.

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Yo 6:1-13)

¹⁰ Aposolo zen âburem gam nep tuuwe, zorat Yesu dukum nañgâwe. Den sinji zo dukunetâ Yesuñâ diiziñgâm Besaida zeñgât hânân ziiñik ândibigât âiwe.

¹¹ Âine a ambân zen sinji nângâm moliziñgâm âiwe. Oi Yesugâren takâne buku otziñgi ândiwe. Ândinetâ Anutu um topñangât den dâzâñgom a sisi mâsekziñoot zo kubikziñgip.

¹² Yatâ op ândinetâ mirâsiñ geibâ sâi arâpnâ kiin zagât, zen Yesugâren âim itâ sâm dukuwe,

“Ziren mân ândiândiņan ândiengât a zâmbanna kamân toren toren âim mirâ sot nalem muyaginek.”

¹³ Yatâ sânetâ ko itâ sâm dâzângoip, “Wangât âibigât se? Ziinak nalem ziņgânek.” Sâi itâ dukuwe, “Nalem bâtnâmbut sot saru zuuņâ zagât yatiktâ ziap, zorat dap utnâ. Nen kamânân âimņâ a kâmut zi zenġât nalem sâņġân minat?”

¹⁴ A donġbep, 5 tausen yatâ ândiwegât den yatâ sâwe. Sânetâ itâ sâip, “A dâzâņgone tenġâ ñai 50, tenġâ ñai 50, yatâ ge tatnek.”

¹⁵⁻¹⁶ Sâi zen yatâ sâne tatne nalem bâtnâmbut sot saru zuu zagât, zo memņâ sumbemân ekņâ sâiwap sâm sonpam namuņâ arâp ziņġi ziņâ kâsâpkum a ziņġâwe.

¹⁷ Oi zen aksik patâ nem âkon urâwe. Oi buputņâ zeip, zo sândune irâ kiin zagât piksâip.

*Peteroņâ Yesugât topņâ sâm muyageip.
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)*

¹⁸ Narâk ñain Yesu zâk ninâu nep tuum tâi arâpņâ zâkkâren âiwe. Oi Yesuņâ mâsikâziņġip, “A ambân ziņâ nâġât ñai sâme?”

¹⁹ Mâsikâziņġi itâ sâm dukuwe, “Nâmbutņâ ziņâ Yohane too saņġonziņġip sâme. Nâmbutņâ ziņâ Elia sâme. Oi nâmbutņâ ziņâ Propete sâņġiņâ ñai zaat ândiap sâme. Ġâġât yatâ sâme.”

²⁰ Sâne mâsikâziņġâm sâip, “Ka zen ko nâġât ñai sâme?” Sâi Peteroņâ sâip, “Ġâ Anutugâren gokņâ. Bâliņan ġâbâ mâkâniņġâban. Ġâ Kristo.”

²¹ Yatâ sâi a ambân zikņâ topņâ mân dâzâņġobigât sâm kâtigeip.

22 Oi itâ târokwap dâzânçoip, “A bonņâ, nâ sâknam patâ nânğâbat. Yuda zengât a patâ sot a sâtņâ sot Kembangât gurumin den zorat galem a zen kâbakņenine Roma a kutâgâren aria none momņâ sirâm karâmbut tap zaatpat.”

Yesu molim ândiândiņangât den.

(Mt 16:24-28; Mk 8:34-9:1)

23 Yesu zâk a ambân aksik itâ dâzânçoip, “Zen nâ molininâ sâm um sâkziņangât den kândâtkum sirâmņâ sirâmņâ poru nakziņâ lum nâgât mâtâp lânbi.

24 Zen ândiândiziņ angân kârâbi, zo ko gulipzânğobap. Ka zen nâgât op ândiândiziņ birâbi, zo ko muyageziņgâbap.

25 Zen hângât kut ñâi ñâi aksik mem ândine ândiândiziņ koi moi wan wan bonņâ zemziņgâbap?

26 Zengâren gâbâ ñâi zâk kwâimbânibap mo dinnangât nânği anunņoot upap, zo ko a bonņâ, nânğâ gâtâm Ibânâ sot sumbem a zengât âsakņâ sot a bonņâ nâgât âsaknoot gamņâ a yatâ zo kwâimbâziņgâbat.

27 Nâ perâkņak sa nânğânek. A zi kinze, zengât oserân gabâ nâmbutņâ mân mune Anutu um topņan ândiândiņangât narâk mâte oi ikpi.”

Yesuņâ sumbemgât holi tobatņâ meip.

(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

28 Yesu den zo sâm nanği sirâm nâmburân kârâmbut âki ninâu sâbam Petero sot Yohane sot Yakobo diiziņgi bâkņan zâiwe.

29 Zâi ninâu sâm tâi holi tobatņâ ñâi âsageip. Oi hâmbânğâ kâukom kwâtâteip.

³⁰ A zâgât Yesu sot muyageitâ den sâmb kirâwe, kutziknâ Mose sot Elia.

³¹ Zet sumbem âsakziknoot gam Yesu Yerusalem kamânân zâim ândim sot sumbemân zâibap, zorat den sâwe.

³² Oi Petero sot bukuzatnâ zen umangât otziŋgi zemnâ zaat igâwe. Yesu âsaknânoot sot a zagât zâk sot kiritâ ziŋgirâwe.

³³ Oi a zagât zo âiram oitâ Peteronâ Yesu itâ sâmb dukuip, “Patâ, mat nâi ziren ândien. Silep karâmbut tuunâ. Gâgât nâi, Mosegât nâi, Eliagât nâi.” Zo mân nânġâm laŋ yatâ sâip.

³⁴ Sâi sasa nâi ge kwâtepzânġoip. Kwâtepzânġoi arâp zen keŋġât op kirâwe.

³⁵ Oi sasa kâligen gâbâ den zitâ muyageip, “Zi nannâ mem sâlâpkuwan. Zen diŋâ nânġâm kwâtâtibi.”

³⁶ Den zo nânġâm nâi iknetâ Yesu ziknik kiri igâwe. Oi arâpnâ zen zo igâwe, narâk zoren a mân dâzânġom ziŋjik nânġâm ândiwe.

*Arapnâ ziŋâ wâke molim osiwe.
(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)*

³⁷ Haŋsâi bâknan gâbâ gine a ambân kâmut patâ kândianġawe.

³⁸ Zeŋġâren gâbâ a nâinâ Yesu konsâm den kâtik itâ sâmb dukuip, “Patâ, gâ dinnâ nânġâm nannâ eknan. Nâ nannâ kânok.

³⁹ Nânġâ. Wâke nâinâ oknanġi den kambân sâmap. Oi diim mem nâi nâi oknanġi lepânġâ gemap. Oi wâke zorânâ mân birânġânġâm kom mem nâi nâi oknanġâm.

⁴⁰ Oi arâpkâ molibigât dâzângua zen molinâ sârn kwaknâ bire.”

⁴¹ Sâi Yesunâ itâ sârn dâzângoip, “O, a kâmut nânghâm pâlatânziņ buņ, narâk dabutâ zen sot ândim âkom diizîngâm ândibat?”

⁴² Sârnâ a zo itâ sârn dukuip, “Nângâ diim ga.” Sâi Yesugâren diim âim tatne wâkeņâ okņanņi hânân gei um gulip op zeip. Oi Yesunâ wâke den dukui ari katep zo âlip oi ibânâ pindip.

⁴³ Oi a ambân zen Anutugât imbanâ zo ekņâ âiwap parâwe.

Mumbapkât den sapsurn ziņgip.

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Oi a ziņâ Yesu kut nâi oip, zorat âiwap pam zine Yesu sot arâp ziîņik tap itâ sârn dâzângoip,

⁴⁴ “Den zi dâzângua nânghânek. A bonņâ nâ a zengât bitziņan zâibat.”

⁴⁵ Yatâ sârn dâzângoi arâp zen den zo nânghâm topņâ mân nânghâwe. Den zorat topņâ nânghâbegât pâkekoip. Oi Yesu mâsikânam nânghâm kwaknâ birâwe.

A sâtnâ ândiândigât den.

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-40)

⁴⁶ Yesugât arâpņâ zengât osetziņan a nâiņâ a sâtnâ ândibap, zorat sârn âraguwe.

⁴⁷ Âragune Yesunâ nânghânânghâziņâ ek nânghâm katep mâik nâi diim ga gootņan pâi tâi itâ sârn dâzângoip,

⁴⁸ “Nâiņâ katep mâik itâ zo galem okņanņâbap, zo ko nâ kore otnibap. Kore otnibap, zorânâ sângonnogip, zo yatik kore okņanņâbap. Oi

zenğâren gâbâ a nâi giginâ op ândibap, zo ko Anutuñâ zâkkât a patâ sâbap.”

49 Sâi Yohaneñâ itâ dukuip, “Patâ, nen a nâinâ gâgât kot sâm wâke molei iksen. Oi zâk nen sot mân ândeipkât kwâkânjanjen.”

50 Sâi Yesuñâ sâip, “Mân kwâkânjanğâbi. Nepz-inâ mân kândanbapñâ ko buku op betziñan mim-bap.”

Samaria a ziñâ Yesu mirâ anğân kârânjanğâwe.

51 Yesu sumbemân puriksâbam narâk mâte oi Yerusalem kamân âibam kâtigem arip.

52 Âibamñâ arâpñâ nâmbutñâ sânğonzânğoi kândom âiwe. Kândom âimñâ Samaria a zenğât kamân nâin takâmñâ Yesugât mirâ nâin muyag-ibigât dâzânğowe.

53 Yesu zâk Yerusalem kamân âibap, yatâ nânğâm mirâ anğân kârâwe.

54 Mirâ anğân kârâne Yakobo sot Yohane, zet zo nânğâm Yesu mâsikâm sâwet, “Kembu gâ nânğâna sâitâ sumbemân gâbâ kârâp gei ziñgesibap.”

55 Yatâ sâitâ Yesuñâ puriksâm kwâkâzikip.

56 Oi kamân zo birâm kamân nâin âiwe.

Yesu molim ândiândiñanğât den.

(Mt 8:19-22)

57 Oi âine a nâinâ muyageziñgâm Yesu itâ sâm dukuip, “Gâ zoren mo zoren âibâ sâna moligibat.”

58 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Wâu ulin, zen denziñan ândime. Nii zuu, zen hânğotziñan zime. Ka a bonñâ, nâ ko isen korem zo buñ ândiman.”

⁵⁹ Oi Yesuñâ a ñâi muyagem itâ sâm dukuiip, “Gâ ga molini.” Sâi a zorâñ itâ sâm dukuiip, “Kembu, nâñgâna âi ibânâ hangum gâbat.”

⁶⁰ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuiip, “Birânandâ mumuñandâ ziiñak hanagonek. Gâ ko âimñâ Anutu um topñan ândiândiñ, zorat den sâna lañ kârâbap.”

⁶¹ A ñâiñâ ko Yesu itâ sâm dukuiip, “Kembu, nâ moligibatkât otnigap. Gâ nâñgâna puriksâm âim torerâpnâ kândâtziñ kelikñâ gâbat.”

⁶² Sâi Yesuñâ itâ dukuiip, “A ñâi kamân ñâi âibamñâ mâtâbân âim um zagât op puriksâm kândâtñan ikpap, a yatâ zorâñ Anutu um topñan bagibagiñ, zorat dâp buñâ.”

10

Arâp donbep sinji âlip dâzâñgobigât sâñgonzâñgoip.

¹ Narâk zorat kwâkñan Yesuñâ arâp 70 gâsum sâlâpzâñgom nep diñ sâm ziñgip. Oi zikñâ kamân zo âibat sâip, zoren a zagât zagât sâñgonzâñgoip.

² Oi itâ sâm dâzâñgoip, “Kâlamân kut ñai ñâi bonñâ donbep, ka nep tuutuun a bituk. Zorat zen nep mariñangât sâne nep a muyageziñgi nepñan âibi. Nebân âim bonñâ kwâkâm mimbî.

³ Zen âim itâ nâñgâbi. Râma gwamñâ zen wâu ulin zeñgât oserân mân sâñgonzâñgua âibe. Yata zo lañ zen sâñgonzâñguan.

⁴ Zen irâ kipâke sot kât mân mem âibi. Oi mâtâbân âim a muyageiziñgâm zen sot kin den mân upi.

⁵ Mirâ nâin zâinam mâirâp itâ sâm dâzângobi, “Mirâ umņan lumbeņâ zimbap.”

⁶ Sânetâ mirâ zoren a nâi lumbeņangât singi ândei lumbeņâ dinziņangât bonņâ zâkkâren muyagem zimbap. Buņ oi ko lumbeņâ dinziņâ, zorat bonņâ ziiņan âburibap.

⁷ Mirâ zâibi, zoren tâtat mâme utne nalem ziņgâne nimbi. Nep a zen nep sânġânņâ minetâ dâp upap. Mirâ laņ mân zâibi.

⁸ Kamân nâin âinetâ buku otziņġâm nalem ziņgâne nimbi.

⁹ Zoren a ambân sisi mâsekziņoot kubikziņġâm kamân mâirâp itâ sâm dâzângobi, ‘Anutu um topņan ândiândiņ mâte otziņġap.’

¹⁰ Ka kamân nâin takâne ziņgit mân nâņġânâņġâ utne kamân sombemân kin itâ sâm dâzângobi.

¹¹ ‘Kinniņan zeņġât gwapgwap taap, zo lân ġâbâreindâ zemziņġâbap. Zorat topņâ itâ nâņġânek. Anutu um topņan tâtatņâ mâte otziņġi bire.’

¹² Zorat sa nâņġânek. Ġâtâm den kubikkubik narâkņan Sodom kamân mâirâp, zen hâuņâ mem ġei kwap otziņġâbap. Ka kamân zorat mâirâp, zen hâuņâ mem zâi kwap otziņġâbap.

¹³ Yei, Koraziņ kamân mâirâp, zen sâknam yâmbât nâņġâbi. Yei, Besaida kamân mâirâp, nep patâ zeņġâren muyagewan, zo yatâ Tiro Sidon zeņġâren muyagei sâi ko mârur âġirâp patâ op umziņ melâņbe.

¹⁴ Zorat ko den kubikkubik narâkņan Tiro Sidon a ambân, zen hâuņâ mem ġei kwap otziņġâbap.

Ka Koraziņ sot Besaida kamân mâirâp, zen ko hâuņâ mem zâi kwap otziņgâbap.

¹⁵ Oi Kapenaum kamân mâirâp, zen dap upi? Zen sumbemân zâibi? Buņâ. Zen simân geibi.”

¹⁶ Yâtâ sâmņâ Yesuņâ arâpņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Ņâi zâk zeņgât den nâņgâbapņâ nâgât den nâņgâbap. Ka űâi zâk birâziņgâbapņâ yatik birânibap. Oi űâi zâk nâ kândâtnom birânibapņâ sâņgonnogipņâ yatik kândâtkom birâņaņgâbap.”

Arâpņâ puriksâne Yesuņâ Ibâņâ mâpâseip.

¹⁷ Yesugât arâp 70, zen âburem gam sâtâre op Yesu den siņgi okņaņgâwe. Itâ sâm dukuwe, “Gâgât korân sâindâ wâke sot kut űâi űâi, ziņâ dinniņâ lume.”

¹⁸ Yâtâ sânetâ itâ sâm dâzâņgoip, “Sataņ zâk sumbemân gâbâ hâņpân yatâ gei koi egâwan.

¹⁹ Nâņge. Zen mulum sot yaņgi sot Sataņgât kut űâi űâi gakârâpņâ, zo lâņne mân tâmbetzâņgobapkât imbaņâ ziņgâwan.

²⁰ Oi wâkeņâ sâtziņ lume, zorat zen mân sâtâre upi. Ka kutziņâ sumbemân kulemgui ziap, zorat sâtâre upi.”

²¹ Narâk zoren Tirik Kaapumņâ Yesu okņaņgi sâtâre op den itâ sâip, “Ibânâ, sumbem sot hân mariņâ, mâpâsegigan. Gâ a nâņgânâņgâziņaņgât nâņgâne patâ opmap, a yatâ zo ko diņgâ mem tik kwatziņgâmat. Ka a umziņaņgât nâņgânetâ katep opmap, zo ko diņgâ sapsum ziņgâmat. Oi nâ zorat mâpâsegigan. Gâ yatâ muyagem âibap sâm kâtigein.”

²² Yâtâ sâmņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Ibânandâ kut űâi űâi zo aksik nâgât bitnan pâip. A zen nanņâ

topnâ mân nângâm kwâtâtime. Ibânâ, zâk zikņik nek topnâ nângâmap. Oi yatik a zen Ibânangât topnâ mân nângâm kwâtâtime. Nannâ ninak nângâm kwâtâtiman. Oi nannâ nânĵa a nâmbutņĵa Ibanâ tirâpzângua âlip nângâbi.”

²³ Yatâ sâmņĵa Yesuņĵa arâpņĵa zenĵâren puriksâm itâ sâm dâzângoip, “Zen kut nĵi nĵi sen pup tuuga ikse, zorat umâlip nângâbi.

²⁴ Nâ dâzângua nângânek. Propete a sângiņĵa sot a kutâ dorņbep, zen kut nĵi nĵi ikse, zo ek nângânam osiwe. Den siņgi âlip zo nângânam urâwe. Oi mân nângâwe.”

A nĵiņĵa kâsanĵa buku okņangip.

(Mt 22:35-40; Mk 12:28-31)

²⁵ Kembangât gurumin den zorat galem a nĵiņĵa Yesu itâ mâsikip, “Patânâ, dap op ândiândi tâmbânangât siņgi upat?”

²⁶ Sâi Yesuņĵa den hâuņĵa itâ mâsikip, “Kembangât gurumin denân dap yatâ zei sâlâpkum nângâmat?”

²⁷ Mâsiki sâip, “Gâ um dâpkâ sot imbanĵâgâ sot nângânângâgâ, zo Kembangâ Anutu hâlâluyâk pindâna zimbap. Oi gikangât otgimap, yatigâk a torenņĵa zenĵât otgibap. Den yatâ zo ziap.”

²⁸ Sâi Yesuņĵa dukuip, “Den âlip sat. Zorik lum ândiândi tâmbânangât siņgi upan.”

²⁹ A zo a ambân mâteziņan zâizâiņ upam opņĵa Yesu itâ mâsikip, “Oi nĵigât yatâ buku okņangâbat?”

³⁰ Sâi Yesuņĵa den siņgi nĵi itâ okņangip, “A nĵiņĵa Yerusalem kamânân gâbâ Yeriko kamânân geibam mâtâbân arip. Ari ko a kâtik, kâmbu a, zen

muyagem komnâ hâmbânâ sot kut nâi nâi gakânâ beknan mem birânjanġâne mâtâbân mumbam op zeip.

³¹ Zei tirik namâ galem a nâinâ mâtâbân âi eknâ walâm arip.

³² Zâk ari ko tirik namâ galem zeġġât kore a nâi, Lewigât kâmut zeġġâren goknâ, zâknâ yatik mâtâbân âim ek walâm arip.

³³ Oi Samaria hânân goknâ, a nâi mâtâbân âi eknâ umnâ nânġip.

³⁴ Oi eknâ zâkkâren âim useġġâ kelâk sânġon, wain too sanġon kâpeip. Oi donġi kwâknan pamnâ diim âi lomba namin pamnâ galem oip.

³⁵ Haġsâi âibamnâ lomba namâ galem a kât pindâm itâ sâip, ‘Gâ a zi galem oknânġâban. Kât gigan, zorat nânġâna mân dâp oi âburem gâbarân kât gibat.’ ”

³⁶ Yesunâ den sinġi yatâ sâm sâip, “A karâmbut zo zeġġâren gâbâ nâi nânġâna a kuwe, zo buku oknânġip?”

³⁷ Mâsiki sâip, “Galem oknânġip, a zorânġ.” Sâi Yesunâ itâ dukuip, “Gâ âim yatâ op ândiban.”

Maria sot Mata, zekât den sinġi.

³⁸ Yesu sot arâpnâ, zen âim kamân nâin takâne ambân nâi kutnâ Mata, zâknâ sâi Yesu mirin zarip.

³⁹ Oi Matagât gatnâ nâi ândeip, kutnâ Maria. Zâknâ Kembuġât kinġ topnan ge tâi den sinġi âlip sâi nânġip.

⁴⁰ Matâ zâk nalem om kinġnâ itâ nânġip, “Nep patâ zeip gatnâ mân betnan miap.” Yatâ nânġâm

Yesugâren âimnâ sâip, “Kembu, gatnandâ birânigi ninak kore uan. Gâ dukuna ga betnan meik.”

⁴¹ Sâi Yesunâ itâ dukuip, “Mata, Mata, gâ kut nâi nâigât nângâm kwâkâm kinzat. Nângâ. Kut nâi nâi bâbâlaj upan, zorânâ dâpnan. Maria zâk den sinji âlip nângâm taap. Zâk mân sa birâbap.”

⁴² (-)

11

Ninâugât Den.

(Mt 6:9-15; 7:7-11)

¹ Yesu zâk hân nâin âim ninâu sâm tâi arâpnâ zengâren gâbâ a nâinâ itâ sâip, “Kembu, Yohanejâ arâp ninâu kwâkâm zinjip, zo yatik kwâkâm ninjâ.”

² Sâi Yesunâ itâ sâm dâzângoip, “Zen ninau sânam itâ sâbi, ‘Ibâ, gâgât kutkâ hâlâlu zimbap. Gâ gamjâ hân dâp um dap kembu otningâm ândimâmban.

³ Sirâm dâp nalem dâpnijan ninjâban.

⁴ Tosaniņ birâban. Neņgoot yatik a zengât tosaniņ birâmen, zorat. Top mâsimâsikâyân mân nâmbanban.’ ”

⁵ Yatâ sâmnâ itâ târokwap dâzângom sâip, “Zengâren gâbâ nâinâ nâtik tânâmnjan a bukujâ konsâm dukubap, ‘Bukunâ, gâ nalem karâmbut ni.

⁶ Bukunâ nâinâ nâgâren gâi nalem pindâbam kâruan.’

⁷ Yatâ sâi mirâ marijâ, zâk mirinâk tap sâbap, ‘Gâ wangât uman gwâlâ kwâtnigat? Mirâ mâtâp doonjudoonjgunj sot katep uman zie. Zorat ko nâ mân zaat nalem gibat.’ ”

⁸ Yesu zâk yatâ sâmnâ sâip, “Nâ sa nânġâneġ. Mirâ mariġnâ, zâk bukuġnâ sâi mân nânġâm uman zimbap, zo ko sâi âim âim ko zaatġnâ kut nâi nâi sap, zo mem pindâbap.

⁹ Zorat nânġa torenġnâ nâi dâzânġua nânġâneġ. Zen Kembuġâren ninâu sâne ma ko kut nâi nâi zingâbap. Zen kut nâi nâi kârum ma ko muyagibi. Zen mirâ hânġiyân kom kine ko mariġnâ mirâ mâtâp mem pâmbap.

¹⁰ Nâi zâk ninâu sâi ma ko bonġnâ pindâbap. Nâi zâk kârum manâ manâ ko bonġnâ muyagibap. Nâi zâk mirâ hânġiyân kom kiri ko mariġnâ mâtâp mem pâmbap.

¹¹ Zenġâren ġâbâ a nâinġa nanġnâ saru zuuġât sâi mulum pindâbap?

¹² Mo kuruk keetġanġât sâi yangi pindâbap? Zo buġnâ. Zen a ambân bâliġnâziġoot yatâ zorân murarâpziġ kut nâi nâi âlipġnâ zingâme.

¹³ Ibâziġnâ sumbemân walâwalânġandâ zen Tirik Kaapumġât sânetâ walâm zingâbap.”

*A ziġnâ wâke molimoliġanġât Yesu mâsikâwe.
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)*

¹⁴ A nâi wâkenġa okġanġi kopa oip. Oi Yesuġnâ wâke molei a zo den âlip sâip. Yatâ oi a ambân ziġ eġnâ nânġâne imbanġa oip.

¹⁵ Ka a nâmbutġnâ, zen zâkkât itâ sâwe, “Wâke zenġât a kutâ Bezebulu, zâkġnâ imbanġa pindi wâke molizingâmap.”

¹⁶ Sâne nâmbutġnâ ziġnâ Yesu top likuliku kulem nâi tuubapkât nânġâwe.

¹⁷ Oi zâkġnâ umziġan eġnâ dâzânġoip, “Hân nâin zoren kâmbam muyagem kamân dâp kâsa utne

kamân zo kwamen zimbap. Mirâ nâin a âmbân ândie, zen kâsa op kâsâpagone mirâziņ kwamen zimbap.

¹⁸ Sataņ sot arâpņâ agonetâ nepziņ dap op kâtigem zimbap? Zen nâgât itâ sâme, ‘Bezbuluņâ mam okņanņi wâke moliziņgâmap.’ Zorat san.

¹⁹ Zen nâgât itâ sâme, ‘Bezbuluņâ mam okņanņi wâke moliziņgâmap.’ Zorat mâsikâziņga sânek. Narâpziņâ zen ko nâinâ imbaņâ ziņgi wâke moliziņgâme? Narâpziņâ zen sarâziņanņât topņâ sâm muyagime.

²⁰ Nâņâ ko Anutugât imbaņandâ wâke moliziņgâman. Zorat ko Anutugât um topņan ândiândigât narâk, zo mâte otziņgi mân nânge.

²¹ A kâwaliņootņâ timbâ kâmbamņâ mem mirâ kamânņâ galem op ândei hâlâluyâk zimbap.

²² Oi a kâwaliņâ patâņâ gamņâ zâkņak kâtigem kom sikum kut nâi nâi bekņan memņâ kâsâpkubap.

²³ Nâi zâk nâ buku mân otnibapņâ kâsa otnibap. Nâi zâk nepņâ on galem mân upapņâ kândanņap.

²⁴ Wâkeņâ ayân gâbâ takâm hân a mân ândiândiņan âim tâtatņâ kârubap. Kârurum mân muyagemņâ sâbap, ‘Mirânâ birâm gâwan, zorenâk âburem dum âibâ.’

²⁵ Yâtâ sâm âburem âi ikpap. A umņâ sanņon kubikkubikņâ zimbap.

²⁶ Zo zei ekņâ a bukurâpņâ nâmburân zagât, zikņâ dâp yâtâ buņâ, bâliņ kâtikņâ, zo diiziņgi ga a umņanâk zo tâtat mâme upi. Oi a zâk mârurum bâliņâ ândeiņâ bet bâliņ op kwâtâtibap.”

²⁷ Den yatâ sâm kiri a oserân gâbâ ambân nâinâ den kâtiknâ den sâm sâip, “Ambân nâi mingimnâ nam gigip, zâkkât nânga sâtârenpoot uap.”

²⁸ Sâi Yesunâ nângâm itâ sâip, “Ee. Ka nângâ sa nângânek. A ambân Anutugât den nângâm lume, zenngât nânga sâtârenpoot uap.”

Kulemgât kâuk birângânê dâzângoip.

(Mt 12:38-42; Mk 8:12)

²⁹ A ambân donbep, zen zâkkâren mindunetâ topkwap den itâ sâm dâzângoip, “A ambân narâk ziren ândie, zo nângânângâziņ bâliņâ oi top lâkulâkugât kulem iknam kâuk birâme. Oi zen kulem nâi buņâ. Propete Yona, zâk Niniwe zenngâren kulem oip, zo yatâ âsagei ikpi.

³⁰ Mârumņan Yona zâk Niniwe a zen bâliņâziņ kândâtkom Anutu mâte okņangâbigât girem den dâzângoip. A ambân narâk ziren ândie, zen yatâ upigât den dâzângoman. Nâ zenngât kulem nâi op ândian.

³¹ Hân torengen mârumņan ambân kutâ nâi ândeip. Den kubikkubik narâkņan ambân kutâ zorâņ zaatņâ a kâmut narâk ziren ândie, zenngât bâliņâziņâ sapsugi hâuņâ mimbi. Zo yen buņâ. Ambân zo Salomogâren gâbâ nângânângâ âlipņâ mimbat sâm hân torengen gâbâ gâip. Oi narâk ziren a nâi nâ ândian. Nâ Salomo wâlan. Ziņ wangât op nâgât den birâme.

³² Niniwe kamân mâirâpņâ, zen zo yatigâk den kubikkubik narâkņan zen zaatņâ a kâmut zi zenngât bâliņâziņâ sapsune hâuņâ mimbi. Wangât, Niniwe kamân mâirâp, zen Yonagât den

nângâm umziņ melâņâwe, zorat. Oi narâk ziren a ñâi nâ ândian, zirâņ Yona wâlan.

³³ Zen kârâp sâum mân tik pame. Âmaņ kâligen mân pam kwârakume. Zo buņâ. Âsakņâ zo tâtatņâ kwâkņan pane mirâ umņan âsakņâ âsagei a zen zâim ikpi.

³⁴ Siņgâ zo sâkkaņgât âsakņâ. Siņgâ âlipņâ tâi ko sâkkâ zâk âsakņan tâpap. Ka siņgâ nâtâtik kâri ko sâkkâ ñâtâtik muyagibap.

³⁵ Zorat ko zen galem oraņgâm ândibi. Umziņan ñâtâtik muyagebapkât yatâ op ândibi.

³⁶ Zen um sâk ñâtâtik buņâ. Âsakņik op naņgâbabân hâlâluyâk âsagem naņgâbap. Kârâp âsakņandâ âsagemap yatâ.”

Siņgi âlip sâkņik mân lubi.

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lu 20:45-47)

³⁷ Den zo sâm naņgâm ândei Parisaio a ñâiņâ nalem nimbapkât sâi mirin zâim nalem nininjan tâip.

³⁸ Yesu zâk bikņâ mân saņgon zâi tâipkât Parisaio a zâk nâņgi mân dâp oip.

³⁹ Oi zorat Kembuņâ itâ dukuip, “Parisaio a zen hâkop sâkņik saņgonme. Umziņan ko on kâmbu sot bâliņâ piksâm ziap.

⁴⁰ Zen a nâņgânâņgâziņ buņ. Dap nâņge? Anutu zâk kut ñâi ñâi zorat sâkņâ muyageipņâ umņâ mân muyageip?

⁴¹ Zorat zen a kanpitâ zeņgât umziņ patâ zeï kut ñâi ñâi âlipņâ, zo mem ziņgâm umziņâ salekkubap.

42 Yei, Parisaio, zen danġat sot kânġan, zomap, kut nâi nâi zo bâzagârân gâbâ kânok Kembugât sinġi sâm pame. Zorat torennâ den târâraknâ sot Anutugât umziġ patâ nânġânânġâ, zo birâme. Nâi lumnâ nâi lubi. Zo yatâ upi.

43 Yei, Parisaio, zen mâpâmâpâse namin a sâtġâ tapmeyân mâte tâtnat sâme. A ambân sombemân sâm âlip kwatniġġâbigât umziġ patâ kinmap.

44 Yei, Parisaio, zen a hanzânġowe kwak yatâ hibuk op zei a zen mân ek kwâkġan âim game. Zen zo yatâ. Umziġan bâliġâ kârôġnâ ziap. Oi a ambân ziġâ sâkziġâ ikne âlip opmap.”

Propete a zânġowe, zengât den.

45 Yesu zâk den yatâ sâi Kembugât gurumin a nâiġnâ sâtġan mem itâ sâip, “Patâ, gâ den yatâ sânanâ Kembugât gurumin a nenġât den sâm bâliġ kwatniġġat uap.”

46 Yatâ sâi. Yesunâ hâuġâ itâ mâburem dukuip, “Yei, Kembugât gurumin den zorat galem a, zen kut nâi nâi yâmbâtġâ a kwâkziġan pam ziġ bet bâsanġ ândime.

47 Yei, Sâkurâpziġ zen Propete zânġowe, zengât kwagân kât kâsaget mindune kiri neule mot tuume.

48 Yatâ op sâkurâpziġ zengât nânġâne âlip oi ziġâ zânġowe, zo zengât kwagân neule mot tuume.

49 Zorat Anutugât nânġânânġâyân den nâi itâ muyageip, ‘Nâ zengâren Propete sot Aposolo sâġgonzânġua gine nâmbutġâ zânġom moliziġġâm a nâmbutġâ zânġone mumbi.’

⁵⁰ Oi zorat mârumñan a muyamuyagin narâkñan topkwap Propete zângone gilâmziñ geip, zorat tosa zo narâk zi ândie, zengâren mâkâbap.

⁵¹ Kâmbam zo mârumñan Abegâren gâbâ târokoi gam Sakaria, zâk tirik namin Kembugât sinji nalem uunâ zo nanğâmñan kuwe. Nâ perâkñak sa nânğânek. Kâmbam zorat tosa a kâmut zi zengâren mâkâbap.

⁵² Kembugât gurumin a zen nânğânânğâ âlipkât mâtâp doonğuwe. Mâtâp doonğumñâ nanjo mem pâpan mem âiwe. Ziiñak nanğoyân mân bagiwe. Oi a ambân baginam utne mâtâp pâke kwarâwe.”

⁵³ Den yatâ sâm ari Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a, zen topkwap ândei ândim yatâ op den sâi kâitkum mâsikâm âiwe.

⁵⁴ Oi lâunñan gâbâ den ñâi nânğâne bâliñâ oi denân pânatkât ek galem op ândiwe.

12

Yeusñâ Parisaio a sarâziñanğât girem dâzânğoiip.

(Mt 10:26-27)

¹ Oi a ambân doñbep patâ Yesugâren mindum pâlâtân kin kiyân lân lân urâwe. Yatâ op kine topkwap arâp den itâ sâm dâzânğoiip, “Zen Parisaio zengât arik bâliñ zengâren âsagebapkât kârum ândibi. Sarâziñanğât op san.

² Kut ñâi ñâi tik ziap, zo mân tik zimbap. Zo ñâran mâbâlakñibap. Oi kut ñâi ñâi tik pâpanñâ, zo ñâran kagibap.

³ Nâtigân den tik sâme, zo gâtâm maayân âsagibap. Mirâ umņan halop den sâme, zo gâtâm sombem kabâņan sâm muyagibi.”

Yesuņâ kenġât den dâzâņgoip.

(Mt 10:28-31)

⁴ “Bukurâpnâ, nâ itâ dâzâņgobâ. A sâkziņik zâņgobi, zenġât mân kenġât upi. Zen um dâpziņ mân tâmbetkubi.

⁵ Nâigât kenġât upi, zorat dâzâņgua nâņġânek. Zâk gomņâ kâbakņei simân geibangât imbaņâ zemņâņġap, Anutu, zâkkât kenġât op ândibi.

⁶ Nii sâmbâlâle, zo sâņġân patâ buņâ. Kât kuriņâ mâiktârâ zagât pam bâtnâmbut mimban. Oi Anutu zâk zen pisuk patâ ziņġit naņġâmâp.

⁷ Zâkņâ a zenġât kâukziņ sâmotņâ aksik tenġâziņ ek nâņġâm naņġâmâp, zorat kenġât buņ ândibi. Zen sâmbâlâle yatâ buņâ. Zen a. Anutu zâk umņandâ ġâsuziņġâmâp.

⁸ Oi nâi dâzâņgua nâņġânek. Nâi zâk a ambân mâteziņan sâm âlip kwatnimâp, zo ko a bonņâ, nâ yatigâk Anutugât sumbem arâpņâ zenġât mâteziņan sâm âlip kwâkņâņġâbat.

⁹ Oi nâi zâk a ambân mâteziņan kwâimbânibap, zo ko a bonņâ, nâņġoot yatigâk sumbem a mâteziņan kwâimbâņâņġâbat.”

Kaapumġât den.

(Mt 12:32; 10:19-20)

¹⁰ “Nâi zâk a bonņâ nâ sâm bâliņ kwatnibap, zâkkât bâliņâ zo âlip birâbirâņâ. Ka nâi zâk Tirik Kaapum sâm bâliņ kwâkņâņġâbat, zâkkât tosa zo Anutuņâ mân birâbap.

11 Gâtâm mâpâmâpâse namâziņan mo a kutâ zeņgâren diiziņgâm âine den toren dap sânat sâm nâņgâ kwâkâ mân upi.

12 Narâk zoren den sâbi, zo Tirik Kaapumņâ sapsum ziņgâbap.”

Kât sikumgât âkņâle mân upi.

13 A osetziņan gâbâ a nâiņâ Yesu itâ sâm dukuip, “Patâ, âtânâ zâk ibânangât bet boi zikņik mem ândiap, zorat gâ dukunandâ kâsâpkum torenņâ nâ nibap.”

14 Sâi Yesuņâ itâ dukuip, “Nâiņâ nâ a sâtņâ mo a kutâ nâbaripkât nâgâren ga sat?”

15 Yatâ sâm den itâ târokwâip, “A nâmbutņâ kut nâi nâi patâ zemziņgap, zo ko ândiândi bonņâ mân ziņgâbap. Yatâ opņâ umziņ galem op ândibi. Zen kât sikumgât âkņâle mân op ândibi.”

16 Yatâ sâmņâ den sumbuņâ nâi itâ dâzâņgoip, “Sikum a nâigât kâlamņan gom sambe patâ zemņangip.

17 Oi umņandâ itâ nâņgip, ‘Nâ dap upat? Kut nâi nâi doņbep patâ zemņigap, zorat mirâņâ mân kinzap.’

18 Yatâ nâņgâm sâip, ‘Itâ upat. Nâ nalem silep kândaņ ņilip patâ tuumņâ zoren âi pa tâpap.

19 Gomsambe zemņigapkât mulunâk tâi narâk kârep om nem zâibat. Zorat sâtâre kwâkņan ândibat.’

20 Yata sâi Anutuņâ itâ sâm dukuip, ‘O, a nâņgânâņgâgâ buņâ, nâtik ziren ândiândigâ bekan mimbat. Kut nâi nâi minuin, zo nâigât upap?’

21 Zorat sa nângânek. Nâi zâk yatik Anutugât mân nângânângâ op ziknâ sinji sikum kut nâi nâi mindui tâkņangâbap, zo ko Anutuņâ zo yatik okņangâbap. Anutuņâ a yatâ zo egi kanpitâ upap.”

Sâkkât kut nâi nâi, zorat mân nângâm kwâkâm ândibi.

(Mt 6:25-34)

22 Yesuņâ arâņņâ itâ dâzângom sâip, “Zorat op dâzângobâ. Itâ mân sâbi, ‘Nen wan wan nem ândinat?’ Mo sâkziņangât itâ mân sâbi, ‘Nen wan wan mem ândinat?’

23 Nalemņâ bon buņâ. Ândiândiņâ bonņâ. Sâk pâkeņâ bonņâ buņâ. Sâkziņandâ bonņâ.

24 Zen nii zingit nângâbi. Zen nep mân kârâm kâmitme. Zen nalem mân mindune tâpmap. Oi laņ Anutuņâ nalem muyagem zingâmap. Zen ko nii yatâ buņâ. Zen a. Anutu, zâk umņandâ gâsuzingâmap.

25 Zen ândiândiziņangât nângâm kwâkâm ko âlip ândine âi topņan subap?

26 Zen kut nâi mâik, zo âlip mân galem upme, zorâņâ wângât kut nâi nâi torenņangât nângâm kwâkâ upme?

27 Zen pâlinpâliņgât neulenâ âsagemap, zo ek nângânek. Zâk hâmbâ nep mân tuumap. Oi sa nângânek. A kutâ Salomo, zâk sikum patâ sot neule âlip zemņangip. Ka zâk hâmbâ neulenoot zo yatâ mân mem ândeip.

28 Oi neule âlip, zo hibukņan itârâņ muyagei muka sâmbum pane kârâbân simbap. Anutuņâ sâi neule âlipņâ muyagemap. Oi zenġât sâk pâke

mot mân muyagem zingâbap sâme? Nângâm pâlâtânziñ buñâ, zen. Kembuñâ ko âlip galem otzingâbap.

²⁹ Oi zen itâ mân nângâbi, ‘Nen wan wan nem ândinat?’ Nalemgât nângâ kwâkâ mân op ândibi.

³⁰ Um kâtik a ambân hân dâp, zen um nângânângâziñ zoren pane zemap. Zen ko yatâ mân upi. Ibâziñandâ wan wangât kwakse, zo ek nângâmap.

³¹ Anutu um topñan ândibi, zorat umziñ pane zimbap. Yatâ utneta sâkkât kut ñâi ñâi aksik zingâbap.

³² Râma gakânâ, zen kenğât mân op ândibi. Ibâziñâ zâk um topñangât siñgi kwaziñgip.

³³ Zen kut ñâi ñâi zemziñgap, zo a ambân kanpitâ zingâbi. Yatâ opñâ sumbemân sikum bonñâ, zinziñâ, zo mimbi. Zoren kâmbu a ziñ mân mimbi. Zoren wâsâsâñ ziñ mân tâmbetkubi.

³⁴ Kut ñâi ñâiziñâ zemabân, zoren yatik umziñ pane zemap.”

Um wâgân ândiândigât den.

³⁵ “Zen petziñ lapñâ kârâpziñ sâune sei mambât ândibi.

³⁶ Kore a zen a kutâziñandâ hân kârebân gâbâ âburem gam hângiyân koi mâtâp mem pambigât mambât ândibi. Zen yatâ op ândibi.

³⁷ A kutâ, zâk âburem gâi kore arâpñâ um gwâlâ ândine muyageziñgâm zenğât nângi sâtârenoot upap. Nâ perâkñâk dâzângobâ. Zâk nepkât pet lapñâ nalem tap niniñan zâmbari nalem nimbígât kore otzingâbap.

38 A kutâ, zâk nêtik tânâmñan mo hañsâsâgât purikâsm gâi um wâgân ândine muyageziñgâbap, zo ko âlip upap.

39 Zen itâ nânğânek. Kamân nêigât a zen kâsa nêtik ziren takâbi, narâk zo yatâ nânğâm um wâgânâk ândim kamânziñ galem upi.

40 Oi a bonñâ nâ puriksâbatkât narâkñâ mân nânğâm ândie. Narâknâ mân nânğâm tâtne gâbat, zorat mambâtnim um wâgân ândibi.”

Kore a bâliñanğât den.

(Mt 24:45-51)

41 Yesu zâk den yatâ sâi Peteronñâ itâ sâm mâsikip, “Kembu, gâ den alotñâ zi niñik mo ârândânñ niñanğât sat?”

42 Mâsiki Kembuñâ den sumbuñâ nêi itâ sâip, “A kutâ nêi zâk kore a gakârâpñâ zengât galem a nêi pam itâ dukubap, ‘Nâ âi ândia galem otziñgâm ândim narâkñan nalem dâpziñanâk ziñgâm ândiban.’ Oi zâk dap ândei galem a nânğânânğânñoot sot sât luluñoot sâsânñâ?”

43 Galem a zâk nep sâm pindâpindânñ, zo dâñâk galem oi patânğandâ gâbap, galem a yatâ zorat nânği âlip upap.

44 Nâ bonñâ sa nânğânek. A kutâ zâkñâ galem a zo patâ pam kut nêi nêi galem upapkât sâm pindâbap.

45 Oi galem anñâ umñan itâ nânğâbap, ‘Patânâ, zâk kêrebân âimñâ kek mân gâbap.’ Yatâ nânğâm kore a ambân zânğom mem nêi nêi otziñgâbap. Otziñgâmñâ nalem om nem too kâtik nem um gulip op ândibap.

⁴⁶ A kutânâ gâbapkât mân nângâm gulipmalip ândibap oi a kutâ zo gam kom kâbaknei bâliņ mâme osetziņan âi ândibap.

⁴⁷ Kore a nâi zâk patâņangât den nângâm diņâ kwâkâbap, patâņâ zâk tâkņâ lapitpap. Oi hâuņâ mem zâi kwap pindâbap.

⁴⁸ Oi nâi zâk patâņangât den mân nângâm den kwâkâbap, zo zâk tâkņâ lapitpap. Zo hâuņâ mem gei kwap pindâbap. A nâi zâk kut nâi nâi yâmbâtņâ pindâpindâņ, zo boņâ yâmbâtņik muyagei dâp upap. Oi nâi zâk nep patâ sâm pindipņâ nep patâ zo tuugi dâp upap.”

Yesuņâ kârâp mem geip.

(Mt 10:34-36)

⁴⁹ “Nâ hânân kârâp ua sem kut nâi nâi bâliņâ sem pitinġubapkât gem gâwan.

⁵⁰ Too saņgon niibi, zorat nângâm ândim umnâ yâmbâriap.

⁵¹ Zen nâgât itâ mân sâbi, ‘Zâk lumben muyagibapkât geip,’ Yatâ buņâ. Nâ kâmbam âbâņgubapkât gewan. Nâ kâsâpzâņgobatkât gem gâwan. Zen dinnangât op kâsâpagom ândibi.

⁵² Oi itârâņ topkwap itâ muyagibap. Mirâ nâigât a ambân bâtnâmbut, zen âbâņgum toren zagât toren karâmbut upi.

⁵³ Nanņâ ibanâ, zet kâsâpagobabot. Oi mam bârat, zet kâsâpagobabot. Iran sibun, zet kâsâpagobabot.”

Kembugât kulem ikpi.

(Mt 5:25-26; 16:1-4)

⁵⁴ Yatâ sâmnjâ a ambân aksik itâ sâm dâzânngoip, “Mirâ sumunkoi zen itâ sâme, ‘Map gâbamap.’ Sâne map gâmap.

⁵⁵ Mirâ pitâyangâm zeï ekñâ sâme, ‘Maa upâmap.’ Sâne yatâ opmap.

⁵⁶ Sarâ a ambân, zen sumbengât tobatñâ ekñâ nângâme. Ka zen nâgât topnâ mân nângâm kwâtâttime.

⁵⁷ Zen wangât mâtâp târârak sot gângoñâ, zo mân kâsâpkum ek nângâme?

⁵⁸ Gâ buku nâi sot kâsâp op dinzikñâ zo kek kubikpabot. Yatâ mân otna kâsagandâ diñgâ top likuliku agâren sâi zâkñâ nângâm kâwali arâpñâ sâi gâsum diigim tâk namin gâbanbi.

⁵⁹ Nâ perâkñak dâgobâ. Gâ yen mân gâban. Gâ zoren tap ko kâsagâ kât pindâna âkiyâk gâban.”

13

Umniñ mân melânjindâ Anutu kâbakñeniñgâbap.

¹ Narâk zoren a nâmbutñâ ziñâ Yesu den siñgi itâ dukuwe, “Galilaia a nâmbutñâ, zen Anutugât siñgi sâm makau kom unam utnetâ Pilatonâ sâi kâwali arâpñâ ziñâ zângom nanngawe. Zângone a gilâm sot makau gilâm, zo ârândânj mâpotne giarip.”

² Den siñgi yatâ dukune itâ mâsikâziñgip, “Zen dap nânge? Zengât tosanjâ Galilaia a nâmbutñâ zengât tosa walip, zorat tosegât op tâmbetzânngoip?

3 Yatâ buñâ. A nâmbutñâ zen tosaziñoorâk ândie. Zen umziñ mân melânbiyân yatigâk tâmbetagobi.

4 Yerusalem kamânân a kiin nâmburân karâmbut Siloam mirâ kêrep patânâ kwâratzângoip. A kiin nâmburân kârâmbut zo tosaziñandâ Yerusalem kamân mâirâp nâmbutñâ walâziñgip?

5 Yatâ buñâ. Nâmbutñâ zengât tosa ziap. Dâzângua nânġânek. Zen umziñ mân melânbiyân yatigâk tâmbetagom kwâkâbi.”

6 Den zo sâm nanġâm Yesuñâ den sumbuñâ itâ sâip, “A nâiñâ nepñan nak koset nâi kâmiri lâmbarip. Oi mariñâ zâk bonñangât âi kârumâip.

7 Yatâ opñâ nep galem a itâ dukum sâip, ‘Nânġâ. Nâ nak zirat bonñâ kârum ândia kendon patâ karâmbut âkap. Nak zo bonñâ mân opmap, zorat ko kârâban. Wangât hângât kelâknâ yen mimbap?’

8 Yatâ sâi ko galem anâ itâ dukui, ‘Patâ, gâ birâna kendon kânok zi kirik. Oi nânġâ topñan hân kârâm pa pambâ.

9 Yatâ ua narâk nâin bonñâ âsagibap mo buñâ, zo iktat. Oi bon mân oi ek sâna kârâm pândat.’ ”

Yesuñâ kendonân ambân nâi kubigip.

10 Narâk nâin Yesuñâ mâpâmâpâse namin zâim den sinji âlip dâzânġoip.

11 Oi mâpâmâpâse namin zo ambân nâi tâip. Kendon patâ kiin nâmburân karâmbut umñan wâkenġâ okñanġi ândeip. Wâkenġâ okñanġi kândâtñâ pindiñsâm ândeip. Dap op winziksâm ândibap?

12 Yesuñâ ambân zo eknâ itâ dukuip, “Ambân gâ winziksânangât san.”

13 Yatâ sâmñâ bikñandâ kâukñan pâi kândât winziksâi Anutu mâtâseip.

14 Yesuñâ kendonân ambân zo kubigipkât mâtâmâtâse namâ galem anâ nânji bâlei kuk op sâip, “Nep mâme hilâm nâmburân kânok ziap. Zoren gane kubikziñgâbap.”

15 Yatâ sâi Yesuñâ itâ mâtâburem dukuip, “Sarâ a zen. Kendonân donji sot makâu gakârâpziñ too nimbigât diiziñgâm âime.

16 Ambân zi Abaramgât kiun. Sataññâ saagi kendon kiin nâmburân karâmbut yatâ op ândeip. Oi nânñâ kendonân kubiksan, zo nânñgâne mân dâp uap?”

17 Yatâ sâi ko kâsa okñanñgâweññâ anjun urâwe. A ambân kâmut, zen ko kulem zorat umâlep patâ urâwe.

Kembugât den zo wakum keetñâ yatâ.

(Mt 13:31-33; Mk 4:30-32)

18 Yesu zâk den itâ târokwap dâzânngoip, “Antugât sinji âlip zorat mâtâp, zo wanân dâpkwap sâbâ?”

19 Zo wakum keetñâ yatâ. A nânñâ nepñan âi kendi kâmñâ takâm nak oip. Oi nii ziñgâ gamñâ bâranñan pam tapme.”

20 Oi itâ târokwap sâip, “Sinji âlipkât mâtâp, zo wanân dâpkwapâ?”

21 Zâk sii dangât yatâ. Ambân nânñâ sii dangât nalemân pam oi sei nalem naam donbep op nanñip.”

Sumbemân bagibaginangât den.

(Mt 7:13-14, 21-23)

²² Yesu zâk Yerusalem kamânân âibam âim kamân patâ sot kamân mâik mâigân sinji âlip dâzângom arip.

²³ Ari a nâinâ mâsikâm sâip, “Kembu, a bituktâ zinjâ sumbemân zâibi, mo dap?”

²⁴ Oi Yesunâ den nâi itâ dâzângoip, “Mâtâp gâbâkņan bagibigât kâtigibi. Nâ dâzângua nângânek. A ambân donbep patâ, zinjâ mâtâp gâbâkņan baginam osibi.

²⁵ Mirâ mariņâ, nâ zaat hângi doongua hângiyân kom itâ sâbi, ‘Kembu, mâtâp mem pânân.’ Sâne itâ dâzângobat, ‘Nâ zen mân nângâziņgan. Zen waniņ gok?’

²⁶ Mâsikâziņga zen hâuņâ itâ sâm dâtnobi, ‘Nen gâ sot ândim too nalem niwen. Oi kamâniņangât sombemân den sinji âlip sâna nângâwen.’

²⁷ Yatâ sâne itâ dâzângobat, ‘Dâzânguan zo, zen waniņ gok? Nâ mân nângâziņgan. Bâliņ mâme a, zen birâninek.’

²⁸ Oi Abaram, Isaka, Yakobo sot Propete nâmbunâ Anutugât um topņan ândinetâ zingitpi. Ka zen ko âkņan ândimņâ umbâlâ op isem ândibi.

²⁹ Oi hân mirâsiņ takâtakâņan sot geigeiņan sot hân toren toren, zobâ a ambân takâm Anutugât um topņan bagimņâ sii nalem patâ nem sâtâre op zimbi.

³⁰ Nângânek. A bet, zeņgâren gâbâ nâmbutņandâ kândom upi. A kândom, zeņgâren gâbâ nâmbutņandâ bet upi.”

Herodegât den.

31 Narâk zoren Parisaio a nâmbutņâ ziņ Yesugâren gam itâ sâmb dukuwe, “Herodeņâ gobat saptkât hân zi birâm ai.”

32 Sânetâ dâzâņgoip, “Zen âburem âim wâu ulin zo nâgât itâ sâmb dukubi, ‘Nâņgâ. Nâ irâk sot muka wâke molizingâbat sot mâsek kubikziņgâbat. Haņsâi mârâ nep tuuga âkâbap.’

33 Itârâņ, muka sot mârâ mâtâp âibatkat sâsâņâ. Yerusalem kamânânâk Propete zâņgome. Nâ zoren zaria nobi. Mân zaria sâi ko dap yatâ nobe?”

Yerusalem kamâņgât den girem dâzâņgoip.

(Mt 23:37-39)

34 Yatâ sâmb sâip, “O Yerusalem kamân marirâp, zen Propete zâņgome. Anutuņâ kore a sâņgonzâņgoi zeņgâren gâne kâtņâ mem zâņgome. Kurukņâ gwamârâp gâbâreziņgâm abâtņandâ lâmbamzâņgomap, yatigâk nâņâ a ambân kâmut kinnâ topņan gâbâreziņgâbâ sa birâņime.

35 Nâņgânek. Mirâ kamânziņâ nâņâ birâbat. Nâ sa nâņgânek. Zen dum mân nek ândim itâ sâmb nikpi, Kembugât sâtkât gaap, zâk sâmb âlip kwâkņaņgânâ.”

14

Kendonân Yesuņâ mâsek a ņâi kubikņaņgip.

1 Yuda zeņgât kendon ņâin Parisaio a zeņgât a sâtnâ ņâiņâ Yesu nalemgât diigi mirâņan zariņ. Oi a nâmbutņâ zen zâk sot nalem ninam diņaņgât dap sâbap sâmb ek tarâwe.

2 Oi a ņâi kiņ bik lâmbatlâmbat zoren zâi tâip.

³ Oi Yesuñâ ekñâ Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a mâsikâziñgâm sâip. “Zen sânek. Kendonân a kubikkubikñâ, zo orotñâ mo mân orotñâ?”

⁴ Yatâ sâi hirinsâm kine Yesuñâ a zo bikñandâ gâsum kubikñangâm sângongui arip.

⁵ Ari ko itâ dâzângoip, “Zengâren gâbâ a nâigât nanñâ mo makau kendonân lamân giari birâne tâpap mo sâmbune kopgâbap?”

⁶ Yatâ dâzângoi den torenñâ dukunam kwakñâ birâwe.

Zen sâk mâme mân upi.

⁷ A nalem ninam diizingi mirin zâiwe. Mirin zâim kian mâteyâk âi tatne Yesuñâ ziñgitñâ itâ dâzângoip,

⁸ “Gâ a nâinñâ sii nalem om sâi gamñâ kian mâteyâk mân tâpan. Gâ kian mâteyâk âi tâtnandâ a pâtâ nâi gâbap.

⁹ Gâi sii nalem mariñâ itâ dâgobap. ‘Zo zâkkât tâtat. Gâ âmbi âi.’ Dâgogi a yenñâ zengât kian kândâtñan âi tap anun upan.

¹⁰ Nâinñâ sâi gamñâ a giginñâ zengât kianân tâpan. Tâtna sii nalem mariñandâ gekñâ itâ dâgobap, ‘Buku, gâ zâi kian mâteyâk tâtnan.’ Yatâ dâgogi a mâteziñan umâlep patâ nângâban.

¹¹ Nâi zâk umñâ mem ge kwap ândibap, zâk ko mem zaatzaatñâ. Ka nâi zâk sâk mâme op ândibap, zo ko mem ge kwâkwatñâ.”

¹² Yatâ sâmñâ a diigip, zo itâ târokwap dukuip, “Gâ si nalem umbam buku, âtâ mun, torerâpkâ, kamârâpkâ mân diizingâban. Wangât, zengoot

yatik narâk nâin diigim hâuñâ mâkâne âkâbap, zorat.

¹³ Itâ upan. Sii nalem ona sei a giginâ sot kiñ bitziñ bâliñ sot sen nêtâtik, a ambân yatâ zo diiziñgâban.

¹⁴ Yatâ otna zengoot hauñâ mân mâkâne tosâziñâ yen zeï a târârakñâ zaatpi, narâk zoren Anutuñâ hâuñâ gibap.”

Sii nalem patâgât den sumbuñâ.

(Mt 22:1-14)

¹⁵ Sâi nalem ârândân nem tarâwe, zengâren gâbâ a nâiñâ itâ sâip, “Nâi zâk Anutugât um topñan nalem nimbap, zâkkât nânğa sâtârenoot uap.”

¹⁶ Sâi Yesuñâ den siñgi nâi itâ dukuip, “A patâ nâi sii nalem oip.

¹⁷ Sii nalem uuñâ narâk mâte oi kore a nâi sânğongoi âi a zen zop kânñan sâsânâ, zo itâ dâzânğoi, ‘Nalem mârum om kâtânğ tuugen. Ganek.’

¹⁸ Sâm dâzânğoi zen kut nâi nâiyân tâbi sâm birâm tarâwe. Oi nâi zâk sâip, ‘Nâ hân nâi kwâlâwan, zo ikpam âibâman. Zorat gâ patâgâ dukuna nânği mân bâliñ upap.’

¹⁹ Nâi zâk sâip, ‘Nâ makau bâzagât sânğân mewan, zo âi ziñgitpâman. Zorat patâgâ dukuna nânği mân bâliñ upap.’

²⁰ Nâi zâk sâip, ‘Nâ ambân mewangât mân gâbat.’

²¹ Yatâ sâne kore a âburem âi patânğ dukui nânğâm kuk op itâ dukum sânğonguip, ‘Gâ

kamânân mâtâp patin sot mâik mâigân âim a ambân zo yatâ zo diizingâna ganek.’

²² Sâi kore a zâk yatâ opnâ patânâ dukum sâip, ‘Patâ, gâ den sat, zo lugan. Oi mirâ zo mân pikse.’ Dukui patânâ itâ dukui,

²³ ‘Gâ dum âi kamân âkñan mâtâbân hibukñan âi gâsum diizingâna ga mirânan piksâbi.

²⁴ Nâ itâ dâzângua nângânek. A kâdom zop dâzângowan, zen mânâk nimbi.’ ”

Yesu molimoliñangât den.

(Mt 10:37-38)

²⁵ A ambân kâmut patâ Yesu molim âine puriksâm itâ dâzângoip,

²⁶ “Nâi zâk nâgâren ga ândibâ sâm ibâ mamñâ sot ambin murarânâ sot âtâ munñâ ponânâ sot ândiândinâ, zen mân birâzingâbam upap, zâk nâgât a mân op ândibap.

²⁷ Nâi zâk zikñâ poru nakñâ mân lum nâgât mâtâp lânþap, zâk nâgât a mân op ândibap.

²⁸ Zengâren gâbâ a nâi mirâ tuubamñâ sângânñâ sâlâpkum kubik tuubap mo mân tuubap, zorat topnâ ek nângâbap.

²⁹ Oi yatâ mân opnâ kegâk mirânâ tandâ pâi giari kâtñâ kârum birâbap. Biri ko a ambân zinâ ekñâ girânñangâbi.

³⁰ Zen itâ sâbi, ‘A zi âsak op mirâ patâ tuubam op tandâ kwânângâm biri kinzap.’

³¹ A kutâ nâinâ a kutâ nâi kumbamñâ kegâk mân âibap. Zâk itâ nângâm kwâkâbap, ‘Nen a bituk ândienñâ ândi a donþep ândie. Zen âlip zângonat mo buñâ?’

³² Ziŋaŋgât nâŋgi gigiŋ oi kâsa kârebân tatne kâwali a nâmbutŋâ sâŋgonzâŋgoi zen âi lumbeŋaŋgât den sâne lumbeŋ op ândibi.

³³ Oi yatik zeŋgâren gâbâ ŋâiŋâ kut ŋâi ŋâiŋâ zo mân birâmŋâ dabân nâgât a op ândibap? Zâk nâgât mân upap.”

³⁴ Yatâ sâmŋâ den sumbuŋâ ŋâi itâ sâip, “Sii zo naamŋâ. Ka siigât naamŋâ buŋ oi ko dap oindâ naamŋâ dum upap? Zo buŋâ.

³⁵ Sii bâliŋâ zo yatâ mo yatâ orotŋâ, zo mân ziap. Zo yen lum pâindâ âibap. A ŋâi zâk kindapŋootŋâ den zi nâŋgâbap.”

15

Râma galem agât den siŋgi.

(Mt 18:12-14)

¹ Kât mimiŋâ a sot bâliŋ mâme a, zen Yesugâren den siŋgi âlip nâŋgânam mindumarâwe.

² Oi Parisaio a sot Kembugât gurumin den zorat galem a, zen zorat nâŋgâne bâliŋ oi Yesugât itâ sâwe, “A zâk bâliŋ mâme a zen sot tap nalem nemap. Man orotŋâ zo opmap.”

³ Yatâ sâne Yesuŋâ den sumbuŋâ ŋâi itâ sâm dâzâŋgoip,

⁴ “Zeŋgâren gâbâ a ŋâigât râma 1 handeret ândibi. Oi zeŋgâren gâbâ kânoktâ âi buŋ oi birâbap? Zo yatâ buŋâ. Kâmut patâ 99 zo birâziŋgâm buŋ upap, zo kârubap.

⁵ Kârum ma muyagem umâlip op âkom âibap.

⁶ Âim bukurâp sot kamârâp dâzâŋgom sâbap, ‘Sâtâre utnâ. Râmanâ buŋ oip, zo muyagian.’

7 Nâ dâzânḡua nânḡânek. Zo yatigâk a 99 zen târârakḡâ ândine sumbemân sâtâre patâ muyagibap. Ka bâliḡ mâme a kânokḡâ umḡâ melânḡi zâkkât op sumbemân sâtâre patâ walâm yâmbâtḡik muyagibap.”

8 Yatâ sâmḡâ den ḡâi itâ târokwap sâip, “Dap nânḡe? Ambân ḡâiḡâ kât bâzagât mem ândibap. Mem ândei kât kânok gei buḡ oi birâbap? Buḡâ. Zâk kârâp sâumḡâ mirâ pitâm kârûm ma muyagibap.

9 Kârûm muyagemḡâ ambân bukurâpḡâ, kamârâpḡâ zânḡonsâi gane itâ dâzânḡobap, ‘Kâtâ buḡ oip, zo muyagian, gât ko sâtâre utnâ.’

10 Zorat sa nânḡânek. Zo yatik bâliḡ mâme a mo ambân kânok umḡâ melânḡi Anutugât sumbem arâp zen sâtâre upme.”

A katep ḡâi tâmbetagobam oip.

11 Yesuḡâ den siḡḡi ḡâi itâ sâm dâzânḡoip, “A ḡâi nanzatḡâ zagât ândiwet.

12 Nan kwakḡandâ ibânḡâ itâ dukuip, ‘Ibâ, gâ kât sot sikum nâgât siḡḡi sâin, zo mem ni.’ Yatâ sâi kât sot sikum kâsâpkumḡâ munḡâ pindâm âtânḡḡât siḡḡi pâi tâip.

13 Oi bet katep zâk sirâm bituktâ ândim sikum sot kât zo aksik mem ba hân kârebân arip. Zoren âi laḡ ândim bâliḡ top top opḡâ kât sot sikum zo zoren ziḡḡâm naḡḡip.

14 Kât sot sikum zo buḡ oi ândim hân zoren pu patâ muyageip. Oi a zo dap upâ sâm kwagip.

15 Hân mariḡâ ḡâi zâkkâren ari sâi hibukḡan âi bâu galem ândeiḡ.

16 A zen nalem anġân kârânġâne yen tap tepnġġât opnġâ bâu zenġġât nalem nimbam oip.

17 Yatâ opnġâ nânġânânġânġâ pâronġsâi itâ nânġip, 'Ibânġġât nep a kâmut, zen nalem nem âkon op ândine nannġâ nâ zi tepkât mumbâman.

18-19 Zorat nâ kamânan âim ibânġġâren takâm itâ sâm dukubat, Ibânâ nâ bâliġ mâme a. Tosanandâ sumbemân sot ġâġâren ziap, ġât ko nâġât nangâ mân sâna ândibat. Yen sâna ġâġât nep a op ândibat.'

20 Yatâ sâm ibânġġâren arip. Ari ibânġandâ kârebân ġâbâ eknġâ umnġâ nânġġâm sârârâk kârâm âi lum mânġarip.

21 Mânġari itâ dukuip, 'Ibânâ nâ bâliġâ mia tosanandâ sumbemân sot ġâġâren ziap, ġât ko nâġât nangâ dum mân sâna ândibat.'

22 Yatâ sâi ibânġandâ kore a itâ dâzânġom sânġonzânġoip, 'Kek âi hâmbâ âlipnġâ sot donet sot kipâke mem ga pindânek.

23 Oi makau gwamġâ patâ diim gam kom une nem sâtâre utnat.

24 Nannâ zâk moibân ġâbâ zaatsap. Zâk bun oibân ġâbâ muyagem gaap.' Yatâ sâi sâtâre topkwap urâwe.

25 Oi nan kunġâ zâk nebân ândiepnġâ puriksâmġâ kamân nanġâmġan ga kin kep kwamit nânġip.

26 Zâknġâ sâi kore a nġai ġâi mâsikâmġâ sâip, 'Kep zo top dapkât?'

27 Oi zâknġâ sâip, 'Mungâ gaap. Gaapkât ibâġandâ sâi makau gwam patâ kom uen.'

28 Yatâ dukui nan kunᶇâ zâk kuk opᶇâ kamânân man bageip. Ibânandâ nânᶇâm kamân ginᶇan geim um lumben den dukuiip.

29 Yatâ dukui mân nânᶇânᶇâ op kin itâ dukuiip, 'Nânᶇat. Nâ kendon patâ donᶇbep kore otgim ândim sâtkâ luman. Yatâ ândia ᶇâ noniᶇ gwamᶇâ mân nina nâ sot bukurâpnâ nen kom om nem sâtâre urâwen.

30 Ka bet katepkâ, zâk laᶇ ambân zen sot ândim kât sikumᶇâ tâmbetkum gulipkum nanᶇip. Zâk yatâ zorânᶇ âburem ᶇâi sânanᶇâ makau gwam patâ kom nie.'

31 Sâi ibânandâ itâ dukuiip, 'Nannâ, ᶇâ narâk dâp nâ sot ândim ᶇâmatᶇâ kut ᶇâi ᶇâi nânᶇâren ziap, zo ᶇâᶇât siᶇgi op nanᶇap.

32 Ka mungâ ko moipᶇâ zaatsap. Oi zâk buᶇ oipᶇâ dum muyagiap, zorat ko sâtâre oindâ dâp upap.' "

16

Kât galem a bâliᶇanᶇât den.

1 Yesuᶇâ arâpᶇâ den siᶇgi ᶇâi itâ sâm dâzânᶇoip, "Sikum a patâ ᶇâiᶇât kât sikum galem a ᶇâi ândeip. A zorat itâ sâne patânᶇâ nânᶇip, 'Galem a, zâk mem gulipkuap.'

2 Yatâ sâne sâi ᶇâi dukuiip, 'Nâ ᶇâᶇât den sâne nânᶇan. ᶇâ yatâ zorânᶇâ dum zagâtᶇâ mân galem ândiban. Ekapkâ mem ᶇâna kât sikumᶇât topᶇâ ikpâ.'

3 Sâi galem a zo umᶇan itâ sâip, 'Galem a nep zo betnan mei dap upat? Nâ imbanᶇâ buᶇâ. Nep kârâm kâmitpatkât âkon uan. Nâ kanpitâ

ândibatkât âkon uan. (Wangât, Yuda zengâren a kanpitâ zen ândim oletziŋgâmarâwe, zorat op sâip.)

⁴ Irabot nânğan. Patânâ molinigi a patânangât sikum tosa miwe, zengâren âi buku ua sâne zengât mirin ândibat.’

⁵ Yatâ sâm patânangât tosa miwe, kânok kânok zângonsâi gawe. Oi zâkŋâ a ŋâi mâsikâm sâip, ‘Patânangât tosa gâgâren dabutâ ziap?’

⁶ Mâsiki zâkŋâ sâip, ‘Kelâk âmanân pâpanŋâ 1 handeret.’ Sâi itâ sâm dukuip, ‘Ekap zi mem 50 kulemgu.’

⁷ A yatâ sâmŋâ a ŋâi mâsikip, ‘Patânangât tosa gâgâren dabutâ ziap?’ Sâi itâ sâip, ‘Sibit keetŋâ 1 handeret.’ Sâi itâ dukuip, ‘Ekap zi mem 80 kulemgu.’

⁸ Yatâ oi patânâ nânğâmŋâ galem a bâliŋâ zorat nânğânangâ, zo nânği imbanâ oi sâm âlip kwâkŋanğip.” Yesuŋâ yatâ sâmŋâ târokwap itâ sâm dâzânğoi, “Um kâtik a, zen kut ŋâi ŋâi utnam nânğânangâziŋ patâ zei upme. Sumbemgât siŋgi a, zen yatâ zo mân zemziŋgap.

⁹ Zorat dâzânğua nânğânek. Zen zo yatik hângât kât sikum bâliŋâ zi a zen ziŋgâne buku otziŋgâbi. Yatâ utne gâtâm hângât sikum buŋ oi narâk patin, zen âlip sumbem kamânân ândibigât sâsânâ. Oi sumbem kamânân ândiândiŋ âlip ândibi.”

Kut ŋâi ŋâi bonŋâ sot yenŋâ, zorat den.

¹⁰ A ŋâi zâk kut ŋâi ŋâi yenŋâ dânbânğ galem upap, zâkŋâ kut ŋâi ŋâi bonŋâ patâ zo âlip galem upap. Ŋâi zâk kut ŋâi ŋâi yenŋâ mem gulipkubap. Zâkŋâ yatik bonŋa mem gulipkubap.

11 Zen hângât kât sikum dân mân galem upi, zo ko dap yatâ kut nâi nâi bonnâ zingâbap?

12 A zengât kut nâi nâi giwe, zo dân mân galem otna gikâ sinji zo dap yatâ gibap?

13 Kore a nâinâ a patâ zagât zekât kore âlip mân upap. Zâk nâigât umnâ kiri nâi eknâ âkon upap. Zen yatigâk Anutugât nep sot sikumgât nep, zo dap yatâ mâtakâzikâm mem ândibi?”

Yesunâ Parisaio a girem dâzângoip.

14 Yesunâ den zo sâi Parisaio a zen kât sikumgât âknâle zeipkât dinâ kândâtkom girânawe.

15 Utne itâ dâzângoip, “Zen a zengât mâteziñan nen a târâraknâ sâme. Ka Anutunâ ko umziñangât topnâ ekmap. A zinâ kut nâi ikne âlip opmap, zo ko Anutunâ egi bâlinj opmap.

16 Kembangât gurumin den sot Propete zengât den zem gam Yohanegâren gâip. Zorat kwâknan Anutu um topnan ândiândin, zorat den sinji âlip, zo âsagem lanj kârâm ariap. A ambân den sinji zo nângâm baginam kâtigime.

17 Hân sot sumbem, zet buñ utâ sâm buñ upap. Ka Kembangât gurumin den zo mân buñ upap.

18 A nâi, zâk ambin birâm nâi mimbap, zâk târotârozik mânângât tosa patâ mimbap. A nâi, zâk ambân birâbirân zo mimbap, zâk yatigâk tosa patâ mimbap.”

A patâgât den.

19 “Sikum a patâ nâi ândeip. Zâk hâmbânâ neule âlip sângân zâizâin zo mem ândeip. Oi sirâmñâ sirâmñâ sii nalem âlipnâ zo nem sâtâre op ândeip.

20 Oi a kanpitâ nâi ândeip, kutnâ Lasaro. Zâkkât sâknâ zo useyâk. Zâknâ patâgât mirâ mâtâp bagibaginân zemâip.

21 Zâk a patâgât mirin gâbâ nalem buputnâ gâi nimbapkât nângâm ândeip. Sâknam nângâm zem tâi wâu zinâ gam useñâ nâmbâlapkumarâwe.

22 A kanpitâ zo yatâ op ândimnâ moip. Oi Anutugât sumbem a, zinâ ge diim zâi Abaramgât um topñan pane ândeip. Bet sikum a zo moi hanguwe.

23 Zâk simân gei sâknam patâ nângâm ândim sinâ pâi zari Lasaro zâk Abaram um topñan tâi egip.

24 Ekñâ konsâm sâip, 'O Abaram sâkunâ, nekñâ umgâ bâliñ oi Lasaro sângonguna sâlâpñandâ tooin pam sâmbum gem nâmbâlamnan pâi sâduksâik. Na ziren kârâbân sâknam patâ nângâm ândian.'

25 Sâi Abaramnâ itâ dukuip, 'Katepnâ, nângâ. Gâ hânân âkñâle kwâkñan ândein, zo mârur âkip. Oi Lazaro zâk umbâlâ ândeip, zo mârur âkip. Zâk zorat umâlebân ândiap. Ka gâ ko sâknam kwâkñan ândiat.

26 Osetniñan sim patâ kinzap, gât ko zibâ zengâren dap op gibi? Oi zengâren gâbâ zi dap op kopgabi?'

27 Sikum a patâ, zâk itâ sâip, 'Ibânâ, nâi dâgoga nângâni.

28 Ândi nâgât kamânân murâpnâ bâtnâmbut ândie. Zen sâknam kamân ziren gabegât Lasaro sângonguna âim girem den dâzângobap.'

29 Sâi Abaramnâ sâip, 'Buñâ. Mose sot Propete, zengât den girem ziap, zo nângâbi.'

³⁰ Sâi ko sâip, 'Ibânâ Abaram, yatâ buñâ. Zengât den nângâm umziñ mân melânbi. Ka a ñâiñâ mumuñan gâbâ zaat sâi ko umziñ melânbe.'

³¹ Sâi itâ sâm dukuip, 'Zen Mose sot Propete zengât den birâmeyân mumuñan gâbâ ñâiñâ zaat ai dâzângoip yatik birâbi.' "

17

Bâliñangât nep mân tuubi.

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

¹ Yesuñâ arâpñâ den itâ sâm dâzângoip, "Bâliñangât nep tuutuup, zo muyagibap. Dap yen zimbap? Ka a ñâi zâk bâliñangât nepñâ tuubap, yei, zâk dap upap?"

² Ñâi zâk a giginâ ñâi okñangi bâliñâ upap, zo ko tosa yâmbât mimbap. Mârumñan kât sumun yâmbât patâ gânduñan saamñâ saruyâm giari sâi ko zo bâbâlan opap. Zen galem orangâm ândibi.

³ Bukugâ ñâi bâliñâ oi kubikñangâban. Otna umñâ melâñi tosanâ birâban.

⁴ Oi sirâm kânogân tosa nâmburân zagât muyagem sâp nâmburân zagât gam sapsuubap, 'Buku yatâ otgim umnâ bâliñ uap,' Zâk yatâ sâi tosanâ birâban."

Nângâm pâlâtângât den.

⁵ Aposolo zen Kembu itâ sâm dukuwe, "Gâ nângâm pâlâtânñiñâ târokwap niñgâban."

⁶ Sâne Kembuñâ itâ dâzângoip, "Nângâm pâlâtânziñ bonñâ mâiktârâ, mundo keetñâ yatâ, zemziñgi wakum nak ândi, zo sâmbuyangâm saruyân gei kinbapkât dukune sâtziñ lubap."

Anâ Kembangâ nep tuum tâpâkumen.

⁷ Yatâ sâmñâ itâ sâip, “Zengâren gâbâ a ñâi, zâkkât kore anâ nep tuum ândim mo râma galem ândim ñâtiksâisâi gâi itâ dukubap? ‘Gâ mirin zâi tâtna nalem om gibâ.’

⁸ Yatâ bunâ. Itâ dukubap, ‘Gâ sângum kâu lapñâ nalemnâ om pâna nia gikâ bet om nimban.’

⁹ Nep a zo nep sâm pindip, zo tuugi nâñgi âkip. Dabân sâm âlip kwâkñangâbap?

¹⁰ Zengât topziñ yatâ ziap. Zen Anutuñâ nep sâm ziñgip, zo op nangâm itâ sâbi. ‘Nen kore a kwakmak. Nep sâm niñgip, zorigâk tuumen.’ ”

Yesuñâ a kubikziñgi âi mân nângâwe.

¹¹ Yesuñâ Yerusalem kamânân âibam Galilaia sot Samaria osetzikñan arip.

¹² Kamân ñâin zari sâk bâlâ a bâzagât ziñâ ekñâ âkñanâk kin den sâm itâ sâwe,

¹³ “O patâ Yesu, nenğât umgâ bâliñ oik.”

¹⁴ Sâne ziñgitñâ itâ dâzânğoip, “Zen âim sâkziñâ tirik namâ galem a tirâpzânğone ikpi.” Sâi zen âim tatne useziñ soğei sâkziñ âlip oip.

¹⁵ Oi zengâren gâbâ a kânokñâ useñâ soğei ekñâ puriksâm gâip. Puriksâm den kâtik sâm Anutu mâtâseip.

¹⁶ Zâkñâ Yesu kiñ topñan gei zem tap sâiwap sâip. A zo Samaria hânân gokñâ.

¹⁷ Yesuñâ itâ sâip, “A bâzagât kubikziñgan. Nâmbutñâ a nâmburân kimembut âlip ue, zo ikâ?

¹⁸ Zengâren gâbâ a ñâi âburem gam Anutugâren sâiwap mân se? Birâm âine gâ kamân ñâin gokñandâ gikik gaat?”

19 Yatâ sârn Samaria a zo itâ dukuip, “Gâ nânġâm pâlatânġanġât âlip uat, ġât ko zaat âi.”

Yesu takâbapġât den.

(Mt 24:23-28, 37-41)

20-21 Parisaio a, zen Yesu mâsikâm sâwe, “Anutu um topġan tâtatġâ, narâk ikâ zoren muyagibap?” Sâne itâ sârn dâzânġoip, “Anutugât um topġan tâtatġâ, zo senġâ mân igikġâ, ġât ko itâ mân sâbi, ‘Ziren âsagiap mo ândiren âsagiap.’ Nânġâneġ. Anutu um topġan tâtatġâ, zo osetziġan âsagem ziap.”

22 Yesuġâ arâpġâ itâ dâzânġoip, “ġâtâm narâk ġân, zoren a bonġâ âsagibatġât narâkġâ iknam upi. Zo mân ikpi.

23 Narâk zoren a nâmbutġandâ sâbi, ‘O, ziren nenġâren âsagiap. Hân ândiren zenġâren âsagiap.’ Yatâ sânetâ mân âibi. Oi nânġâne mân bon upap.

24 Hânġân zâk hân muruk toren toren âsagem nanġâmap, zo yatik a bonġâ nâġât narâknan âsagei a aksik nikpi.

25 Kândom ko a narâk ziren ândie, zen a bonġâ nâ kândâtnone sâknam patâ nânġâbat.

26 Noa ândeip, narâk zoren kut ġâi ġâi urâwe, zo yatik a bonġâ nâġât narâk zo mâte oi yatâ upi.

27 Noa ândeip, narâk zoren a zen sii nalem sot too kâtik nem seroġ kwap ândiwe. Ambân anġâġwanġâ urâwe. Yatâ op mân nânġâm ândine Noa sot narâpġâ zen wanġâyân zâine too uurup takâm ġwâkâziġip.

28 Loti ândeip, narâk zoren yatik urâwe. Nalem sot too kâtik nem seroġ kwap ândiwe. Kut ġâi ġâi

anġâgwanġâ urâwe. Nep kârâm kâmit mirâ nep tuuwe.

²⁹ Yatâ op ândine Lotiņâ Sodom kamân birâm ari narâk zoren sumbemân gâbâ kârâp sot kât kârâpņâ sot sumbem tipņâ gem gâi kamân zoren a ambân buņ op nânġâwe.

³⁰ A bonņâ nânġâ âsagibat, narâk zoren a yatik upi.

³¹ Narâk zoren a nġâi sombemân tâpapņâ sikum mimbapkât mirin mân zâibap. Nġâi zâk nebân ândibapņâ zâk kamânân mân âburibap.

³² Zen Loti âmbinņanġât den siņġi nânġâbi.

³³ Nġâi zâk ândiândiņâ anġân kâri gulipagobap. Nġâi zâk ândiândiņâ biri muyagenanġâbap.

³⁴ Nâ dâzânġua nânġânek. Nġâtik zoren a zagât, zet mirâ nġâin uman zeitâ nġâi mem, nġâi birâbat.

³⁵ Ambân zagât, zet nalemem sobem tâitâ nġâi gâsum, nġâi birâbat.

³⁶ (A zagât nebân kiritâ nġâi mem, nġâi birâbat.)”

³⁷ Yesu zâk den zo sâm nanġi arâpņâ ziņâ mâsikâm sâwe, “Kembu, ikâ zoren âsagibap?” Sâne itâ dâzânġoip, “Bâu mo zuu kârokņâ nġâi zei zoren nii keņ ziņâ ninam mindume.”

18

Top likuliku agât den siņġi.

¹ Yesugât a, zen umziņ mân âkon op narâk dâp ninâu sâm ândibigât Yesuņâ den siņġi itâ sâm dâzânġoip,

² “Kamân nġâin top likuliku a nġâi ândeip. Zâk Anutu sot a mân hurat kwâtziņġip.

³ Oi kamân zorenâk ambân malâ ñai ândeip. Zâk narâk dâp a sâtņangâren âim itâ dukumâip, ‘Gâ betnan mem kâsanâ nekât den kubikpan.’

⁴ A sâtņâ zâk malâ zâkkât den birâmâip. Ândimņâ umņandâ itâ sâip, ‘Nâ Anutu mo a hurat mân kwâtziņgâman.

⁵ Ka malâ zâk narâk dâp sâm gâmapkât bekņan mimbâ. Bekņan mân mia sâi ko âsâbâņ nâgâren gâi sâknâ âkon opap.’ ”

⁶ Kembu zâk den zo sâm nangâm sâip, “A sâtņâ bâliņandâ den sâip, zo nâņgâm kwâtâtibi.

⁷ Anutugât a ambân gakârâpņâ, zen ñâtik sirâm dâp konsâm ninâu sâme, zo mâkâziņgâbap.

⁸ Zâk mân ândei kêrep oi kegâk betziņan mim-bap. A bonņâ nâņâ gâtâm âburem gam hânân a ambân nâņgâm pâlâtâņziņoot muyageziņgâbat mo buņâ? Zorat umziņ galem op ândibi.”

Parisaio a sot kât mimiņâ ninâu sâwet.

⁹ A nâmbutņâ, zen ândiândiziņangât nâņgâne târârak oi a toren zeņgât nâņgâne mân dâp opmap. A yatâ zo, zeņgât den sumbuņâ ñai itâ sâip,

¹⁰ “A zagât, zet Anutu mâpâsiram tirik namin zâiwet. Ñai zâk Parisaio, ñai ko kât mimiņ a ñai.

¹¹ Parisaio a zâk kin zikņangât nâņgi zari ninâu itâ sâip, ‘O Anutu, a nâmbutņâ zen kâmbam kume. Kâmbu upme. Bâliņâ top top upme. Nâ zen yatâ buņâ. Kât mimiņâ a ândiren zi itâ buņâ. Oi nâ zorat sâiwap dâgogan.

¹² Sirâm nâmburân zagât zorat umņan sirâm zagât nalem birâm zorat kendon ândiman. Oi kut

ηâi ηâi memηâ bâzagârân gâbâ kânok zo gâgât sinji sâm pâman.’ Yatâ sâm ninâu sâip.

¹³ Kât mimiη aηâ ko tutukuηan kin aηun op pindiηsâm kin itâ sâm ninâu sâip, ‘O Anutu, nâ bâliη mâme a. Nâ a bâliηâ zorat gâ mân birâniηan.’ Zâk yatâ sâm ninâu sâip.”

¹⁴ Yesuηâ yatâ sâmηâ itâ sâip, “Nângânek. Kât mimiη a zâk Anutuηâ tosaηâ biri mirâηan arip. Ka Parisaio zâk tosaηâ zemηaηgip. Nâi zâk zikηaηgât ηâηgi zari Anutuηâ kâbakηeηaηgâbap. Nâi zâk zikηaηgât nâηgi gigiη oi Anutuηâ mem zaatηaηgâbap.”

Yesuηâ katep mâsop minziηgip.

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Ambân ziη murarâpziη diiziηgâm Yesugâren âim bikηâ gâsuziηgâbapkât sâne arâpηandâ ziηgitiηâ keηgât minziηgâwe.

¹⁶ Yatâ utne Yesuηâ arâpηâ zâηgongsâi gane itâ dâzâηgoip, “Zen birâne katep mâik zen nâgâren ganek. Mân pâke kwatnek. Zi yatâ zo, zen Anutu um topηangât sinji kwatziηgâziηgâη.

¹⁷ A ambân ziη umziη diim gei katep yatâ upi, zen Anutu um topηan ândiândigât sinji upi. Ka ηâi zâk katep yatâ mân upap, zâk mân bagibap.”

Sikum a ηâiηâ Yesugâren gâip.

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Oi sikum a ηâiηâ Yesu mâsikâm sâip, “Patâ âlipηâ, nâ dap op ândiândi tâmbâηaηgât sinji upat?”

¹⁹ Sâi Yesuηâ sâip, “Nâgât âlipηâ wangât non-sat? Âlip mariηâ Anutu kânok.

20 Oi gâ Kembangât gurumin den nângâmat. Zo itâ. Ap ambin, zet mân birâyângâbabot. Gâ kâmbam mân kumban. Gâ kâmbu mân upan. Gâ bukugangât sârân sâsân mân sâban. Ibâ mamgâ hurat kwatzikâm sâtzik luban.”

21 Sâi sikum a zâk itâ sâip, “Zo katepnan gâbik topkwap op gâwan. Nâi mân bira ziap.”

22 Sâi Yesunâ den zo nângâm itâ sâm dukuip, “Kânok birâna ziap, zo upan. Gâ kut nâi nâi tat-gigap, zo aksik pam kât mem a kanpitâ zingâban. Yatâ op sumbemân sikumgoot upan. Oi ga nâ sot pâlâtân op moliniban.”

23 Yatâ dukui a zo sikum patâ zemngangipkât umnâ bâliņ oip.

24 Yatâ oi Yesunâ eknâ itâ sâip, “A kât sikum patânâ Anutu um topņan bâginam kwakpi.

25 Bâu patâ kamele, zâk kuup mâtâpņan bag-ibap, zo yâmbâtņâ. Ka a sikumņootņâ Anutugât um topņan bagibagiņ, zo yâmbâtņâ walâwalân.”

26 Sâi nângâm kirâwe, zen itâ sâm mâsikâwe, “Zo yatâ zorân dap yatâ sumbemân baginat?”

27 Sâne Yesunâ itâ sâm dâzângoip, “Anâ kut nâi nâi utnam kwakme, zo Anutunâ mâtâpņâ âlip muyagemap.”

28 Sâi Peteronâ itâ dukuip, “Nen kut nâi nâiniņâ aksik kândâtkom gâ moligiwen.”

29-30 Sâi Yesunâ itâ dâzângoip, “Nâ perâkņak dâzângobâ. Zeņgâren gâbâ nâi zâk Anutu um topņan ândiândiņangât opņâ kamânņâ mo ambâ murarâpņâ mo âtâ murâpņâ, mo ibâ mamzatņâ kândâtzaņgobap, zo ko narâk ziren hâuņâ donjebep

mimbap. Oi narâk patin ândiândi tâmbânâ mimbap.”

*Yesu zâk mumbapkât sinji dâzânngoip.
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)*

³¹ Yesu zâk arâpñâ sâi gane itâ sâm dâzânngoip, “Nânge. Nen Yerusalem kamânân zâinamen. Oi Propete a, zen a bonñâ nâgât den kulemuwe, zorat bonñâ âsagibap.

³² Nâ um kâtik a zenğât bitziñan zaria den sâm sinnan gem sâm bâliñ kwatnim sâknan tâpkubi.

³³ Oi inzutñâ lapitnim none mumbat. Mom sirâm karâmbut tapñâ mumuñan gâbâ zaatpat.”

³⁴ Yesuñâ yatâ sâm dâzânngoip zen kwagâwe. Den zo topñâ mân nânğâm, nânğâne kwakmak oip.

*Yesuñâ Yeriko kamânân a sen nâtâtik nâi kubitigip.
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)*

³⁵ Yesu zâk âim Yeriko kamân mâte oip. Oi matâp ginñan a sen nâtâtik nâi nalem sot kât, zorat oletziñgâm tâip.

³⁶ A kâmut patâ zen mâtâp zoren âine kinziñ kwamit nânğâm mâsikâziñgi sâwe,

³⁷ “Yesu, Nasarete gokñâ gaap.”

³⁸ Sâne nânğâmñâ den kâtikñâ sâm sâip, “Yesu, gâ Dawidigât kiun, nâgât umgâ bâliñ oik.”

³⁹ Yatâ sâi a kândom âiwe, ziñâ den hirinsâm tâpapkât dukuwe. Oi zâkñâ den zo nânğâm tâtâlim den kâtikñâ den sâip, “Gâ Dawidigât kuinñâ, nâgât umgâ bâliñ oik.”

40 Sâi Yesuñâ nângâm mâtâbân kinñâ sâip, “Zen nâgâren diim ganek.” Sâi sâne sen ñâtâtikñâ zâkkâren gâi mäsikâm sâip,

41 “Nâ dap otgibatkat sat?” Sâi sen ñâtâtikñâ sâip, “Nâ sinnâ âlip upapkât nângan.”

42 Sâi Yesuñâ itâ dukuip, “Siñgâ mânângârik. Nângâm pâlâtân kwatnigat, zorat âlipkâ uat.”

43 Sâi zorenâk siñâ egip. Oi Yesu molim âimñâ ekñâ Anutu mâtâseip. A ambân ziñâ zo ekñâ Anutu mâtâsiwe.

19

Sakaiogât den siñgi.

1 Yesu zâk Yeriko kamân bagim âim tâip.

2 Kamân zoren a ñâi ândeip, kutñâ Sakaio. Zâk kat mimiñ a zengât a sâtñâ. Oi sikum mot donjêp zemñangip.

3 A zorân Yesu ikpamñâ okñangip. Oi zâk a pânkânok, gât ko a ambân mindune osetziñan kin Yesu ikpam kwagip.

4 Yatâ op sârârâk kârâm âi a walâziñgâm Yesu ikpam wakum nak kwâkñan zâi tâip. Yesu zâk mâtâp zorik gam âibam oip.

5 Oi Yesu zâk nak zorat topñan âi siñâ pâi zari ekñâ itâ dukuip, “Sakaio, gâ kek gem ga. Nâ itârân gâgât mirin ga tâpat.”

6 Sâi yatigâk gem gam umâlip opñâ Yesu diim mirânan arip.

7 Oi a zen zo ekñâ nângâm bâliñ kwap sâwe, “Zâk wangât bâliñ mâme a zirat mirin zâi taap? Zâk mân orotñâ uap.”

⁸ Oi Sakaionjâ kin Kembu itâ dukuip, “Kembu nânjâ. Kât sikumnâ kâsâpkum torenjâ a kanpitâ zinjâbat. Oi a nâmbutjâ kât walâm betziñan mewan, zo yatik nânjâ hâunjâ mem zâi pam walâm zinjâbat.”

⁹ Sâi ko Yesujâ arâpñâ itâ sâm dâzânjoip, “A zi Abaramgât kiunñâ. Zâk sot ambin murarânjâ, zen itârânjâ sumbengât sinji ue.

¹⁰ A bonjâ nâ a tâmbetagoagonan gâbâ kubikzinjâbam gem gâwan. Kubikzinja sumbengât sinji upi.”

A kât zinjâzinjâñangât den sumbuñâ.

(Mt 25:14-30)

¹¹ Yesu sot arâpñâ, zen âim Yerusalem kamân goot goot utne a ambân Yesu moliwe, zinj itâ sâwe. “Anutu um topñan ândiândigât narâknâ mâte uap.”

¹² Sâne zorat Yesujâ den sumbuñâ itâ sâm dâzânjoip, “A patâ nâinjâ hân kârebân âim kot patâ mem kamânân âburibat sâm ba arip.

¹³ Âibam kore arâp bâzagât minduzinjâm kât ekap kânok kânok zinjip. Zinjâm itâ dâzânjoip, ‘Zen kât ekap zi mem nep tuunetâ lanj kâri gâbat.’

¹⁴ Dâzânjom ari kamân zorat mâirâpñâ, zen zâkkât âkonzinjipkât kore a sâñongune âimñâ a kutâ patâgâren âim itâ dukuwe, ‘Mân kembu otningâbapkât nânjen.’

¹⁵ A patâ zo ari ko a kutâ zâk lanj hân galem sâm pindi âbureip. Âburem gamñâ kore a kât zinjip, zo gabi sâi mindum gawe. Ganetâ itâ mâsikâzinjip, ‘Kât zinjâwan, zo mem nepñâ tune dabutâ âsagiap?’

16 Sâi a nâinâ gamnâ sâip, 'Patâ, kât ekap kânok nigin, zorân târokwap bâzagât âsagiap.'

17 Sâi patânâ itâ dukuip, 'Gâ âlip uat. Gâ kore a âlipnâ, gât ko kamân bâzagât zengât galem a op ândiban.'

18 Yatâ sâi kore a nâinâ gam sâip, 'Patâ, kât ekap nigin, zo mem nepnâ tuuga bâtnâmbut âsagiap.'

19 Sâi itâ dukuip, 'Âlipnâ. Gâ kamân bâtnâmbut zengât galem a op ândiban.'

20 Sâi kore a nâinâ gamnâ sâip. 'Kât ekap nigin, zo hâmbânâ kâpim pa ziap.'

21 Nâ gâgât topkâ itâ nângan. Gâ a bâlinâ. Gâ kut nâi nâi mân tuum a nâmbutnâ ziŋ tuune muyagei mimbatkât sâmât. Gâ gikak nep mân kârâm kâmitmat. Nâmbutnândâ tuune bon mimbatkât sâmât. Zorat gâgât keŋgât op kâtkâ dâŋâk pa taap.'

22 Sâi patânâ itâ sâm dukuip, 'Kore a bâlinâ gâ. Gikak den sat, zo mâburem dâgobâ. Gâ nâgât itâ nângâmat. Nâ a bâlinâ. Ninak kut nâi nâi mân muyagem meman. Oi ninak nep mân kârâm kâmitnâ nâmbutnândâ kârâm kâmitne bon oi nimbatkât sâmân.'

23 Gâ topnâ yatâ nângâm kât giwan, zo kât a zingâna nepnâ tuune âburem ga târokwap membam.'

24 Sâmŋâ a kirâwe, zo itâ dâzânŋoip, 'Zen kât ekap pindâwan, zo beknan mem bâzagât mem ândiap, zâk pindânek.'

25 Oi ziŋâ sâwe, 'Zâk bâzagât mem ândiap, zo ka.'

26 Sâne sâip, 'Nâ dâzânŋua nângânek. Nâi zâk kut nâi pinda mem ândei târokwâknangâbat. Oi

ņai zâk kut ñai pinda mân mem ândei, zo beķņan mia yen ândibap.

27 Kâ kâsarâpnâ zi mân galemnângobap sâwe, zo minziņgâm gamņâ mâtenanâk zâņgom naņgânek.’ ”

Yesu zâk doņgi kwâķņan Yerusalem kamânân zarip.

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Yo 12:12-19)

28 Yesu zâk den sâm kwâkâm Yerusalem kamân zâibam zarip. Oi kândom otziņgâm zarip.

29 Âimņâ Oliwa bâķņan âim Betepage sot Betania kamân mâte otziņgip. Oi arâp zeņgâren gâbâ a zagât sâņgonzâkom itâ sâip,

30 “Kamân nâmbutken, zoren arit. Âimņâ doņgi sigan tâgân saane kinzap, zo muyagibabot. Zo aņâ kwâķņan mân tâtatņâ, zo uņakņâ. Oi zo olaņ diim gâit.

31 Olaņitâ a ñaiņâ wangât miabot sâi itâ dukubabot, ‘Kembuniņaņgâren nep muyagei zirat sap.’ ”

32 Sâi azatņâ zet sâip dâp âi muyâgiwet.

33 Doņgi olaņ kiritâ mâirâpņandâ mâsikâzikâwe, “Wangât olaņsâbot?”

34 Sâne zikņâ sâwet, “Kembuņâ nep muyagei zirat sap.”

35 Yatâ sâm Yesugâren diim aritâ hâmbâziņ doņgi kwâķan pamņâ Yesu aline doņgi kwâķņan zâi tâip.

36 Zâim ari hâmbâziņ mâtâbân lâņgat âiwe.

37 Oliwa bâķņan gâbâ giari a ambân kâmut gakâņâ, zen kulem top top tuugi igâwe, zorat sâtâre op kep mem Anutu sâm âlip kwâķaņgâwe.

38 Oi itâ sâwe, “Oe, a kutâniñâ zâk Kembangât sâtkât gaap. Zâk sâm âlip kwâkñangâm sâna. Oe, u sumbemân Anutu sâm âlip kwâkñangânat. Sumbemân lumbeñâ zimbap.”

39 Sâm âine Parisaio a nâmbutñandâ a osetziñan kin itâ dukuwe, “Patâ, arâpkâ sâna birânek.”

40 Sâne sâip, “Nâ dâzângua nângânek. Zen hirinşâne sâi ko kât ziñ den sâm mâpâsenibe.”

Yesuñâ Yerusalem kamângât iseip.

41 Yesu zâk âimñâ Yerusalem kamân mâteyâk ek kin umbâla op iseip.

42 Isemñâ Yerusalem mâirâp zeñgât itâ sâip, “Lumbeñâ ândim sâi ek nângâbe? Sinziñ bâpsâsân, gât ko mân ek nânge.

43 Gâtâm narâk ñain kâsaziñâ gamñâ kamânziñ doongum ândine kwakpi.

44 Mirâ kamânziñ kom kindiñkândañ tuum ziñâ sot murarâpziñâ zângom mem ñai ñai otziñgâne mirâ kamân kwamen zimbap. Wangât, Kembuziñâ nâ zeñgâren ga mân nek nângâwe, zorat kut ñai ñai zo muyageziñgâbap.”

Yesuñâ tirik namâ hâlâlu sâip.

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Yo 2:13-22)

45 Den zo sâm nanğâm tirik namin zari. Zari kut ñai ñai anğagwanğâ op kine itâ sâm moliziñgip,

46 “Namâ zirat Kembangât den kulem ñai ziap, ‘Namânâ zi ninau namâ upap.’

Ka zen ko utnetâ kâmbu a zeñgât kât ki yatâ uap.”

⁴⁷ Sirâmñâ sirâmñâ Yesuñâ tirik namin zâim den sinji âlip dâzângom ândeip. Oi tirik namâ gâlem a sot patârâpziñâ, zen kune buñ upapkât den sâm kâtân urâwe.

⁴⁸ Yatâ sâne a ambân yennâ, zen aksik Yesugât diñâ nângâne imbanâ opmâip, zorat patârâpziñâ zenğâren kwagâwe.

20

Yesu sot a sâtñâ, zen den âraguwe.

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Narâk nâin Yesuñâ tirik namin a den sinji âlip dâzângom kiri tirik namâ galem a patâ sot Kembugât gurumin a sot galem a, zen itâ dukuwe,

² “Gâ dâtnângo. Nâigât sâtkât kut nâi nâi zo opmat? Nâiñâ yatâ upan sâm gigipkât opmat?”

³ Sâne Yesuñâ dâzângoip, “Nângoot den nâi mâsikâziñga dâtnonek.

⁴ Yohane too sanjon nep tuugip, zo nâigât sâtkât tuugip? Anutugât sâtkât mo agât sâtkât?”

⁵ Yatâ sâi zen ziñak itâ âraguwe, “Nen Anutugât sâtkât tuugip sâindâ sâbap, ‘Zen wangât diñâ mân luwe?’

⁶ Mo agât sâtkât tuugip sâindâ a ziñâ kâtñâ nângobi. Zen Yohanegât nângâne propete bonñâ opmâip, zorat.”

⁷ Zorat opñâ Yesu itâ dukuwe, “Nen Yohanegât topñâ mân nângen.”

⁸ Sâne itâ dâzângoip, “Zo sâne sâi ko nângoot nâigât satkât opman, zo dâzângobam. Ka zen mân se, zorat mân dâzângobat.”

*Waij nep galem a bâliñâ.
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)*

⁹ Yesuñâ a ambân den sumbuñâ ñâi itâ sâm dâzângoip, “A ñâiñâ waij tâk nep kârâm kâmirip. Kâmitñâ galem a zâmban hân kârebân âi ândeip.

¹⁰ Oi bonñâ mimiñ narâkñâ mâte oi kore a ñâi bonñâ nâmbut mimbapkât sânngongi arip. Âi taki galem a ziñâ kom molinetâ bet bâsañ gâip.

¹¹ Âburei mariñandâ dum kore a ñâi sânngongi arip. Sânngongi ari yatigâk kom moline bet bâsañ âbureip.

¹² Oi mariñandâ dum kore a ñâi sânngongi arip. Ari yatigâk kom eksâne âbureip.

¹³ Yatâ utnetâ waij kâlam mariñandâ sâip, ‘Zi dap upat?’ Mariñangât nannâ ñâi ândeip, zo zikñâ nannâ kânok. Oi umñâ zâkkâren kinmâip. Mariñandâ itâ sâip, ‘Nâ itâ upat. Nâ nannâ zi sânngonga ari ek âlip hurat kwâkñangâbi.’

¹⁴ Oi galem a zen nannâ ekñâ âragwârâgu op sâwe, ‘Zâkñâ zi gâtâm kâlam mariñâ upap, zorat ko koindâ kâlam zi nenğât siñgi upap.’

¹⁵ Yatâ sâmñâ mem kâbakñem âi kune moip. Yatâ utne kâlam mariñâ zâk dap yatâ otziñgâbap?

¹⁶ Nânge. Zâkñâ ga galem a zângoi mune kâlamñan galem a unakñâ zâmbanbap.” Yesuñâ yatâ sâi a ambân zen nânğâm itâ sâwe, “Opon, zo nenğâren zo yatâ mân âsagibap.”

¹⁷ Sâne Yesuñâ ziñgitñâ sâip, “Kembugât ek-abân den kulem ñâi itâ ziap, zo topñâ dapkât?

‘Mirâ tuutuun a, zen kunkun ñâi ekñâ âkon op birâwe. Kambuñâ kunkun zorânñâ mem namin kwânâñgip.

18 A ñâi zâk kunkun zorâñ komñâ sâkñâ tâmbetkubap. Oi kunkun zorâñ a ñâi kwâkñan kumbap, zo ko kom kwândâlibap.’”

19 Yatâ sâi Kembangât gurumin den zorat galem a sot tirik namâ galem a patâ, zen sirâm zorenâk gâsunam urâwe. Oi a ambân zengât kenğât op birâwe. Zen itâ nângâwe, “Yesuñâ den sumbuñâ sâip, zo nenğât op sâip.”

20 A patâ, zen Yesu gâsum kumbigât a sângonzângone tik ek molim ândiwe. A zo ziñâ târârak holi yatâ ândim Yesu denñâ sâkñanâk sâm diim a kutâgâren âi pânâam urâwe.

21 Den sâm mâsikâ okñangâm sâwe, “Patâ, nen gâgât topkâ nângâmen. Gâ den târârak dâtnângomat. Oi patâ walâziñgâm den mân sâmat. Oi Anutugât mâtâp ziap, zo bonñanâk sâm kusikñan pâmat.

22 Zorat sâna nângânâ. Roma a kutâ patâ Sisa kât pindânat, zo orotñâ mo mân orotñâ?”

23 Sâne Yesuñâ sarâziñangât topñâ nângâm sâip,

24 “Zen kât ñâi mem tirâpnone ikpâ. Zoren ñâigât holi tobat ziap?” Sâi ziñâ sâwe, “Roma a kutâ Sisagât holi tobat.”

25 Yatâ sâne dâzângom sâip, “Sisagât siñgi, zo Sisa pindâbi. Anutugât siñgi, zo Anutu pindâbi.”

26 Yatâ sâi zen diñâ zo saanam a ambân mâteziñan kwagâwe. Zorat den hâuñâ mân sâm diñâ mâtâsiwe.

*Mom zaatzaatñangât Yesu mâsikâwe.
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

27 Zen âine Sadukaio a nâmbutņâ zen Yesugâren gawe. A zo ziņâ momņâ zaatzaat, zo mân ziap sâmarâwe.

28 A zo ziņ gam Yesu itâ sâm mâsikâwe, “Patâ, Mose zâk den itâ sâm kulemguip, ‘A ņâiņâ ambân memņâ kateņņâ mân âsagei ândim moi munņandâ malâ zo mei âtâņaņgât siņgi katep muyagibap.’

29 Oi zorat sâindâ nâņgâ. Âtâ mun nâmburân zagât ândiwe. Oi âtâziņ ambân mem kiun buņ ândim moip.

30 Moi munņandâ malâ zo mem yatik kiun buņ ândim moip.

31 Moi munņâ ņâiņâ yatik malâ zo meip. Yatik yatik âtâ mun nâmburân zagât, zen ambân kânok zo mem kiurâpziņ buņ mom nâņgâwe.

32 Munetâ bet ambân malâziņ zo moip.

33 Oi a nâmburân zagât zen ambân kânok zo miwegât mumuņan gâbâ zaatzaat narâkņan ambân zo ņâigât ambân upap?”

34 Sâne Yesuņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Hanân zi a ambân miyaņgâme.

35 Narâk patin ko Anutuņâ nâņgâziņgi dâp oi ândiândi kâtikkât zaatpi, a ambân zen dum mân mianġâbi.

36 Zen mumuņan gâbâ zaatņâ dum mân mumbi. Zen Anutugât nan bârarâp op Anutugât sumbem arâp yatâ op ândibi.

37 Mumuņan gâbâ zaatpi, zo Mosenâ kârâp nak topņan âsagei egibân den zo sâm muyageip. Zâk Kembugât den itâ sâm kulemguip, ‘Zâk Abaram sot Isaka sot Yakobo zeņgât Anutu.’ Nâ zorat sa

nângânek.

³⁸ Anutu zâk mom buņ urâwe, zeņgât Anutu buņâ. Zâk wâgân ândie, zeņgât Anutu. Anutuņâ zeņgât nâņgi aksik patâ wâgân ândie.”

³⁹ Yesu zâk yatâ sâm dâzâņgoi Kembugât gurumin den zorat galem a nâmbutņandâ sâwe, “Patâ gâ den sâna âlip uap.”

⁴⁰ Yatâ sâi ko narâk zoren gâbâ zen dum mâsikânam keņgât op birâwe.

*Yesu zikņak Kristogât mâsikâziņgip.
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ Yesuņâ itâ sâm mâsikâziņgip, “Kristo, zâk Dawidigât kiun sâme, zo dapkât?

⁴² Dawidi zikņak Psalm ekabân den ñai itâ sâm kulemguip,

‘Kembu zâk nâgât kembu itâ sâm dukuiip.

⁴³ “Nâgât âsannâ bongen tâtna kâsarâpkâ min-duziņga kiņgaņgât kombâņ upi.” ’

⁴⁴ Dawidiņâ Kristogât kembunâ sâip, zorâņ dap op kiunņâ uap?”

Kembugât gurumin a, zeņgât den girem sâip.

⁴⁵ Oi a ambân mâteziņan arâņņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Kembugât gurumin a yatâ mân ândibi.

⁴⁶ Zen hâmbâ kârep mem ândine a ziņ sombemân muyageziņgâm sâm âlip kwatziņgâbigât umziņ kinmap. Oi mâpâmâpâse namin sot nalem niniņ namin a sâtnâ tâtarân tâtnat sâme.

⁴⁷ A yatâ zorâņ ambân malâ zeņgât mirâ kut ñai ñai laņ mime. Oi a ambân mâteziņan ninâu

kârep sâmb tosaziŋ kwâarakume. A zo zen gâtâm tosaziŋaŋgât hâuŋâ yambâtŋâ mimbi.”

21

Ambân malâ ñâiŋâ kâtŋâ tirik namin pâip.

(Mk 12:41-44)

¹ Yesuŋâ siŋâ pâi ari egi sikum a ziŋâ Kembangât siŋgi kât pane giari egip.

² Oi ambân malâ kanpitâ ñâi, zorâŋ gam kât kuriŋâ zagât pai giari egip.

³ Yatâ oi Yesuŋâ ekŋâ sâip, “Nâ perâkŋak dâzâŋgobâ. Ambân malâ kanpitâ, zâk kât paap, zorâŋâ walâziŋgap.

⁴ Sikum a zen mamŋâ âmbi zeï ko nâmbutŋik pe. Oi ambân kanpitâ, zâk kâtŋâ pam naŋgâm yenâk ândiap.”

Wesâk muyagibap.

(Mt 24:1-14; Mk 13:1-13)

⁵ A nâmbutŋâ zen tirik namâgât den itâ sâwe, “Kât neulenoot âlipŋâ tuune hikpârâkŋoot kirip.” Zo ek sâmb kine Yesuŋâ dâzâŋgoip.

⁶ “Narâk ñâin kâsaziŋâ gam namâ neulenoot zi kândaŋne giligâlâksâmb buŋ op naŋgâbap.”

⁷ Oi ziŋâ sâwe, “Patâ, sat, zo narâk ikâ zoren muyagibap? Narâk zo mâte oi wesâk dap dap yatâ muyagibap?”

⁸ Sâne Yesuŋâ itâ sâip, “Um gulip kwatziŋgâbegât gasâziŋ kârâm ândibi. A donbepŋâ gam itâ sâbi, ‘Nâ Kristo. Bâliŋan gâbâ mâkâziŋgâbapkât sâsâŋ, zo nâ.’ Nâmbutŋâ itâ sâbi, ‘Narâkŋâ mârumbâte uap.’ Yatâ sâne a yatâ zo zeŋgât den nâŋgâne bonŋâ buŋ upap.

⁹ Oi kâmbamgât den sinji nângâm mân kenğât upi. Kut nâi nâi yatâ zo âsagibapkât sâsânj. Oi yatâ muyagem zeî narâk kek mân âkâbap.”

¹⁰ Yatâ sâm sâip, “Hânjâ hânjâ, kâmutjâ kâmutjâ, zen kâsa op zimbi.

¹¹ Wârîj patâ mimbap. Pu sot mâsek patâ muyageziņgâbap. Oi sumbemân wesâk imbânjâ muyagibap.”

Den sinji âlipkât kâmbam muyagibap.

¹² “Yatâ mân âsagei zen gâsuziņgâm zâņgom moliziņgâbi. Oi gâsâzâņgom mâpâmâpâse namin sot tâk namin zâmbânbi. Oi a kutâ sot a galem, zengâren diiziņgâm âibi. Zo nâgât kot mem ândiegât yatâ otziņgâbi.

¹³ Oi narâk zoren nâgât topnâ, zo sapsum ziņgâbi.

¹⁴ A zengât mâteziņan kin den dap sânat sâm mân nângâm kwâkâ upi.

¹⁵ Ninak den nâņgânâņgâ âlipjâ ziņga kâsarâpziņjâ zen dinziņjâ nâņgâmjâ mân kumbi.

¹⁶ Oi zorik bujâ. Ibâ mam, âtâ mun, torerâp sot bukurâpziņjâ, ziņjâ sâne gâsuziņgâm zâņgobi. Oi zengâren gâbâ a nâmbutjâ mumbi.

¹⁷ A donjebep zen kutsiņginanğât opjâ um kâlak otziņgâbi.

¹⁸ Yatâ otziņgâne nâjâ galem otziņga kâukziņ sâmot nâi mân buj upap.

¹⁹ Zen kâtigem âim ândiândiziņ muyagibi.”

Yerusalemgât den.

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ Kâsarâpziñ zen gam Yerusalem kamân haam-gune sâbi, ‘Kamâniñ patâ kândañne kwamen zim-bapkât narâkñâ mâte uap.’

²¹ Oi Yudaia hânân ândibiñâ zen sârârâk kârâm ba barâ kâtikñan âibi. A ambân Yerusalem kamânân ândibiñâ yatigâk sârârâk kârâm âibi. A ambân kamân âkñan ândibiñâ Yerusalem kamânân mân zâibi.

²² Narâk zoren tosaziñâ hâuñâ mâkâbapkât narâk muyagibap. Oi Kembugât den ekabân ziap, zo bonñâ muyagibap.

²³ Yei, ambân kâmborâ sot katep namân gokñâ, zen dap upi? A kâmut zi zengâren tosagât hâuñâ Kembuñâ sâknam patâ ziñgâbap.

²⁴ Oi kâsa ziñâ a ambân nâmbutñâ kâmbamñâ zângom nâmbutñâ diiziñgâm hân toren toren âine zengât kore a ambân op ândibi. Oi hân nâin gâbâ um kâtik, ziñ gam Yerusalem kamân kiom patâ tuum ândine narâkziñ âkâbap.”

Narâk patâgât den.

(Mt 24:29-35; Mk 13:24-32)

²⁵ “Bet mirâsiñ sot kâin sângelak sen pupñâ muyagibap. Muyagei a ambân kâmutñâ kâmutñâ, zen kwakmak upi. Oi saru âbângum kwatmit patâ muyagei nângâne kwakmak oi kençgât upi.

²⁶ Oi Anutuñâ sumbem mângei olayañgâm im-bañâ buñ upap. Oi a ambân, ziñ kut nâi nâi muyagibap, zorat nângâm kwâkâmñâ kençgât opñâ munam op kinbi.

²⁷ Oi a bonñâ nâ unumunum kwâkñan imbañâ âsakñânoot ga nikpi.

28 Kut n̄ai n̄ai zo âsagei kâkpam ek̄n̄a itâ sâbi, ‘Gâsuniṅgâbapkât narâk mâte uap.’ ”

29 Yesuṅâ yatâ sâm den sumbuṅâ n̄ai itâ târokwap dâzângoip,

30 “Zen dâgap nak ek̄n̄a top̄n̄a itâ sâme, ‘Ilum burutuksâi maa narâk upâmap.’

31 Yatik kut n̄ai n̄ai san, zo muyagei ek̄n̄a sâbi, ‘Anutu um top̄nan ândiândiṅ, zorat narâk mâte uap.’

32 Nâ perâkṅak dâzângobâ. A kâmut zi ândie, zen mân mune kut n̄ai n̄ai san, zo muyagibap.

33 Hân sot sumbem buṅ upabot. Nâgât den zo ko mân buṅ upap.”

Um wâgân ândibi.

(Mk 13:33-37)

34 “Sii nalem nem kut n̄ai n̄ai yenṅangât nâṅgâm ândine um nâṅgânâṅgâziṅ buṅ oi narâk patâgât mân naṅgâm ândine muyagei pârâkpam lâu taktak upegât gasâziṅ kârâm ândibi.

35 Narâk patâ zo hân dâp a aksik dâpziṅ oi muyagibap.

36 Zorat zen um wâgân ândim ninâu sâm ândine Kembuṅâ imbânâ ziṅgi kut n̄ai n̄ai âsagibapkât sâsânâ, zo âsagei ândine a bonṅâ nâ takâm ga mâtenan kâtigem kinbi.” Yatâ sâm dâzângoip.

37 Yesu zâk sirâmân tirik namin den siṅgi âlip dâzângom ândeip. Oi mirâ n̄atiksâi birâziṅgâm Oliwa bâkṅan zâi zemâip.

38 Mirâ haṅsâi a ambân aksik zâkkât den nâṅgânam tirik namin zâiwe.

22

Yudañâ Yesu tirâpzângobapkât sâip.

(Mt 26:1-5, 14-16; Mk 14:1-2, 10-11; Yo 11:45-53)

¹ Yuda zengât kendon patâ kutñâ Pasowa, narâkñâ mâte oip.

² Tirik nama galem a patâ sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen a ambân zengât kengât op, dap op Yesu koindâ mumbap sâmbâtâp kârûwe.

³ Yatâ op ândine Sataññâ Yesugât a ñai kutñâ Yuda, Karioto kamânân gokñâ, zâkkât umñan giarip.

⁴ Giari tirik namâ galem a patâ sot kâwâli a zengât galem a patâ zengâren âim tirâpzângoi gâsubigât dâzângoip.

⁵ Oi zen nângâm umziñ âlip oi sângânñâ kât pindâbigât sâwe.

⁶ Sâne dinziñâ lum sâmbâtâgim Yesu tigâk tirâpzângobam ek kârûm ândeip.

Yesu sot arâpñâ, zen kendon patâgât nalem niwe.

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Yo 13:21-30)

⁷ Kendonân nalem niniñâ narâk oip. Narâk zoren râma gwamñâ kom gaam omarâwe.

⁸ Oi Yesuñâ Petero sot Yohane itâ sâmbâtâgongzâkoip, “Zet âim Pasowa kendongât nalem om kâtâñ tuubabot.”

⁹ Sâi zikñâ itâ sâmbâtâsikâwet, “Mirâ ikâ zoren undat?”

¹⁰ Sâitâ itâ sâmbâtâzâkoip, “Nângit. Zet kamânân zâim a ñai egitâ too âmañoot muyagem mem mirin zari molim zâibabot.

11 Zâim mirâ mariņâ itâ dukubabot, ‘Patâņâ gâgât itâ sap, “Mirâ umņâ ikâ zoren nâ sot arâpnâ Pasowa nalem ninat?” ’

12 Sâitâ zâknâ mirâ umņâ patâ ñai kian tâtatņâ kubikkubikņâ, zo tirâpzâkoi zoren nalem om kâtâņ tuubabot.”

13 Zet âim Yesuņâ sâip dâp muyagiwet. Oi zoren Pasowa nalem om kâtâņ tuuwet.

Pasowa nalem nem waiņ too zingî niwe.

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; Yo 13:21-26; 1 Kor 11:23-26)

14 Nalem ninij narâknâ oi ko Yesu sot arâpnâ zen nalem ninam zâiwe.

15 Zâine Yesuņâ itâ sâip, “Sâknam narâk mâte oi nalem zi zen sot nimbatkât otnigap.

16 Nâ sa nâņgânek. Pasowa nalem dum mân nem ândia Anutu um topņan zorat bonņâ, zo âsagibap.”

17 Yatâ sâmņâ waiņ hâkop mem sâiwap sâm itâ sâip, “Zi mem nem aņgânek.

18 Nâ dâzâņgobâ. Waiņ too dum mân nem ândia Anutugât um topņan ândiândiņ, zo muyagibap.”

19 Den yatâ sâmņâ nalem ñai memņâ sâiwap sâm mamuņ itâ sâm zingip, “Zi sunumnâ. Zo zengât singi san. Nâgât nâņgâm itâ nem ândibi.”

20 Nalem nine waiņ too hâkop mem zingâm sâip, “Hâkop ziren târotâroniņ irakņanņgât gilâmnâ taap. Gilâmnâ zo, zengât op hânân gibap.

21 Oi nâņgânek. A kâsarâpnâ zengât berân nâbanbap, zâknâ nâ sot tâtârân nalem ârândân mem nem tet.

22 A bonḡâ, nâ mâtâp sâm niniḡ, zorik âibat. Ka a ḡâi tirâpẏḡgoi ḡâsunibi, yei, zâk hâuḡâ yâmbâtḡâ mimbap.”

23 Yatâ sâi arâpḡâ zen kâmutziḡan ḡâbâ ḡâiḡâ yatâ upap sâm mâsikâyaḡḡawe.

Arâp zen den sârek âraguwe.

(Mt 20:25-28; Mk 10:42-45)

24 Yesu arâpḡâ, zen osetniḡan ḡâbâ ḡâiḡâ patâniḡâ upap sâm den sârek âraguwe.

25 Utne Yesuḡâ itâ sâm dâzâḡḡoip, “Hân a kutâ, zen kore a ḡâsâzâḡḡome. A zâizâiḡ, zen a yenḡandâ sâm âlip kwatziḡḡame.

26 Ka zengâren yatâ mân âsagibap. Zengâren a patâḡâ mâikkât holi yatâ upap. Oi a sâtḡandâ kore a yatâ op ândibap.

27 Zen sânek. Ikâ zorâḡ zâizâiḡâ? Nalem yen tap niniḡâ, zorâḡ zâizâiḡ mo nalem uuḡâ, zorâḡ zâizâiḡ? Yen tap nimbap, zo zâizâiḡâ ḡâḡḡame. Nâḡâ ko zengât oserân kore a yatâ op ândian.

28 Nâ hânân sâknam ḡâḡḡam ândia nâ sot tap ek ândie.

29 Oi Ibânandâ imbaḡâ nigi a ambân zengât patâziḡ op ândibat. Zen zo yatik a ambân zengât a sâtḡâ op ândibigât sâm ziḡan.

30 Zorat nâḡâ sa zen nâ sot nalem nem sâtâre op a kembu tâtarân tap Isirae a kâmut kiin zâḡât, zengât den sâm kwâkâbi.”

Yesuḡâ Petero girem den dukuiḡ.

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Yo 13:36-38)

31 Yesuḡâ itâ sâip, “Simonḡ, Simonḡ, a zen kopi mândâlem kubikḡâ sâkḡâ birâme, zo yatik ḡâ Satangât bikḡan zâibangât sap.

32 Oi nânâ ko nânġâm pâlâtânġâ lorem buŋ opapkât ninâu san, ġât ko âburemġâ bukurâpkâ tânzânġoban.”

33 Sâi Peteroġâ itâ dukuip, “Kembu ġâ tâk namin mo gone mumban, zo âlip nâ yatik otnibi.”

34 Oi Yesuġâ sâip, “Petero, nâ dâgoga nânġâ. Kurukġâ diŋ mân sâi sâp karâmbut kwâimbâniban.”

35 Yatâ sâm sâip, “Nânâ sânġonzânġua kât sot irâ, ki pâke buŋ âim zorat kâruwe?” Oi ziġâ sâwe, “Yatâ buŋâ.”

36 Sâne itâ târokwap dâzânġoip, “Narâk ziren ko a nâi zâk kât zemġânġap oi mem âibap. Nâi zâk irâ kat zemġânġap oi gorem âibap. Nâi zâk kâmbamġât sâu patâ buŋ oi hâmbânġâ kwâkâm ziŋġi sâu nâi pindâne mem âibap.

37 Nâ sa nânġânek. Propete ziŋ nâġât den kânġan itâ kulemġuwe, ‘Zâk bâliŋ mâme a zengât oserân pam itâ sâwe, ‘A zi, zen bâliŋ mâme a.’ Den zo bon upap. Oi nâġât den sâsân, zo aksik patâ bon op nanġâbapkât narâk mâte uap.”

38 Sâi arâpġâ ziġâ dukuwe, “Kembu eknan. Kâmbamġât sâu patâ zagât mien.” Sâne sâip, “Âlipġâ.”

Gezemanê kâlamân âiwe.

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Yesu zâk nâtik dâp opmâip, yatâ op Oliwa bâkġan zari arâpġâ zen molim âiwe.

40 Zoren takâm Yesuġâ arâpġâ itâ dâzânġoip, “Zen mâsimâsikâyân loribegât ninâu sânek.”

41 Yatâ sâm kât lum pâindâ âimap, yatâ âim simin liim kwap itâ sâm ninâu sâip,

42 “Ibânâ, nângânim sâknam kâmut zi betnan mena buŋ oik. Oi nâgât den buŋâ, gâgât den, zo kâtigibap.”

43 Yatâ sâi sumbemân gâbâ sumbem a nâiŋâ gem gam imbaŋâ pindâm mem kâtikŋan kwâkŋanŋip.

44 Umŋan sâknam donbep patâ oi kâtigem ninâu sâip. Oi obakoi, obak zorâŋ hânân gei gilâm yatâ oip.

45 Ninâu sâmŋâ zaatŋâ arâpŋâ zengâren âim ziŋgirip. Zen umbâlâŋâ mem lotŋan kwatziŋgi uman ziwe.

46 Zine Yesuŋâ ziŋgit sâip, “Zen wangât uman zie? Zen mâsimâsikâyân loribegât zaatŋâ ninâu sânek.”

Yesu gâsuwe.

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Yo 18:3-12)

47 Yatâ sâm kiri a kâmut patâ gawe. Oi arâpŋâ zengât bukuziŋâ, kutŋâ Yuda, zâkŋâ kândom otziŋgi Yesugâren gawe. Yuda zâk lum mânŋanbapkât Yesugâren gâip.

48 Gâi Yesuŋâ itâ sâm dukuip, “Yuda, Gâ wangât a bonŋâ nâ lum mânŋanim sâna gâsuninam ue?”

49 Oi Yesugât a gakâŋâ, zen kut nâi nâi muyag-ibâ sâi ekŋâ sâwe, “Kembu sâna nângâm nen zâŋgonâ?”

50 Yatâ sâmŋâ zengâren gâbâ nâiŋâ tirik namâ galem a patâgât kore a nâi kindapŋâ kârâm kwâkip.

51 Oi Yesu zo ekŋâ sâip, “Zen birânek.” Yatâ sâm a zo kindapŋâ mem târokwâip.

52 Tirik nama galem a sot kâwâli a sot a kâuknâ, zen gâsunam gane itâ sâ mâtikâzingip, “Zen nâgât dap nânge? Nâgât nânngâne kâmbam ku a oi lingip kâlâuzinoot mem ga gâsânoge?”

53 Nâ zorat sa nânngâne. Nâ sirâmngâ sirâmngâ tirik namin zen sot ândiman. Oi zoren mân gâsânowe. Ka zi zenngât narâk uap sot nâtâtik mariņngât narâk uap.”

Peteronâ Yesu kwâimbip.

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Yo 18:12-18, 25-27)

54 A zinj Yesu gâsum diim âim tirik namâ galem a patâgâren diim zâiwe. Oi zâkkât mirin Peteronâ bet molizingâm arip.

55 Oi kâwali a zen dâmân kâligen âim kârâp om nânngâm tatne Petero zâk bagim osetzinan tâip.

56 Tâi ko kore ambân nâinâ ga eknâ sâip, “A zi zâk sot ândimap.”

57 Sâi Peteronâ kwâimbâm sâip, “Ambân, nâ zâk mân ekman.”

58 Yatâ sâ mâtik nâi tâi a nâinâ eknâ sâip, “Gâ zâkkât kâmurân goknâ.” Sâi Peteronâ sâip, “Gâ sat, zo nâ buņâ.”

59 Mâtik nâi tâi a nâinâ ga eknâ sâ mâtigem sâip, “Perâknak, a zi zâk sot ândimap. Zâk Galilaia goknâ.”

60 Sâi Peteronâ sâip, “A, gâ den sâna kwaksan.” Yatâ sâi narâk zorenâk kuruknâ diņ sâip.

61 Oi Kembuņâ puriksâm Petero egi Petero zâk Kembuņâ den mârur sâip zo nânngip, “Kuruk diņ mân sâi sâp karâmbut kwâimbâniban.”

⁶² Den zo nângâm umñâ bâliñ oi âkñan âi girâp patâ iseip.

*Yesu a patâgât mirin kut ñâi ñâi okñangâwe.
(Mt 26:59-68; Mk 14:53-65; Yo 18:19-24)*

⁶³ Yesu galem op kirâwe, zen Yesu den sâm sinjan gem dukum kuwe.

⁶⁴ Si sângân kwâtepkum komñâ itâ sâwe, “Gâ Propete ândiat oi ko a ñâiñâ gogap, zo kutñâ sâna nângânâ.”

⁶⁵ Oi den bâliñâ nâmbutñâ dukuwe.

⁶⁶ Yatâ op kine mirâ hañsâi a patâ sot tirik namâ galem a patâ sot Kembugât gurumin den zorat galem a, zen aksik mindum sâne Yesu diim zâine den itâ dukum sâwe,

⁶⁷ “Dâtnângo. Gâ Kristo ândiat oi ko sapsun niñgâ.” Sâne itâ dâzângoip, “Nâ topnâ sâm muya-gia sâi ko mân nângâbe.

⁶⁸ Nâ mâsikâziñga sâi ko den torenñâ mân dâtnobe.

⁶⁹ Lañ sa nângâne. Narâk zi a bonñâ nâ Anutu imbanñâ mariñâ, zâkkât âsan bongen tâpatkât narâk mâte uap.”

⁷⁰ Sâi nângâm a aksik patâ itâ mâsikâm sâwe, “Gâ Anutugât nanñâ?” Sâne zâkñâ sâip, “Zo se, zo.”

⁷¹ Sâi itâ sâwe, “Wangât dum den nep tuunat? Zikñâ lâunjan gâbâ gâi nângen.”

23

*Yesu Pilato sot Herode, zekâren diim âiwe.
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Yo 18:28-38)*

¹ Oi a zen aksik patâ zaat Yesu diim Pilatogâren âiwe.

² Zâkkât mâtenjan kin itâ sâm sijan giwe, “A zirat topnâ itâ ziap. Zâk a donbep um gulip kwatzingâmap. Oi Roma a kutâ Sisagât kât mân pindâbigât dâzângoip. Oi ziknangât itâ sâmap, ‘Nâ Kristo, a kembu.’”

³ Sâne Pilatonâ Yesu mâsikâm sâip, “Topkangât dâtno. Gâ Yuda zengât a kutâ?” Sâi Yesunâ sâip, “Sat, zo.”

⁴ Sâi Pilatonâ tirik namâ galem a sot a gam kirâwe, zen itâ dâzângom sâip, “Nâ a zirat tosanâ kâruan.”

⁵ Oi zen kâtigem sâwe, “Zâk perâkak a ambân den mân orotnâ dâzângoi hâninâ dâp op laj kârip. Zâk Galilaia hânân topkwap op gam Yudaia hânân gam ziren yatik opmap.”

⁶ Yatâ sânetâ Pilatonâ mâsikâzingâm sâip, “Zo Galilaia goknâ?”

⁷ Zâk ziņ yatâ sâne Pilatonâ nângâm Yesu zâk Herodegât nebân goknâ sâm sângongui Herodegâren diim âiwe. Herode zâk Yerusalem kamânân ândeip.

⁸ Herode zâk Yesu eknâ umnâ âlip oip. Herode zâk Yesugât siņgi nângâm ikpam op ândeip. Oi kut nâi tuugi ikpatkât nângâm ândeip.

⁹ Oi zâknâ Yesu den topnâ topnâ sâm mâsikip. Mâsiki ma hâunâ mân mâburem dukuip.

¹⁰ Oi tirik namâ galem a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen kâtigem den sâm sijan gem kirâwe.

¹¹ Herode sot kâwali arâpnâ, zen Yesu sijan gem den gân oknangâwe. Oi Herodenâ sâi Yesu

a kembangât hâmbâ nâi giŋaŋgâne giari âburem diim Pilatogâren âiwe.

¹² Oi sirâm zoren Herode sot Pilato, zet buku urâwet. Mârum ko kâsa kâsa op ândiwet.

¹³ Pilatonjâ tirik namâ galem a patâ sot a kâukjâ sot a yennâ sâi gawe.

¹⁴ Gane itâ sâm dâzâŋgoip, “Zen itâ sâm a zi nâgâren diim ge, ‘Zâk a umziŋan gemap.’ Oi nâŋâ zengât mâteziŋan topŋaŋgât kârua buŋ uap.

¹⁵ Herode zâk yatik mâsiki buŋ oi sâŋgongoi diim ge. Nâŋge. Tosanandâ mumbapkât siŋgi mân uap.

¹⁶ Zorat sa kâwali a ziŋâ tâkŋâ lapitne olaŋbat.”

¹⁷ Pilato zâk Yuda zengât kendon dâp tâk namin tatne zengâren gâbâ kânok kânok olaŋ ziŋgâmâip.

¹⁸ Sâi a kâmut ziŋ den kâtik sâm sâwe, “Zâk buŋ oik. Baraba ko olaŋ niŋgâ.”

¹⁹ Baraba zâk sot a nâmbutjâ, zen a kutâgât âkonzinŋi kamân pâtin kâmbam kom a nâmbutjâ zâŋgone mune tâk namin zâmbarâwe.

²⁰ Oi Pilatonjâ Yesu olaŋbamjâ dâzâŋgoip.

²¹ Dâzâŋgoi zen den yu kambâŋ sâm sâwe, “Poru nagân moik. Poru nagân moik.”

²² Sâne Pilatonjâ kwâkâziŋgi sâp karâmbut oi sâip. “Wan tosaŋgât? Nâŋâ nâŋga tosanandâ mumbapkât siŋgi mân uapkât sandâ tâkŋak lapitjâ birâne âibap.”

²³ Sâi zen kâtigem den kâtik sâm ziwe, “Poru nagân moik.” Sâm gulipmalip utne Pilatonjâ dinziŋjâ lugip.

²⁴ Den sâwe, zo bon upapkât Pilatonjâ sâm kwâkip.

25 Oi dinziñâ lum kâmbam ku a tâk namin tâip, a zo olañ ziñgip. Ka Yesu ko mumbapkât sâm kwâkâm kâwali a zengât bitziñan pâip.

Yesu poru nagân kune moip.

(Mt 27:32-56; Mk 15:21-41; Yo 19:17-37)

26 Yesu diim mâtâbân âim a nâi muyagiwe, kutñâ Simon, Kirene hânân gokñâ. Zâk nebân gâbâ gâi gâsumñâ Yesugât poru nak kwambenjan pane lum Yesugât kândâtñan arip.

27 A ambân donbep patâ molim âiwe. Ambân nâmbutñâ, zen umbâlâ op isem wenñâ molim âiwe.

28 Yatâ utne Yesuñâ puriksâm itâ sâm dâzângoip, “Yerusalem ambân, zen nâgât mân isenek. Ziinñâ sot murarâpziñâ, zengât isenek.

29 Nângânek. Gâtâm, narâk nâin itâ sâbi, ‘Ambân zen kâpin ândiwe sot ambân murarâpziñ buñ sot ambân sigan, zengât nângindâ âlip upap.’

30 Narâk zoren bakñâ zengât itâ sâbi, ‘Zen âbângum ge kwâratnângonek.’ Oi bakñâ mâik zo yatik, ‘Ge kwâratnângonek.’

31 Kut nâi itâ zo nak wâgân okñange. Nak aronñâ, zo dap okñangâbi?”

32 Oi bâliñ mâme a zagât diizikâm zâk sot zâkonam âiwe.

33 Oi âimñâ hân nâi kutñâ kâuk siñit, zoren takâm Yesu poru nagân kuwe. Kâmbam ku a zagât, zo ârândân zâkowe. Yesu zâk tânâmñan, bâliñ mâme a zet toren toren kwânângâziñgâwe.

34 Utne Yesuñâ ninâu itâ sâip, “Ibânâ, a zi ziñâ kut nâi nâi ue, zi topñâ mân nângegât tosâziñ birâ.” Sâi kâwali a zen hâmbânangât opñâ wenzu pâne âsageip dâp miwe.

35 A donbep patâ, zen Yesu ek kirâwe. Oi patâziñâ ko mem ge kwâkwat den dukum sinjan gem kirâwe. Itâ sâwe, “A nâmbutñâ tâmbetagonam utne tânzângoip. Zikñanğât ko kwaksap. Zâk Anutugât Kristo sot Anutuñâ gâsum sâlâpkuip oi ko gem gâik.”

36 Kâwali a zen yatigâk dukuwe. Zen winiga too kâlakñâ pindâm sâwe,

37 “Gâ Yuda zenğât a kuta op ândiat oi ko poru nâgân gâbâ âkâm ge.”

38 Yesugât poru nagân den ñâi itâ kulemguwe, “Zi Yuda zenğât a kutâ.”

39 Bâliñ mâme a ñâi poru nagân kin betziñan mem Yesu dukum sâip, “Gâ yatâ zo Kristo? Gikâ sâkkâ mâkâna gei nekât sâknikñâ mâkâ.”

40 Yatâ sâi bâliñ mâme a nebutñandâ dukum sâip, “Net kâmbamğât sinji ârândân uenñâ Anutugât kenğât mân op sat?”

41 Net tosanikñanğât dâp otnike. Ka a zi ko bâliñâ mân oip.”

42 Yatâ sâmñâ Yesu dukuip, “Yesu, gâ kembu imbanâgoot ândim, gâ nâgât nânğâban.”

43 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Nâ perâkñak sa nânğâ. Itârânğ gâ nâ sot sumbem kamân âlipñan, Paradisi, zoren ândiban.”

44 Oi mirâ bâkñan oi mirâ sumunkom zeî ñâtâtik muyagem hân dâp oi mirâ oi âkip.

45 Oi tirik namin sângum patâ ñâi kirip, zo tânâmñan oloñ gei kwâkip.

46 Oi Yesu den kâtik den sâm sâip, “Ibânâ, bikan um dâpnâ paan.” Yatâ sâm moip.

⁴⁷ Oi kâwali a galem, zo ek nângâm Anutu sâmbâlip kwâkñangâm sâip, “A zi perâkñak tosanâ bunâ. Hâlâlu a.”

⁴⁸ A ambân zo mindum kirâwe, zen ekñâ umbâla opñâ âiwe.

⁴⁹ Yesu zikñâ a ambârâp sot Galilaia hânân gâbâ ambân molim gâwe, zen âkñan kin igâwe.

Yesu hanguwe.

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Yo 19:38-42)

⁵⁰ A ñâi ândeip, kutñâ Yosepe. Kamânñâ Yudaia hânân tâip, kutñâ Arimataia. Zâk Yuda a sâtñâ zenğât kâmurân gokñâ. Oi a zo a târârakñâ.

⁵¹ A sâtñâ zen Yesu kunam sâne nângi mân dâp oip. Zâkñâ Anutu um topñan ândiândiñ, zo âsagibapkât nângâm ândeip.

⁵² A zorâñ Pilatogâren âimñâ Yesugât kâambarâñğât dukuip.

⁵³ Oi Pilatonâ nângâñğangi Yesugât kâambarâñ mākâmñâ sângum kâuñâ kâpimñâ kât mâtâpñan pâi zeip. Kât mâtâp zo añâ kendâm kubigâwe. Zo uñakñâ. Zoren mârûm a mân zâambarâwe.

⁵⁴ Yuda zenğât kendongât kubikkubik narâkñâ oip.

⁵⁵ Oi ambân nâmbutñâ Yesu sot Galilaia hânân gâbâ gawe, zen Yosepe molim ikne Yesu kâambarâñâ kwagân ga pâip.

⁵⁶ Oi kut ñâi ñâi zo ek nângâm kamânân âburem too sot kelâk wârân âlipñâ mem kubigâwe. Oi Yuda zenğât kendonân Mosegât gurumin den lum kendon tarâwe.

24

Yesu mumunjan gâbâ zaarip.

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Yo 20:1-10)

¹ Kendon âki ko mirâ hanşâbâ sâi ambân zen kelâk sot too hitom âlip, zo mem Yesugât kwagân âiwe.

² Âi takâm igâwe. Kât patâ zâk kâbakñine mâtâp pâronşâm kirip.

³ Oi kâligen bagim Kembu Yesugât kâambarân kârum mân muyagiwe.

⁴ Kârumñâ imbanâziñ bun oi kenğât op kin a zagât, hâmbâzikñâ âsakñâ tobat nñai yatâ, zet ambân âiwe, zengât umziñ topñan kirâwet.

⁵ Oi ambân zen kenğâtziñangât op pindiñsâm kine a zagât zorâñ itâ dâzângowet, “Zen wangât wâgân ândiap, zâkkât mumunâ zengâren kârue?”

⁶ Zâk ziren mân ziap. Zâk zaatsap. Mârum Galilaia hânân ândim den itâ dâzângoip, zo nângâne,

⁷ ‘A bonñâ nâ bâliñ mâme zengât bitziñan zaria none momñâ sirâm karâmbut tap zaatpat.’ ”

⁸ Yatâ sâitâ ambân zen den zo nângâwe.

⁹ Zen kwâgân gâbâ âburem kamânân gam arâpñâ sot a ambân nâmbutñâ den sinji zo dâzângowe.

¹⁰ Ambân kwagân âiwe, kutziñâ Maria, Madala kamânân gok sot Yoana sot Maria, Yakobogât mamñâ. Zen aksik Aposolo den sinji zo dâzângowe.

¹¹ Aposolo zen den so nângâne bon bun oi mân nângâm kwâtâtiwe.

12 Ka Petero zâk zaatnâ sârârâk kârâm kwagân arip. Âimnâ pindijsâm egip. Egi sângum kwamenâk zeï egip. Oi kut nâi nâi âsageip, zorat nângâ kwâkâ opnâ kamânân âbureip.

*A zagât Emausi kamânân âiwet.
(Mk 16:12-13)*

13 Sirâm zorenâk Yesugât a ambârâp zengâren gâbâ a zagât, zet Emausi kamânân âiram âiwet. Kamân zo kêrep buñâ, goot goot.

14 A zagât zet mâtâbân âim kut nâi nâi âsageip, zorat den sâm âiwet.

15 Sâm âim tâitâ Yesunâ âim muyageziki ârândân âiwe.

16 Zet sinzik mân ânângâripkât mân ek nângâwet.

17 Yatâ oitâ mâsikâzikâm sâip, “Zet wan den âragum gam tabot?” Sâi zet si sângânziknâ umbâlâ tobat op kirâwet.

18 Oi zekâren gâbâ a nâi kutnâ Keleopa, zâknâ sâip, “Yerusalem kamân mâirâp, zen aksik den sinji nânge. Gâ kânoknâ kamân nâin gok, gât ko mân nângâm ândiat?”

19 Sâitâ mâsikâzikâm sâip, “Wan wan âsageip?” Sâi zet sâwet, “Yesu Nasarete goknâ, zâkkât sinji. Zâk Anutu mâtenan Propete patâ ândimnâ nep patâ tuum den imbanânoot dâtnângomâip. Yatâ op ândei a ambân, nen zâkkât nângindâ imbanâ oip.

20 Ka tirik nama galem a patâ sot a patâ, zen mumbapkât sâm kwâkâm a kutâgâren pane sâi poruyân kuwe.

21 Nen ko zâkkât itâ nângâm ândiwen. Zâknâ Isirae a bâlijan gâbâ olaņningâbap. Sâm nângâm ândeindâ kune moi sirâm karâmbut âkap.

22 Oi itârâņ neņgâren gâbâ ambân nâmbutņâ den dâtnângone um kuņkuņ uen. Zen haņgât kwagân âim kâmbarâņâ mân muyagem gam itâ se,

23 ‘Sumbemgât kâwali a zagât, zet muya-geņiņgâm Yesu zaatsap sâm dâtnânguabot.’

24 Oi den zo nângâm neņgâren gâbâ a nâmbutņâ, zen ambân ziņ se, yatik âim muyagie. Oi zikņâ ko mân ikse.”

25 Yatâ sâm dukuitâ Yesuņâ dâzâkoip, “Propete zen den sâm kulemguwe, zo zen wangât um kâtik ândim mân nângâm kwâtâtiwe?

26 Propete zen Kristo sâknam nângâmņâ sumbem âsakņan bâgibapkât sâm kulemguwe. Anutuņâ nâņgip, yatik âsageip.”

27 Yatâ sâmņâ Mose sot Propete, zen zâkkâren kwap kulemguwe, zorat topņâ sâm muyagem zikip.

28 Oi âim Emausi kamânân takâwe. Takâne Yesu zâk âibam oip.

29 A zagât zo aņgân kârâņaņgâwet. Oi itâ sâwet, “Mirâ mârum ñâtiksap. Net sot tâpan.” Sâitâ zet sot ândibapkât nâņgâziki mirin zâiwe.

30 Nalem ninam ge tapņâ nalem mem sâiwap sâm mamuņ zikip.

31 Yatâ oi sinzikņâ ânâņgâri ek nâņgâwet. Ek nâņgitâ zobâ buņ op arip.

32 Oi zet itâ âragum sâwet, “Mâtâbân den dâtnâkom siņgi âlipkât topņâ dâtnâkoi umnik âbâņguap.”

33 Yatâ sâmnâ zaat Yerusalem kamânân âburem âiwet. Âimnâ arâpnâ sot bukurâpziñâ mindum tatne muyageziñgâwet.

34 Muyageziñgitâ itâ sâm dâzâkowe, “Kembu zâk perâkñak zaatnâ Simonj muyagenançip.”

35 Oi zet yatigâk mâtâbân Kembuñâ muyagezikâm mirin nalem ziki igâwet, zorat den siñgi dâzânçowet.

Yesu zâk arâp muyageziñçip.

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Yo 20:19-23)

36 Arâp zen zorat den siñgi sâm tatne Yesu zâk osetziñan muyagem kinñâ itâ sâm dâzânçoiçp, “Umziñ diim gei ândinek.”

37 Zen ekñâ pâràkçam kençgât op sâwe, “Wâkenâ muyagem gaap.”

38 Sâne dâzânçoiçp, “Zen wangât kençgât op um zagât ue?”

39 Kin bitnâ iknek. zi ninak kinzan. Nâ sâknâ sunumnoot. Gâsunim iknek. Wâke zen yatâ zo buñâ.”

40 Den yatâ sâm gutñâ kiñ bikñan zo tirâpçânçoiçp.

41 Oi sâtâre op diñâ mân nânçâm pâràkçam tatne mâsikâziñçâm sâip, “Nalem nâi zençgâren taap?”

42 Sâi saru zuuñâ nâi oot sisiñâ pindâwe.

43 Pindâne mem mâteziñan kin neip.

44 Oi itâ sâm dâzânçoiçp, “Nâ zen sot ândim itâ dâzânçom ândiwan. Moseçgât den sot Propete zençgât ekabân sot Psalm ekabân nânçgât den kulemguwe, zo bonñâ op nançgâbap.”

⁴⁵ Oi Kembangât ekabân den ziap, zo sapsun zingî nângâm umziņ pâronșâip.

⁴⁶ Oi itâ sâm dâzângoip, “Kristo nâgât itâ kulemguwe. Nâ sâknam nângâm momņâ sirâm karâmbut tap zaatpat.

⁴⁷ Zorat ko kutsiņginâ a hân dâp zengâren ari umziņ melâņne Kembuņâ tosaziņ birâbap. Nep zo Yerusalem kamânân topkwap tuubi.

⁴⁸ Zen kut ηâi ηâi âsageip, zorat siņgi a ambân dâzângom ândibi.

⁴⁹ Oi nângânek. Ibânandâ kut ηâi zo zengât siņgi sâm kâtigeip, zo sângongua gibap. Zorat zen kamân zi mân birâm mambât ândine ubâ imbaņâ sângongua zengâren gibap.” (Zo Tirik Kaapum gibapkât sâip.)

Yesu zâk sumbemân zarip.

(Mt 16:19-20; Apo 1:9-12)

⁵⁰ Oi kamânân gâbâ diiziņgâm âi Betania kamân gootņan âim bikņâ pam mâsop minziņgip.

⁵¹ Mâsop minziņgâm zâmbam sumbemân zarip.

⁵² Oi zen sâtâre op Yerusalem kamânân âburem âiwe.

⁵³ Âburem sirâm dâp tirik namin zâim Anutu mâpâsem sâm âlip kwâkņangâwe.

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023
8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1